

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

Bu çalışma;
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Çevre Durum Raporları Şube Müdürlüğü tarafından yayıma hazırlanmıştır.

ISBN : 978-625-7076-63-0

Yayın No : 59

Adres : Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cadde No: 52
Çankaya / Ankara

Tel : 0 312 410 16 91

Faks : 0 312 417 02 57

e-ileti : cebyd@csb.gov.tr

web : <https://ced.csb.gov.tr/>

Bu yayının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre her hakkı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na aittir. Gerçek ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz.
Bu raporda yer alan içeriğin tamamı ya da bir kısmı atıfta bulunmak kaydı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan izin almadan kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
1. GİRİŞ	1
2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ ÇALIŞMALARI	4
2.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ GENEL VERİLERİ	4
2.2. 2023 YILI ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ VERİLERİ	6
2.3. STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI	9
3. İZİN VE LİSANS ÇALIŞMALARI	13
3.1. ÇEVRE İZİN VE LİSANS ÇALIŞMALARI	13
3.2. İTHALAT VE İHRACAT İZİNLERİ	16
4. DENETİM ÇALIŞMALARI	20
4.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN DENETİM FAALİYETLERİ VE İDARI PARA CEZASI UYGULAMALARI	21
4.1.1. ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Faaliyetleri	21
4.1.2. Büyük Endüstriyel Kaza Riski Taşıyan Tesislerin Denetimi Faaliyetleri	24
4.1.3. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri	24
4.2. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİNİN DENETİM FAALİYETLERİ VE İDARI PARA CEZASI UYGULAMALARI	25
4.3. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	30
4.4. ÇEVRE DENETİMİNDE YETKİ DEVRİ	33
5. ÇEVRESEL İZLEME ÇALIŞMALARI	35
5.1. HAVA KALİTESİNİN İZLENMESİ ÇALIŞMALARI	35
5.1.1. Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	37
5.1.2. Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	40
5.1.3. Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	43
5.1.4. Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	46
5.1.5. Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	47
5.1.6. Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	50
5.1.7. Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	53
5.1.8. Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü	57
5.2. DENİZLERDE BÜTÜNLEŞİK İZLEME ÇALIŞMALARI	59
5.3. SÜREKLİ EMİSYON ÖLÇÜM SİSTEMLERİ	60
5.4. SÜREKLİ ATIKSU İZLEME ÇALIŞMALARI	61
5.5. EVSEL VE ENDÜSTRİYEL KİRLİLİK İZLEME ÇALIŞMALARI	62
5.6. KİRLİTİCİ SALIM VE TAŞIMA KAYDI	62
5.7. SÜREKLİ İZLEME MERKEZİ	64
5.8. ÇEVRE REFERANS LABORATUVARI ANALİZ HİZMETLERİ	64
6. ÇEVRE YETERLİK ÇALIŞMALARI	67
6.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ RAPORU HAZIRLAYACAK FİRMALARIN YETERLİK DURUMLARI	67
6.2. ÇEVRE MÜHENDİSİ/YETKİLENDİRİLMİŞ KİŞİ, ÇEVRE DANIŞMANLIK FİRMALARI VE ÇEVRE YÖNETİMİ BİRİMLERİNİN YETERLİK DURUMLARI	67
6.3. ÇEVRE YETKİLENDİRME ÇALIŞMALARI	68
6.4. ÇEVRE ETİKETİ ÇALIŞMALARI	69
6.5. ÇEVRE ÖLÇÜM VE ANALİZ LABORATUVARI YETERLİK ÇALIŞMALARI	70

7. ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR, PROJELER VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI	73
7.1. ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR	73
7.1.1. IMPEL Ağı Çalışmaları	73
7.1.1.1. Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi	73
7.1.1.2. Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi Projesi	73
7.1.1.3. Çevre Mevzuatının Uygulanmasının Sağlanması için Araçlar ve Yaptırımlar Projesi	73
7.1.1.4. Su ve Toprak Projeleri	74
7.1.1.6. IMPEL Genel Kurulu	74
7.1.2. Avrupa Çevre Ajansı Çalışmaları	74
7.1.2.1. Yurtdışında Katılım Sağlanan Faaliyetler	74
7.1.2.2. Ülkemiz-AÇA İşbirliği Kapsamında Gerçekleştirilen AÇA Faaliyetleri	75
7.1.2.3. AÇA Yönetim Kurulu Toplantıları	75
7.1.2.4. AÇA Ulusal Odak Noktaları Toplantıları	75
7.1.3. Diğer Toplantılar	75
7.2. PROJELER	76
7.2.1. Çevre Denetimlerinin Planlanması Projesi	76
7.2.2. Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) FAZ II Projesi	76
7.2.3. Ulusal Çevre Bilgi Sistemi ve Alt Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi	77
7.2.4. Çevre İzin ve Lisans İle ÇED Uygulamalarında Faaliyetlerin Sınıflandırması Projesi	77
7.2.5. Türkiye Çevre Etiket Sistemi Projesi	78
7.2.6. Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi	78
7.3. EĞİTİM ÇALIŞMALARI	78
7.3.1. Çevre Referans Laboratuvarı Numune Alma Eğitimi	78
7.3.2. Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi ve Emisyon-İmisyon Ölçümleri Personeli Eğitimi	78
8. ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI	79
8.1. TÜRKİYE ÇEVRE DURUM RAPORU	79
8.2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEKNİK FAALİYET RAPORU	79
8.3. İL ÇEVRE DURUM RAPORLARI	79
8.4. ÇEVRESEL GÖSTERGELER	80
8.5. ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU	81
8.6. MARMARA DENİZ HAVZASI ÇEVRESEL GÖSTERGELER	81
8.7. ATIK İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ	81
8.8. TIBBİ ATIK BÜLTENİ	82
8.9. ÇEVRE DENETİMİ İSTATİSTİKLERİ BÜLTENİ	82
9. SONUÇLAR	83
EKLER	87
EK - 1. 2023 YILINDA “2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU UYARINCA VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (2023/1)” GEREĞİNCE UYGULANAN İDARİ PARA CEZASI MİKTARLARI	87
EK - 2. ÇED YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA VERİLEN ÇED KARARLARININ SEKTÖREL BAZDA YILLARA GÖRE DAĞILIMI	92
EK - 3. ÇED YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA VERİLEN ÇED KARARLARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI	94
EK - 4. ÇED OLUMLU KARARI SAYILARININ 1993-2023 DÖNEMİNDE İLLERE VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI	95
EK - 5. ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR KARARI SAYILARININ 1993 - 2023 DÖNEMİNDE İLLERE VE YILLARA GÖRE DAĞILIMI	99
EK - 6. 01.01.2014 - 31.12.2023 TARİHLERİ ARASINDA ÇED OLUMSUZ, ÇED GEREKLİDİR KARARLARININ, DOSYA İPTAL/İADE SAYILARININ İLLERE GÖRE DAĞILIMI	103
EK - 7. 2023 YILINA AİT GEÇİCİ FAALİYET BELGESİ VE ÇEVRE İZİNİ/LİSANSI SAYILARININ İLLERE GÖRE DAĞILIMI	106
EK - 8. 2023 YILINDA ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİ TARAFINDAN YAPILAN DENETİM SAYILARI VE UYGULANAN CEZA MİKTARLARI	109

EK – 9. 2023 YILINDA BAKANLIK MERKEZ VE ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİ TARAFINDAN YAPILAN DENETİMLERİN TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI	111
EK – 10. 2013-2023 YILLARI ARASINDA BAKANLIK MERKEZ VE ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİNİN DENETİM SAYILARI	114
EK – 11. 2013-2023 YILLARI ARASINDA BAKANLIK MERKEZ VE ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİNİN CEZA MİKTARLARI.....	118
EK – 12. 2023 YILINDA İLLERDE YAPILAN EGZOS DENETİM SAYILARI VE UYGULANAN CEZA MİKTARLARI.....	122
EK - 13. 2023 YILINDA TESPİT EDİLEN UYGUNSUZLUK SAYILARININ VE UYGULANAN CEZA MİKTARLARININ DAĞILIMI	124
EK – 14. GEMİLERDEN KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN DENETİMİ VE YAPTIRIM UYGULANMASI KONUSUNDA YETKİ DEVRİ YAPILAN KURULUŞLAR TARAFINDAN YILLARA GÖRE UYGULANAN CEZA MİKTARI (TL)	128

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED Kararları	4
Çizelge 2 - 2023 yılı içerisinde verilen ÇED Kararlarının sektörel dağılımı	6
Çizelge 3 - Yıllar itibariyle Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında verilen belgelerin sayıları	14
Çizelge 4 - İthalat ve ihracat izinleri	19
Çizelge 5- 2023 yılında ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen denetimler	22
Çizelge 6- 2023 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri, uygulanan ceza miktarları ve sayısı	22
Çizelge 7- 2022 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan ceza miktarları.....	22
Çizelge 8- Piyasa gözetimi ve denetimlerinin yıllara göre dağılımı	25
Çizelge 9- 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri*	26
Çizelge 10- Çevre denetimi sayılarının yıllara göre dağılımı.....	26
Çizelge 11- 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	27
Çizelge 12 - Yıllar bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarları (TL)	28
Çizelge 13 - 2023 yılında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı	31
Çizelge 14 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından denetim ve yaptırım uygulama konusunda yetki devri yapılan kurumlar ve konu başlıkları.....	34
Çizelge 15 - Gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından 2023 yılında uygulanan ceza miktarı.....	34
Çizelge 16 - Temiz Hava Merkezleri ve bağlı iller.....	37
Çizelge 17 - Akdeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	39
Çizelge 18 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon bilgileri	42
Çizelge 19 - Ege Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	44
Çizelge 20 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	46
Çizelge 21 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	49
Çizelge 22 - Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	51
Çizelge 23 - Marmara Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri	55
Çizelge 24 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri.....	59
Çizelge 25 - Sayılarla KSTK Kayıt Başvurusu.....	63
Çizelge 26 - Sayılarla KSTK Sistemi	63
Çizelge 27 - 2023 yılı itibariyle Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlama yetkisine sahip firma sayısı	67
Çizelge 28 - Çevre Mühendisi/ Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmalarına verilen belge sayıları ile gerçekleştirilen firma denetim sayısı.....	68
Çizelge 29 - Toprak kirliliğinin kontrolü ve noktasal kaynaklı kirlenmiş sahaların temizlenmesi konusunda yetkilendirme çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı	68
Çizelge 30 - Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine ilişkin risk değerlendirme ve acil müdahale planlarının hazırlanması çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı	69
Çizelge 31 - Araç takip servis sağlayıcıları konusunda yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı.....	69
Çizelge 32 - Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların yıllara göre değişimi (2012-2023).....	71
Çizelge 33 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen denetim ve idari yaptırımların sayısı.....	83
Çizelge 34 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri sonucunda uygulanan idari yaptırımların sayısı ve ceza miktarlarının konulara göre dağılımı.....	84

Çizelge 35 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen denetimlerin türleri	85
Çizelge 36 - 2023 yılı egzoz denetimi verileri	86

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 1 – 1993-2023 yılları arasında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı.....	5
Grafik 2 – 1993-2023 yılları arasında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	6
Grafik 3 – 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı.....	7
Grafik 4 – 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı.....	7
Grafik 5– 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı.....	8
Grafik 6– 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı.....	8
Grafik 7– 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı.....	8
Grafik 8– 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı.....	9
Grafik 9 - 2017-2023 yılları arasında SÇD yürütülen planların sektörel dağılımı.....	10
Grafik 10 – 2023 yılında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi / Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerine göre dağılımı	15
Grafik 11 – Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının yıllara göre dağılımı	15
Grafik 12 - 2023 yılında ÇEDİDGM tarafından uygulanan idari yaptırım sayısının konulara göre dağılımı	23
Grafik 13 – 2023 yılı sonu itibarıyla ÇEDİDGM tarafından uygulanan ceza miktarlarının konulara göre dağılımı	23
Grafik 14 - 2023 yılı sonu itibarıyla BEKRA Bildirim Sistemine bildirimde bulunan kuruluşların dağılımı (BEKRA Bildirim Sistemi)	24
Grafik 15 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım sayılarının konulara göre dağılımı	27
Grafik 16 – 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım miktarlarının konulara göre dağılımı	28
Grafik 17 – Yıl bazında Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı	29
Grafik 18 – Yıl bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı	29
Grafik 19 - Yıl bazında egzos konusunda uygulanan idari para cezaları (TL)	30
Grafik 20 - Yıl bazında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı.....	33
Grafik 21 - Ölçülen Toplam Kirletici Parametreler ve İstasyon Sayısı	36
Grafik 22 – Yıl Bazında Toplam Hava Kalitesi İzleme İstasyon Sayısı.....	36
Grafik 23 – 2023 yılında Çevre Referans Laboratuvarında analizi yapılan numunelerin dağılımı	65
Grafik 24 - Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların kapsam dağılımı (2023)	71
Grafik 25 - Yıllara göre yayınlanan çevresel göstergelerin konu başlıklarına göre sayıları.....	80
Grafik 26 – 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım miktarının konularına göre dağılımı	84
Grafik 27 – 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım sayılarının konularına göre dağılımı	85
Grafik 28 – 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uygulanan denetimleri türlere göre dağılımı	86

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita 1 - Hava Kalitesi İstasyonları İnternet Sitesi Giriş Sayfası	35
Harita 2 - Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller	37
Harita 3- Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün HKİ İstasyon Konumları	38
Harita 4 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller	41
Harita 5 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının yerleri.....	41
Harita 6 - Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren il.....	43
Harita 7 - Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri.....	44
Harita 8 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller	46
Harita 9 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne bağlı iller	47
Harita 10 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonlar	48
Harita 11 - Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller.....	50
Harita 12 - Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri	53
Harita 13 - Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller.....	54
Harita 14 - Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri	57
Harita 15 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller	58
Harita 16 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonlar	58
Harita 17 - Denizlerde bütünleşik kirlilik izleme çalışması izleme noktaları.....	60

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

	Sayfa
Fotoğraf 1- Marmara Havzası Taşkın Yönetim Planının Hazırlanması Projesi Stratejik Çevresel Değerlendirme Toplantısı.....	11
Fotoğraf 2- Trafik HKİ İstasyonu	39
Fotoğraf 3- Arkaplan HKİ İstasyon	39
Fotoğraf 4- Doğu Anadolu THM Erzurum-Hıfzısıhha Hava kirliliği Ölçüm İstasyonu	41
Fotoğraf 5 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Laboratuvarı	48
Fotoğraf 6 - Sürekli İzleme Merkezi	64
Fotoğraf 7 - AR-GE Laboratuvarı	65
Fotoğraf 8 - Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı.....	66

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AÇA	Avrupa Çevre Ajansı (European Environment Agency)
ATSS	Atık Takip Servis Sağlayıcı
ATHMM	Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü
ATYÖN	Atık Yönetim Uygulaması
ÇDY	Çevre Denetimi Yönetmeliği
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇEDİDGM	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
ÇEDY	Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
ÇİLY	Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği
ÇRL	Çevre Referans Laboratuvarı
ÇŞİDİM	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
EKİP	Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı
GFB	Geçici Faaliyet Belgesi
GİATHMM	Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü
IMPEL	AB Çevre Mevzuatının Uygulanması ve Yaptırımı Ağı (European Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law)
KSTK	Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı
PGD	Piyasa Gözetimi ve Denetimi
PGDKK	Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu
SAİS	Sürekli Atıksu İzleme Sistemi
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SEÖS	Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri
THM	Temiz Hava Merkezi

1. GİRİŞ

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü 10 Temmuz 2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararname'si (Kararname No: 1) Madde 104 kapsamında görevlerini yürütmektedir. Söz konusu Kararnamede belirtilen Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görevleri aşağıda verilmektedir.

MADDE 104 – (1) Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Çevresel etki değerlendirme ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmalarını yapmak ve bu konuda gerekli kararları almak, izlemek ve denetlemek,
- b) Çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik her türlü faaliyet ve tesisi izlemek, gerekli tedbirleri almak ve aldırarak, denetlemek, çevre izni ve lisansı vermek,
- c) Çevre kirliliğine neden olan faaliyet ve tesislerin emisyon, deşarj ve atıklar ile arıtma ve bertaraf sistemlerini izlemek ve denetlemek,
- ç) Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü, titreşim ve iyonlaştırıcı olmayan radyasyon ile ilgili faaliyetleri izlemek, yeraltı ve yerüstü sularına, denizlere ve toprağa olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti belirlemek, denetlemek, tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetleri durdurmak,
- d) Temiz hava merkezlerinin kurulması ve yönetilmesiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- e) Motorlu kara taşıtları egzoz emisyonlarının belirlenen standartlara uygunluğunu belgelemek, izlemek ve denetlemek,
- f) Alıcı ortamları izlemek, buna ilişkin altyapıyı oluşturmak, çevre kirliliği ile ilgili olarak ölçüm ve analiz ölçütlerini belirlemek, uygulamak ve uygulanmasını sağlamak; çevreyle ilgili her türlü ölçüm, izleme, analiz ve kontroller yapacak laboratuvarlar kurmak, kurdukmak, bunların akreditasyon işlemlerini yapmak, yaptırmak; alıcı ortamlar konusunda ölçüm yapacak kuruluşları belirlemek,
- g) Her türlü atık bertaraf tesisine lisans vermek, bunları izlemek ve denetlemek,
- ğ) Bakanlığın görev alanına giren ürünlerin ilgili mevzuat ve teknik düzenlemelere uygunluğunu ve güvenilirliğini tespit etmek amacıyla denetim yapmak, yaptırmak, yetkili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,
- h) Çevre envanterini ve çevre durum raporlarını hazırlamak ve Avrupa Çevre Ajansı ile ilişkileri yürütmek,
- ı) Görev alanına giren faaliyetleri izlemek ve denetlemek, uluslararası çalışmaları izlemek ve ulusal düzeyde uygulanmasını sağlamak,
- i) Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü 2023 yılında 1 Genel Müdür, 3 Genel Müdür Yardımcısı, 8 Daire Başkanlığı ile doğrudan Genel Müdürlüğe bağlı 8 adet Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü ile görevlerini yerine getirmiştir.

Çevre politikasının temeli düzenli çevre raporlamasının yapılmasına dayanmaktadır. Genel anlamda bilgi ve verilerin düzenlenerek rapor olarak yayınlanması politika üretmenin, stratejik planlama yapılmasının ve karar alma süreçlerinin bilgi temelini oluşturmaktadır. Düzenli çevre raporlamalarının yapılması, ileriye dönük eğilimler ve belirsizliklerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve politika seçenekleri ile bunların sonuçlarının izlenmesinin etkinliğini artıracaktır. Bunun bir sonucu olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün 2023 yılında çevre mevzuatı kapsamında yürüttüğü

çalışmaları ve çalışmalar sonucu üretilen verileri içeren bu rapor kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Bu rapor kapsamında bulunan bölümler ve bölümlerin kısa içerikleri aşağıda verilmektedir:

Çevresel uygunluk zincirinin ilk halkasını oluşturan ÇED Yönetmeliği çerçevesinde 2023 yılı içerisinde verilen ÇED kararlarına ilişkin veri ve değerlendirmeler ile stratejik çevresel değerlendirme uygulamaları **Bölüm 2'**de, çevresel uygunluk zincirinin diğer bir halkasını oluşturan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği gereğince düzenlenen çevre izni/lisansı belgelerine ilişkin bilgiler de **Bölüm 3'**de yer almaktadır

2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu kapsamında gerçekleştirilen çevre denetimi çalışmaları ile ilgili istatistik veriler (piyasa gözetimi ve denetimi ile egzo denetimi de dahil olmak üzere), çevre denetimleri sırasında uygunsuzlukları saptanan işletmelere uygulanan idari yaptırım bilgileri; denetim yetkisini devrettiği kurum ve kuruluşlara ilişkin bilgiler, gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından 2023 yılı içinde uygulanan ceza miktarları **Bölüm 4'**de bulunmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2023 yılı içerisinde gerçekleştirilen çevresel izleme çalışmaları **Bölüm 5'**de verilmektedir. Bu bölümde; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla kurulan Temiz Hava Merkezleri hakkında bilgi, ülkemiz denizlerinde gerçekleştirilen bütünleşik izleme çalışması sonuçları, atıksu (evsel ve endüstriyel) izleme çalışmaları vb konular yer almaktadır.

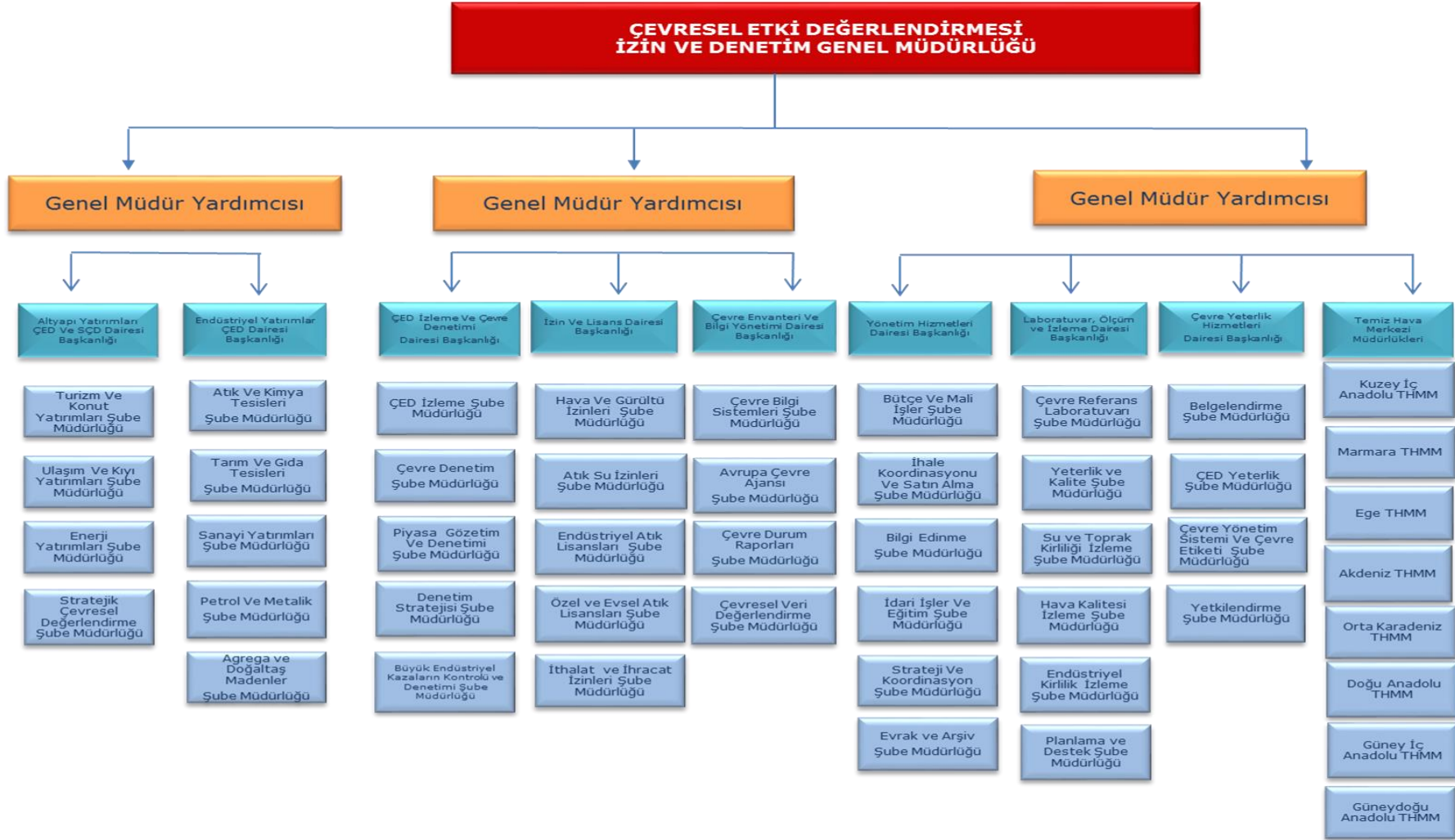
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çevre konusunda işlem yapabilecek kişilerin ve kurum/kuruluşların yetkilendirilmesine ilişkin veriler de bu rapor kapsamında **Bölüm 6'**da yer almaktadır.

2023 yılı içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uluslararası denetçi ağları kapsamında katılım sağlanan toplantı ve faaliyetler, Avrupa Çevre Ajansı kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar ve ayrıca ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görev alanı kapsamında yürütülen proje faaliyetleri ve eğitimler **Bölüm 7'**de bulunmaktadır.

Rapor, **Bölüm 8'**de ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görevleri (h. bendi) kapsamında çevre envanteri ve bilgi yönetimine ilişkin yürütülen çalışmalar ve **9. Bölüm** 'deki 2023 yılı için sonuç ve değerlendirmeler ile tamamlanmaktadır.

Raporun Ekler kısmında ise; geçmişten 2023'e kadar gerçekleşen ÇED işlemleri, izin ve lisans işlemleri, çevre denetimleri ve uygulanan cezalar vb. konularda yıllar bazında daha ayrıntılı veriler yer almaktadır.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

Şekil 1 - 2023 yılı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Organizasyon Şeması

2. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ ÇALIŞMALARI

2.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Verileri

Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerin belirlenmesinde, olumsuz olabilecek etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin seçilen yer ile teknolojik alternatiflerin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları kapsamaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi kavramı, 1983 yılında yürürlüğe giren Çevre Kanunu'nun 10. maddesi ile ülkemiz mevzuatına girmiştir. Bunu takiben 7 Şubat 1993 tarih ve 21489 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan ilk "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" ile 1993'den bu yana uygulanmaktadır. Hâlihazırda 29.07.2022 tarihli ve 31907 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan ÇED Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda iş ve işlemler yürütülmektedir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-1 Listesi kapsamındaki projelere yönelik "ÇED Olumlu Kararı" ya da "ÇED Olumsuz Kararı" Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, Ek-2 Listesi kapsamındaki projelere yönelik "ÇED Gereklidir" ya da "ÇED Gerekli Değildir" Kararı da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilmektedir.

1993-2023 yılları arasında ÇED Yönetmeliği kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından toplamda 92.672 karar verilmiş, bu kararların 77.434'ü "ÇED Gerekli Değildir Kararı", 7.437'si "ÇED Olumlu Kararı" dır (Çizelge 1).

Çizelge 1- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından verilen ÇED Kararları
(e-ÇED sisteminin hayata geçirilmesi ile 01.01.20214 yılından itibaren oluşturulan veriler tabloda yer almıştır.)

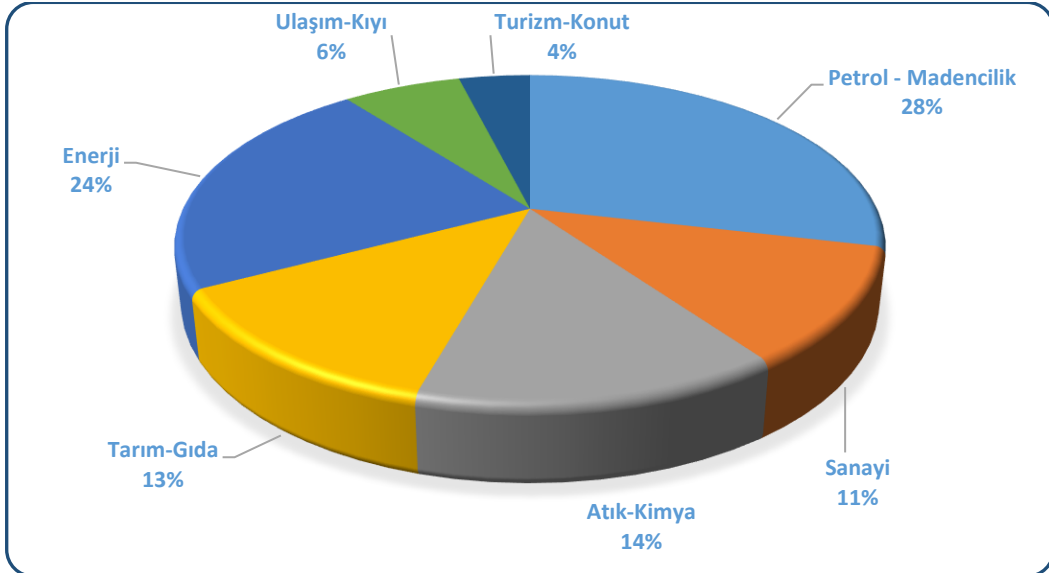
YIL	ÇED OLUMLU	ÇED OLUMSUZ	ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR	ÇED GEREKLİDİR	ÇED SÜRECİ İPTAL EDİLEN Ek-1 PROJELERİ	ÇED SÜRECİ İPTAL EDİLEN Ek-2 PROJELERİ
03.12.1993-1998	382	13	2989	160		
1999	57	2	524	11		
2000	107	1	764	18		
2001	119	5	859	12		
2002	117	0	1068	6		
2003	80	1	1715	3		
2004	86	1	2122	7		
2005	102	0	2458	11		
2006	123	4	3441	29		
2007	209	1	4214	86		
2008	217	1	3657	35		
2009	201	1	3549	43		

2010	254	2	3932	39		
2011	308	0	4592	41		
2012	426	0	3759	37		
2013	477	1	3613	34		
2014	471	1	4058	118	29	270
2015	315	10	3886	87	91	429
2016	405	3	3157	95	109	449
2017	431	3	3301	57	88	374
2018	401	3	3036	76	126	521
2019	440	1	2418	71	119	287
2020	390	6	2822	58	169	345
2021	371	3	3224	87	167	423
2022	437	4	4052	82	175	570
2023	511	10	4224	55	238	542
TOPLAM	7.437	77	77.434	1358	1311	4210

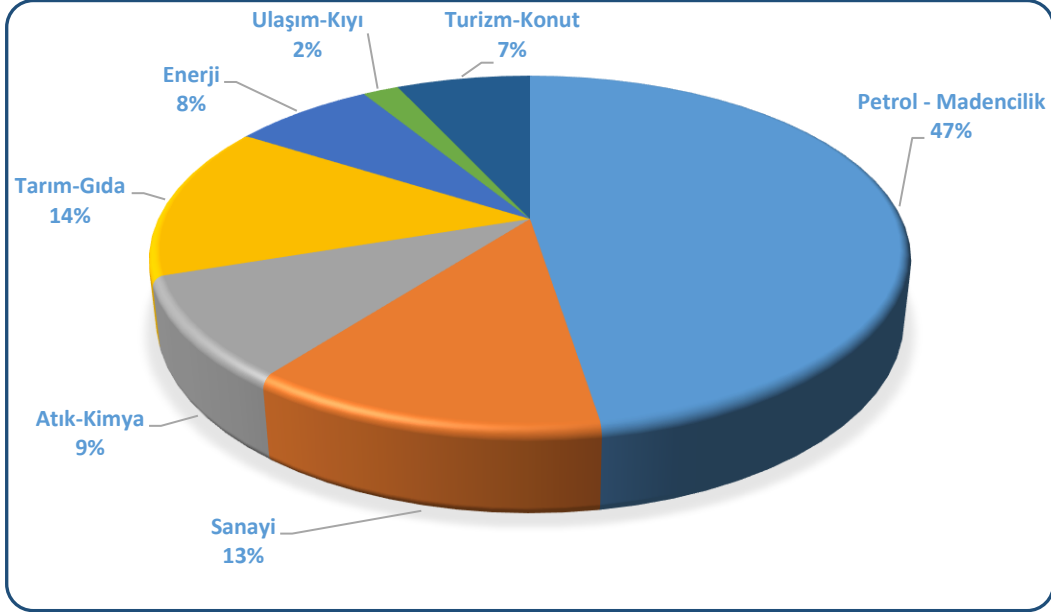
1993-2023 yılları arasında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Olumlu Kararları ve ÇED Gereklî Değildir Kararlarının sektörel dağılımları Grafik 1 ve Grafik 2’de verilmektedir.

1993-2023 yılları arasında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının iller bazında ve sektörel bazda çok daha ayrıntılı dağılımları ise Ek 2, Ek 3, Ek 4, Ek 5 ve Ek 6’da verilmektedir.

Grafik 1 – 1993-2023 yılları arasında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

Grafik 2 - 1993-2023 yılları arasında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

2.2. 2023 Yılı Çevresel Etki Değerlendirmesi Verileri

Çizelge 2’de yer aldığı üzere, 2023 yılında, ÇED Yönetmeliği’nin Ek-1 listesi kapsamında 511 projeye ÇED Olumlu Kararı verilirken 248 projenin ÇED süreci iptal edilmiş ve olumsuz sonuçlanmıştır. İlgili Yönetmeliğin Ek-2 listesi kapsamında ise 4.224 projeye ÇED Gerekli Değildir Kararı verilirken, 55 proje için ÇED Gerekli Kararı verilmiş, 542 projenin ÇED süreci ise iptal edilmiştir.

Bu verilere göre 2023 yılında verilen ÇED Kararlarının dağılımı incelediğinde ÇED Yönetmeliği’nin Ek-1 listesi kapsamında verilen toplam 759 kararın yaklaşık %67,33’ü olumlu sonuçlanırken %32,67’sini iptal ve olumsuz kararlar oluşturmaktadır. İlgili Yönetmeliği’nin Ek-2 listesi kapsamında ise verilen 4810 kararın yaklaşık %12,18’ini ÇED Gerekli Kararı ve iptal kararları oluşturmuştur.

Çizelge 2 - 2023 yılı içerisinde verilen ÇED Kararlarının sektörel dağılımı

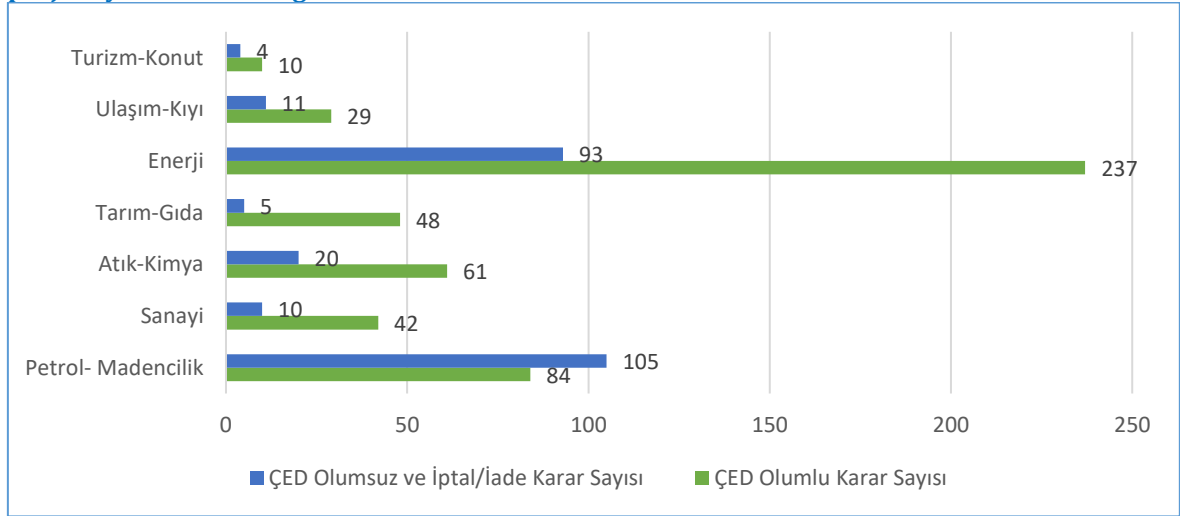
Sektör Adı	EK-1 Listesi		EK-2 Listesi		
	ÇED Olumlu Karar Sayısı	ÇED Olumsuz ve İptal/İade Karar Sayısı	ÇED Gerekli Değildir Karar Sayısı	ÇED Gerekli Karar Sayısı	EK-2 ÇED Süreci İptal/İade Karar Sayısı
Petrol-Madencilik	84	105	1.265	46	283
Sanayi	42	10	621	1	33
Atık-Kimya	61	20	359	6	49
Tarım-Gıda	48	5	589	2	53
Enerji	237	93	1013	0	106
Ulaşım-Kıyı	29	11	94	0	4
Turizm-Konut	10	4	283	0	14
Toplam	511	248	4.224	55	542

2023 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları sayısal ve yüzdelik bazda Grafik 2 ve Grafik 3’de verilmiştir. Söz konusu Grafikler

incelendiğinde 2023 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında en fazla ÇED Kararı Enerji Sektöründe (330) alınmış olup bu kararların yaklaşık %71,8'i (237 adet) belirlenen şartlara uygun olarak projenin gerçekleştirilmesinde sakınca olmayan ÇED Olumlu kararları oluştururken, yaklaşık 28,2'sini (93 adet) projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri ve mevzuat kapsamında gerçekleştirilmesinde çevre açısından uygun bulunmayan ÇED Olumsuz ve iptal-iade kararları oluşturmuştur.

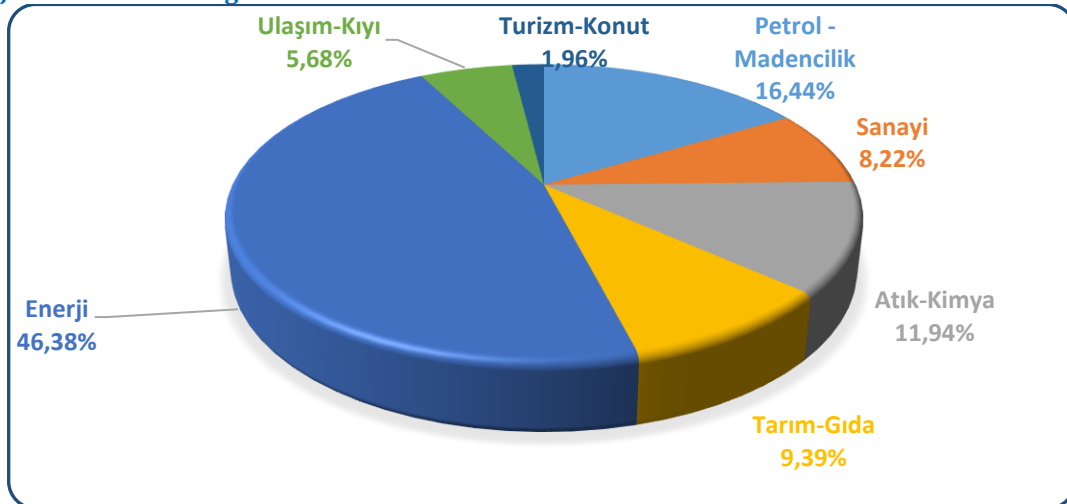
Grafik-2'de incelendiğinde ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında Petrol ve Madencilik sektöründe 2023 yılında verilen toplam ÇED kararının yaklaşık %44,4'ünün (84 adet) ÇED Olumlu Kararı oluştururken, %55,6'sının(105 adet) ÇED Olumsuz ve iptal-iade kararları oluşturmuştur.

Grafik 3 - 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı

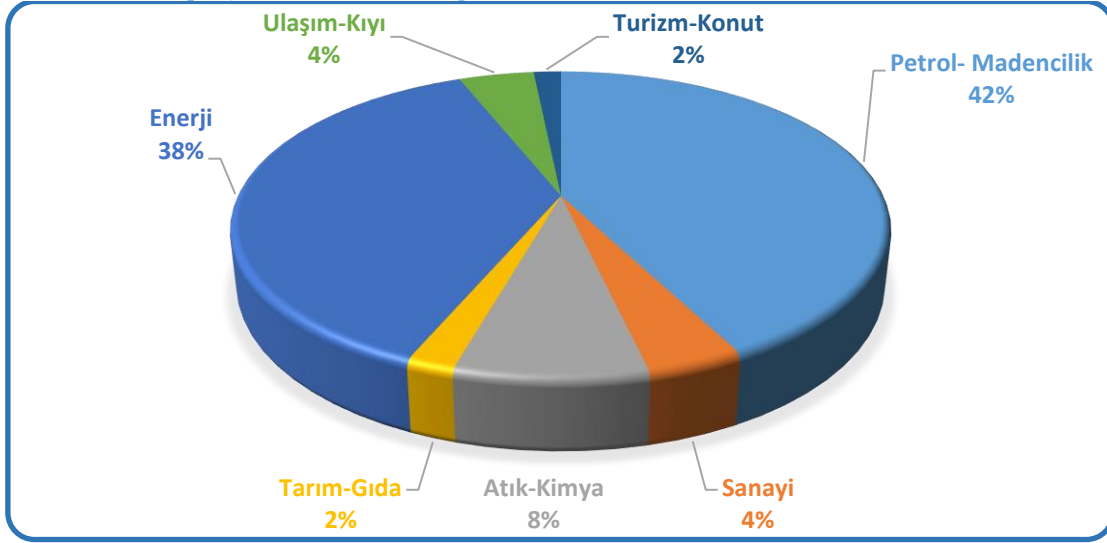

Grafik-4 ve Grafik -5'de yer alan 2023 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında verilen ÇED Olumlu, ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları incelendiğinde; ÇED Olumlu Kararlarının %46,38 'nin, ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararlarının ise 38'inin Enerji sektöründe yer alan projelerine ait olduğu görülmektedir. Petrol ve Madencilik Projelerinde ise bu oran ÇED Olumlu Kararları için %16,44 iken ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararları için %42 'dir.

Grafik 4 - 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

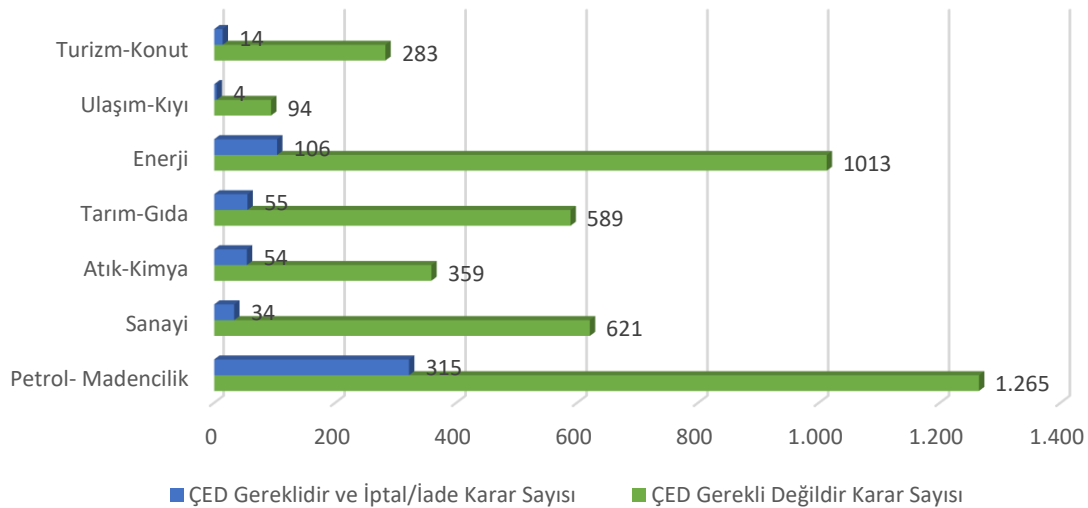

Grafik 5- 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi kapsamında ÇED Olumsuz ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

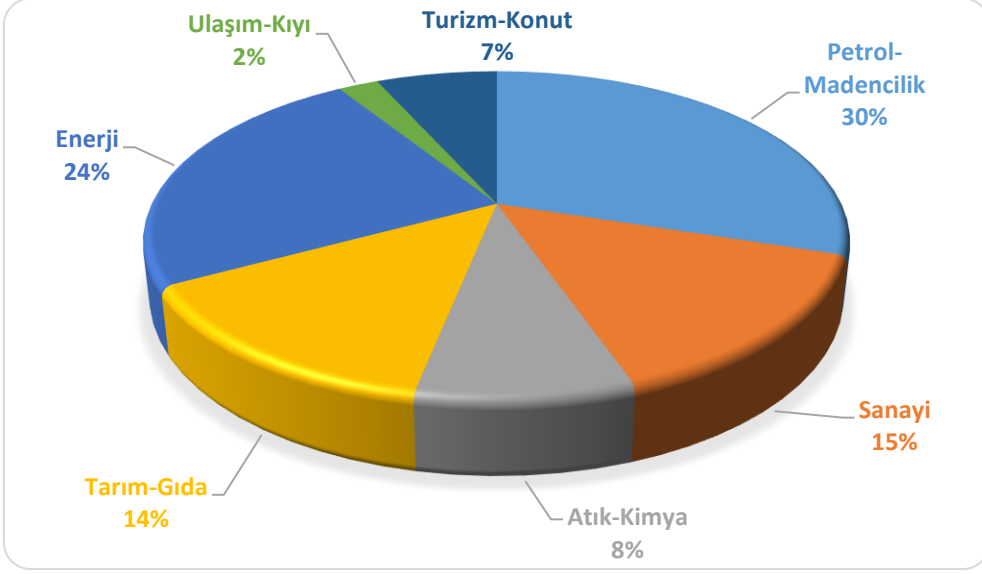
2023 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-2 listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları sayısal ve yüzdelik bazda Grafik 6 ve Grafik 7'de verilmiştir. Söz konusu Grafikler incelendiğinde 2023 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-1 listesi kapsamında en fazla ÇED Kararı Petrol ve Madencilik Sektöründe (1587) alınmış olup bu kararların yaklaşık %79,7'sini (1265 adet) belirlenen şartlara uygun olarak projenin gerçekleştirilmesinde sakınca olmayan ÇED Gerekli Değildir kararları oluştururken, yaklaşık 20,2'sini (322 adet) projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri ve mevzuat kapsamında gerçekleştirilmesinde çevre açısından uygun bulunmayan ÇED Gereklidir ve iptal-iade kararları oluşturmuştur.

Grafik 6- 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında verilen ÇED Kararı verilen proje sayısı sektörel dağılımı

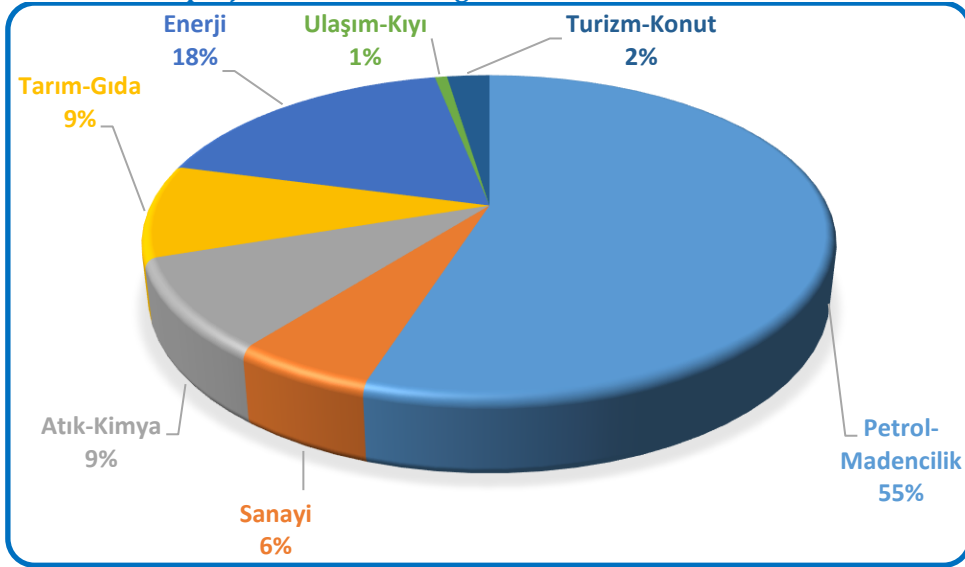

Grafik-7 ve Grafik -8'de yer alan 2023 yılında ÇED Yönetmeliğinin Ek-2 listesi kapsamında verilen ÇED Gerekli Değildir, ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımları incelendiğinde; ÇED Gerekli Değildir Kararlarının %30'unun, ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararlarının ise %55'ünün Petrol ve Madencilik sektöründe yer alan projelerine ait olduğu görülmektedir. Enerji sektörü ise bu oran ÇED Gerekli Değildir Kararları için %24 iken ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararları için %18'dir.

Grafik 7- 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

Grafik 8- 2023 yılında ÇED Yönetmeliği'nin Ek-2 Listesi kapsamında ÇED Gereklidir ve İptal-İade Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

2.3. Stratejik Çevresel Değerlendirme Uygulamaları

Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği 8 Nisan 2017 tarihinde 30032 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak uygulanmaya başlanmıştır. Yönetmelik; atık yönetimi, balıkçılık, enerji, kıyı yönetimi, mekânsal planlama, ormancılık, sanayi, su yönetimi, tarım, telekomünikasyon, turizm ve ulaştırma sektörlerine ilişkin hazırlanan ve 25/11/2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan projeler için çerçeve oluşturan plan/programlara Stratejik Çevresel Değerlendirme yapılması, yaptırılması, izlenmesi ve eğitim verilmesine ilişkin idari ve teknik usul ve esasları kapsamaktadır.

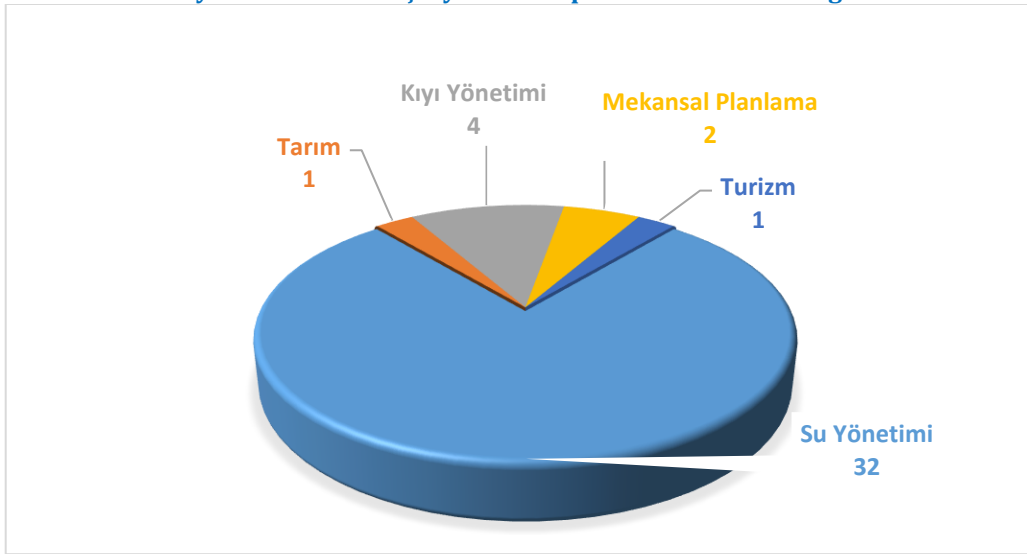
Yönetmeliğin sektörlere göre uygulamaya geçişi;

- Kıyı yönetimi, mekânsal planlama, su yönetimi, tarım ve turizm sektöründe hazırlanan SÇD'ye tabi plan/programlar için Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren,
- Balıkçılık, ormancılık sektöründe hazırlanan SÇD'ye tabi plan/programlar için 1/1/2020 tarihinden itibaren,
- Atık yönetimi, enerji, sanayi, telekomünikasyon ve ulaştırma sektöründe hazırlanan SÇD'ye tabi plan/programlar için 1/1/2023 tarihinden itibaren başlamıştır.

Stratejik Çevresel Değerlendirme Süreci Yürütülen Planlar;

SÇD Yönetmeliği çerçevesinde mekânsal planlama, kıyı yönetimi, turizm, tarım ve su yönetimi sektörlerinde hazırlanan 40 planlama süreci için SÇD yürütülmüş/yürütülmektedir.

Grafik 9 - 2017-2023 yılları arasında SÇD yürütülen planların sektörel dağılımı

SÇD uygulamalarından 2023 yılı itibarıyla 10 SÇD süreci tamamlanmıştır. SÇD Süreci kapsamında her plana dair Kapsam Belirleme Raporu, SÇD Raporu, SÇD İzleme Raporu hazırlanmış ve çevre ve sağlıkla ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini almak üzere Kapsam Belirleme Toplantısı ve İstişare Toplantısı düzenlenmiştir. Söz konusu rapor ve duyurular Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı internet sitesinde [<http://scd.csb.gov.tr>] yayımlanmaktadır. SÇD süreci tamamlanan söz konusu planlara entegre edilmek üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından SÇD Bildirimleri yayımlanarak yetkili kurumlara iletilmiştir.

Fotoğraf 1- Marmara Havzası Taşkın Yönetim Planının Hazırlanması Projesi Stratejik Çevresel Değerlendirme Toplantısı

2023 yılı itibariyle, SÇD Yönetmeliği kapsamında SÇD süreci devam eden ve tamamlanan planlar aşağıda verilmektedir:

SÇD SÜRECİ TAMAMLANAN PLANLAR

1. Kuzey Ege Nehir Havza Yönetim Planı
2. Gediz Nehir Havza Yönetim Planı
3. Küçük Menderes Nehir Havza Yönetim Planı
4. Burdur Nehir Havza Yönetim Planı
5. Ordu-Giresun-Trabzon İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
6. Kocaeli- Sakarya- Düzce Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
7. Zonguldak-Bartın-Kastamonu İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
8. Van Gölü Havzası Taşkın Yönetim Planı
9. Konya Kapalı Havzası Taşkın Yönetim Planı
10. Asi Havzası Taşkın Yönetim Planı
11. Seyhan Havzası Taşkın Yönetim Planı
12. Akarçay Nehir Havza Yönetim Planı
13. Yeşilirmak Nehir Havza Yönetim Planı
14. Batı Akdeniz Nehir Havza Yönetim Planı
15. Edirne Tekirdağ Kırklareli Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı
16. Kuzey Ege Havzası Nitrat Eylem Planı
17. Çoruh Havzası Taşkın Yönetim Planı
18. Doğu Karadeniz Havzası Taşkın Yönetim Planı
19. Marmara Havzası Taşkın Yönetim Planı
20. Akarçay Havzası Kuraklık Yönetim Planı
21. Yeşilirmak Havzası Kuraklık Yönetim Planı
22. Batı Karadeniz Havzası Kuraklık Yönetim Planı
23. Sakarya Havzası Kuraklık Yönetim Planı
24. Susurluk Havzası Kuraklık Yönetim Planı
25. Konya Havzası Kuraklık Yönetim Planı
26. Doğu Karadeniz Havzası Kuraklık Yönetim Planı
27. Kızılırmak Havzası Kuraklık Yönetim Planı
28. Sakarya Nehir Havza Yönetim Planı

SÇD SÜRECİ DEVAM EDEN PLANLAR

1. Türkiye Mekansal Strateji Planı
2. İstanbul İçmesuyu ve Kanalizasyon Master Planı
3. İzmir Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi
4. Ankara İli İçmesuyu, Atıksu ve Yağmursuyu Yönetimi Master Planı
5. Marmara Havzası Kuraklık Yönetim Planı
6. Meriç-Ergene Havzası Kuraklık Yönetim Planı
7. Susurluk Havzası Taşkın Yönetim Planı Güncelleme Projesi
8. Düzce İli 1/50.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı
9. Aras Havzası Kuraklık Yönetim Planı Hazırlanması Projesi
10. Çoruh Havzası Kuraklık Yönetim Planı Hazırlanması Projesi
11. Meriç-Ergene Havzası Taşkın Yönetim Planı
12. Sakarya Havzası Taşkın Yönetim Planı

2023 yılında su yönetimi sektöründe; 2 Kuraklık Yönetim Planı, 2 Taşkın Yönetim Planı olmak üzere toplam 4 planın SÇD süreci yürütülmeye başlanmıştır.

3. İZİN VE LİSANS ÇALIŞMALARI

3.1. Çevre İzin ve Lisans Çalışmaları

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca, çevresel etkileri bulunan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için ön görülen izinleri, atıkların geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertarafına ilişkin iş ve işlemelerle iştigal eden tüm işletmelerin ise lisans almaları gerekmekte olup bu Kanunun uygulanmasını sağlamak üzere alınması gereken izinler ve bu izinlerin tabi olacağı usul ve esasların Bakanlığımızca çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği karara bağlanmıştır.

Bu doğrultuda hazırlanan ve 29.04.2009 tarih ve 27214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 01.01.2010 tarihinde yürürlüğe giren "Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik"te kapsamlı düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve mevcut uygulamaya esas oluşturan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği (ÇİLY) 10.09.2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği'nin 5. Maddesi uyarınca, aynı Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için; öncelikle Geçici Faaliyet Belgesi (GFB) müteakibinde ise GFB tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi almaları gerekmektedir. Ek-1 listesinde yer alan işletmeler için Bakanlık, Ek-2 listesinde yer alan işletmeler için ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri (ÇŞİDİM) yetkili merci olarak belirlenmiştir.

GFB başvurusu Yönetmeliğin Ek-3A ve Ek-3B'sinde, çevre izin veya çevre izin ve lisans başvuruları ise Ek-3C'sinde belirtilen bilgi, belge ve raporlar ile birlikte gerçekleştirilmekte olup ilgili mevzuattaki yükümlülüklerini yerine getiren işletmelere 5 yıl süreli çevre izin veya çevre izin ve lisans belgesi düzenlenmektedir.

Yönetmeliğin elektronik ortamda hayata geçirilmesi ile ilgili çalışmalar "Çevrimiçi Çevre İzinleri Projesi" olarak bilinmektedir. Çevrimiçi Çevre İzinleri (e-izin), tüm izin ve lisanslar için başvuruların tek bir noktadan çevrimiçi olarak yapılması, değerlendirilmesi ve onaylanması aşamalarını elektronik ortama taşıyan bir uygulamadır.

Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesinin düzenlenmeye başlandığı 2010 yılından bu yana Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM teşkilatı tarafından toplam 43.241 faaliyet veya tesise GFB, 51.995 faaliyet veya tesise Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisansı Belgesi verilmiş olup, buna ilişkin olarak yıl bazında GFB ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı verileri Çizelge 3'te verilmektedir.

Çizelge 3 – Yıllar itibariyle Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında verilen belgelerin sayıları

	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisansı Belgesi
2010*	318	15
2011	1.201	531
2012	3.755	2.394
2013	4.030	3.342
2014	3.999	3.751
2015	3.615	3.719
2016	2.269	2.742
2017	2.932	4.407
2018	2.433	4.216
2019	3.023	4.867
2020	2.838	4.641
2021	3.131	4.965
2022	5.061	5.788
2023	4.636	6.617
TOPLAM	43.241	51.995

* 01.04.2010-31.12.2010 tarihleri arası verileridir.

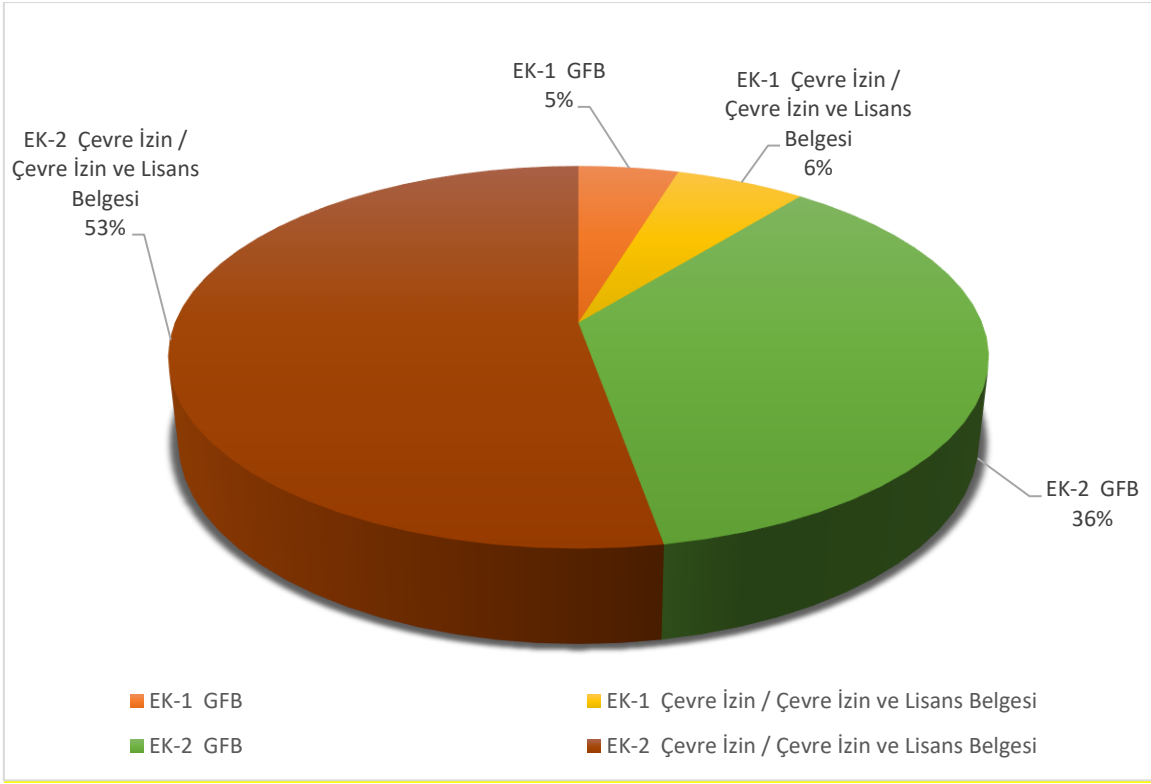
Çizelge 3 incelendiğinde 2023 yılı içerisinde 4.636 Geçici Faaliyet Belgesi 6.617 Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmiştir.

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	529	4.107	4.636
Çevre İzin / Çevre İzin ve Lisans Belgesi	685	5.932	6.617

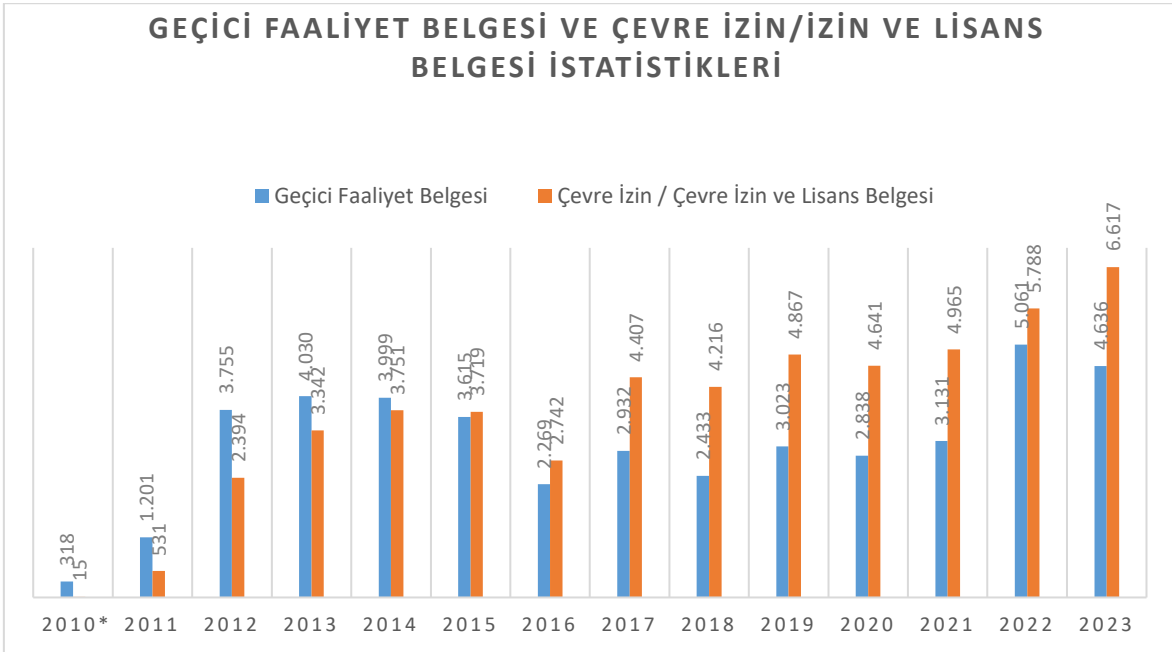
Ek-1 (Bakanlık Merkez Teşkilatı tarafından düzenlenen belgeler)

Ek-2 (ÇŞİDİM tarafından düzenlenen belgeler)

Grafik 10 – 2023 yılında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi / Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listelerine göre dağılımı

Grafik 11 – Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında düzenlenen GFB, Çevre İzin Belgesi veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi sayılarının yıllara göre dağılımı

3.2. İthalat ve İhracat İzinleri

ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında "Çevrenin korunması yönünden kontrol altında tutulan maddelerin ithalat ve ihracat taleplerini değerlendirmek." yer almaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar bu başlık altında yer almaktadır.

Metal Hurda İthalatı

Her yıl Ticaret Bakanlığı tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve ilgili kurum/kuruluş görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan ve 01 Ocak itibarıyla yürürlüğe giren "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdaların İthalat Denetimi Tebliği" kapsamında, Tebliğin Ek-1 sayılı listesinde yer alan metal hurdalar için Bakanlığımızca "Metal Hurda İthalatçı Belgesi" Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması üzerinden onaylanarak düzenlenmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

Metal Hurda İthalatçı Belgesi, Tebliğin 4'üncü maddesi gereğince, metal hurdayı ergiterek işlem yapan veya metal hurdayı parçalamak ve boyutlarını küçültmek suretiyle kalitesini ve yoğunluğunu arttırmak üzere ön işlem uygulayan ve bu amaçlarla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan "Geçici Faaliyet Belgesi" veya "Çevre İzin ve Lisans Belgesi"ne sahip sanayicilere düzenlenmektedir. Aynı zamanda bu sanayicilerin Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde Radyasyon Ölçüm Sistemi Uygunluk Belgesine (radyasyon kontrolü için uygun ve kalibre edilmiş sabit ve portatif radyasyon ölçüm cihazlarına ve ilgili diğer donanıma) ve radyasyondan korunma konusunda eğitim almış personele sahip olduğunu belgelemek zorundadır.

Metal hurda ithalatları radyasyon panellerinin olduğu 28 adet ihtisas gümrüğünde yapılmaktadır (Gümrük Genel Tebliği Gümrük İşlemleri Seri No: 104).

Atık Transiti

Atıkların transit işlemlerinde yalnızca ömrünü tamamlamış lastiklere yönelik transit geçiş izni düzenlenmektedir. Ömrünü tamamlamış lastik transit geçiş izinlerinde, lastiklerin gideceği ülkenin yetkili otoritesinden alınmış kabul yazısına bakılmak suretiyle işlem yapılmaktadır. Belgelerinin sunulması ardından giriş ve çıkış gümrükleri ile transit işlem görülecek gümrük kapıları bilgilendirilmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak yalnızca belge üzerinden yapılan değerlendirme neticesinde transit geçiş izni verilmektedir.

Pil ve Akümülatör İthalatı

Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yer alan atık pil ve akümülatörlerin etkin toplama sistemlerinin kurulması ve yönetmeliğe uygun pil ve akümülatör ürünlerinin piyasaya sürülmesi ve ithalat denetimlerinin bu doğrultuda yapılması amacıyla Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimlerine İlişkin Tebliğ hazırlanmış ve 2006 yılında uygulamaya alınmıştır. Her yıl ocak ayında güncellenen Tebliğ ile yönetmeliğe uygun pil ve akümülatör ithalatı gerçekleştirilmektedir.

İthalat işlemleri iki aşamalı olarak yürütülmektedir. İlk aşamada pil ve akümülatör ithal etmek isteyen firmalar Bakanlığımıza bir önceki yıl ithalat bilgilerini içeren form ile atık haline gelen pil ve akümülatörlerin ne şekilde toplanacağını gösterir atık yönetim planlarını sunarak Bakanlığımıza Çevre Uyum Belgesi (ön izin) başvurusunda bulunmaktadır.

Başvurusu uygun bulunan firmaların Ticaret Bakanlığı Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi-TAREKS üzerinden yaptıkları elektronik başvuru değerlendirilerek onay verilmekte ve ilk aşama tamamlanmaktadır.

Ön izin onayı alan firma aynı sistem üzerinden ithalat başvurusu yaparak Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlükleri'nin onayını beklemektedir. Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlükleri ithal edilmek istenen pil ve akümülatörlerin Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen yasaklama ve kısıtlamalara uygunluğu ile etiket ve işaretlemelere bakmak suretiyle fiili denetim yapmaktadır.

Katı Yakıt İthalatı

Çevrenin korunması yönünden kontrol altında tutulan yakıtların ithalatı ile ilgili iş ve işlemler her yıl Ticaret Bakanlığı tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve ilgili kurum kuruluş görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan ve 01 Ocak itibarıyla yürürlüğe giren "Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği" kapsamında yürütülmektedir.

Tebliğ kapsamında, Bakanlığımızca Tebliğ ekinde yer alan 15 kalem kontrole tabi katı yakıt (antrasit, taşkömürü, linyit, petrol koku, v.b) için "Katı Yakıt İthalatçısı Kayıt Belgesi" düzenlenmektedir. Söz konusu belgeye ilişkin başvurular Bakanlığımız "Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması" üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca düzenlenen katı yakıt ithalatçısı kayıt belgesi kapsamında ithal edilecek yakıtların giriş yaptığı ilin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğüne uygunluk denetimi yapılmaktadır. Uygunluk denetimi sırasında yakıttan numune alınarak Bakanlığımızca yetkilendirilen laboratuvarlarda analizi yaptırılmakta ve analizi uygun olan yakıtların ithalatına uygunluk yazısı düzenlenerek izin verilmektedir. Söz konusu belgeye ilişkin başvurular Bakanlığımız "Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması" üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

Petrol Koku Kullanım İzin Belgesi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sadece çimento ve kireç fabrikalarına ithal kalsine edilmemiş petrol koku tahsisatı yapılmaktadır. Kalsine edilmemiş petrol koku kullanan sanayi tesisleri için Bakanlıktan izin alınması ve kapasiteleri doğrultusunda tahsisat yapılması zorunludur. Petrol koku tahsisat miktarı hesaplamalarında birim enerji 7.500 kcal/kg olarak alınmakta, kükürt oranı olarak %5,5'e kadar izin verilmektedir. Çimento ve kireç fabrikalarına çevre izinleri süresince geçerli olmak üzere petrol koku kullanım izin belgesi düzenlenmektedir. Ayrıca %5,5'den fazla kükürtlü petrol koku talep edilmesi durumunda ithal yüksek kükürtlü petrol koku tahsisatı yalnızca çimento fabrikalarına düzenlenmektedir.

Bununla birlikte, yerli üretim petrol koku uygunluk belgesi; Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Ek-5'in A bendinde petrol kokunun yakıt olarak kullanılmasına ilişkin sınır değerlerin verildiği yakma tesislerine; Ek-5'in C bendinde tanımlanan "Çimento ve/veya Çimento Klinkeri Üreten Tesisler"e, "Kireç Fabrikalarına ve "Dolomit, Manyezit ve Kömür Yakma Tesisleri"ne düzenlenmektedir. Yerli petrol koku kullanımına ilişkin hava kalitesi ve emisyon ölçümleri yaptırılarak, yerli petrol koku kullanımına yönelik uygunluk verilmektedir.

Atık İhracatı

Atık ihracatı, atığın tehlikeli ve tehlikesiz olmasına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Tehlikeli atıkların sınırötesi taşınımı ülkemizin de taraf olduğu “Basel Sözleşmesi” ve “Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” hükümleri doğrultusunda yürütülmekte olup, ülkemizde oluşan tehlikeli atıkların geri kazanımı ve/veya bertarafı için gerekli teknik kapasiteye sahip tesislerin bulunmaması durumunda tehlikeli atık ihracatı AB ve OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) ülkeleri ile Liechtenstein’a yapılabilmektedir.

İthalatçı ve varsa transit ülkelere Türkiye’den gönderilecek atık ile ilgili ön bildirimde bulunularak, söz konusu ülkelerin Basel’de kayıtlı yetkili otoritelerden onay alınmaktadır. Ülkelerin onayı olmadan ihracat işlemi başlatılmamaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, tehlikeli atık ihracatına ilişkin ithalatçı ve transit ülke onayları geldikten sonra “tehlikeli atık ihracatında sakınca bulunmadığına dair” yazılar, ihracat işleminin gerçekleştirileceği Gümrük Müdürlüğü/Müdürlüklerine gönderilmekte ve ihracat işlemleri gerçekleştirilmektedir.

02.04.2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği gereğince tehlikesiz atıkların; AB ve/veya OECD üyesi ülkeler ile Liechtenstein’a ihracatında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca belge düzenlenmemektedir, ancak ihracat işlemi başlamadan Bakanlığa bilgi verilmesi ve kayıt altına alınması gerekmektedir. Tehlikesiz atıkların AB ve/veya OECD üyesi ülkeler ile Liechtenstein haricindeki ülkelere ihracatında ise ilgili ülkenin yetkili otoritesinden izin alınarak Bakanlığa başvuru yapılması gerekmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından onay alınmaksızın ihracat işlemi yapılamaz.

Söz konusu belgelere ilişkin başvurular Bakanlığımız “Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması” üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

Atık İthalatı

Atık ithalatı her yıl Ticaret Bakanlığı tarafından Bakanlığımız ve ilgili kurum kuruluş görüşleri alınmak suretiyle hazırlanan ve 01 Ocak itibarıyla yürürlüğe giren “Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği” kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince düzenlenen uygunluk yazısı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Tebliğin Ek-1’inde yer alan atıkları;

- Bakanlıktan lisans veya geçici çalışma izni alan geri kazanım tesislerine sahip sanayiciler ithal edebilir.
- Bazı atıklar içinse yalnızca dahilde işleme rejimi kararı doğrultusunda ihraç kaydıyla ithalat mümkündür.

Atık ithalatı da metal hurda ithalatında olduğu gibi radyasyon panellerinin olduğu 28 adet ihtisas gümrüğünde yapılmaktadır (Gümrük Genel Tebliği Gümrük İşlemleri Seri No:104). Söz konusu belgeye ilişkin başvurular Bakanlığımız “Çevre İthalat ve İhracat İzinleri Uygulaması” üzerinden yapılmakta ve yine bu sistem üzerinden onay verilmektedir. Düzenlenen belgeye ilişkin onay numarası Ticaret Bakanlığı Tek Pencere Sistemine de web servis aracılığıyla iletilmektedir.

2022 yılından itibaren; 2021/25 sayılı Bakanlığımız Atık İthalatı Uygulama Genelgesi kapsamında, işletmelerin üretim/tüketim kapasitesi baz alınarak %50 kota ile geri dönüşüm tesislerine Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi düzenlenmeye başlamıştır.

2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü bünyesinde düzenlenen ithalat ve ihracat belge sayıları aşağıda Çizelge 4’te yer almaktadır.

Çizelge 4 - İthalat ve ihracat izinleri

TEBLİĞ-YÖNETMELİK-SÖZLEŞME ADI	DÜZENLENEN BELGE ADI	Belge Sayısı 2019	Belge Sayısı 2020	Belge Sayısı 2021	Belge Sayısı 2022	Belge Sayısı 2023
Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdaların İthalat Denetimi Tebliği	Metal Hurda İthalatçı Belgesi	58	104	108	144	120
Basel Sözleşmesi ve Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği	Transit Geçiş İzni	2	2	1	1	38
Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yayımlanan Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimleri Tebliği	Pil ve Akümülatör İthalat ön izin onayı	1.189	1.198	1.347	1.308	1.516
Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği	Katı Yakıt İthalatçısı Kayıt Belgesi	113	110	122	148	154
Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Katı Yakıtların İthalat Denetimi Tebliği	Katı Yakıt İthalatçısı Muafiyet İzni	12	12	12	16	10
2011/4, 2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Petrol koku kullanma izin belgesi	32	27	20	19	31
2011/4, 2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Yüksek Kükürtlü Petrol koku Tahsisatı	40	59	53	57	59
2011/4, 2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Yüksek Kükürtlü Taşkömürü Tahsisatı	7	7	11	15	13
2015/2 sayılı İthal Katı Yakıtlar Genelgeleri	Yüksek Uçuculu Taşkömürü Tahsisatı	6	6	6	8	8
09/06/2016 tarihli ve 40160356-125.01-E.7551 sayılı yazı	Yerli Petrol Koku Uygunluk Belgesi	25	21	21	17	22
Atık Yönetimi Yönetmeliği ve Basel Sözleşmesi	Tehlikeli Atık İhracat izni	4	3	4	6	6
	Tehlikeli Atık İhracat İzni Gümrük Onayı	2	1	6	6	0
	Tehlikesiz Atık İhracat izni	1.220	1.134	1.158	1.605	1.370
2019/18 Sayılı Atık İthalatı Genelgesi	Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi	-	463	249	337	327

4. DENETİM ÇALIŞMALARI

Anayasa'nın 56 ncı maddesi "Herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip" olduğunu, "çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin Devletin ve vatandaşların ödevi" olduğunu ifade etmektedir. Bu çerçevede devlet görevini yerine getirirken, çevreyi korumaya ve kirliliği önlemeye yönelik olarak "düzenleme yapma" ve "denetim yapma" yetkisini kullanmaktadır.

Çevre denetimi, genel hatlarıyla, Çevre Kanunu hükümlerinin ve ilgili yönetmeliklerin uygulanıp uygulanmadığının tespiti için bir işletmenin faaliyetlerinin gözden geçirilerek ilgili yasal ve teknik gerekliliklere uygunluğun incelenmesine, faaliyet ve izin arasındaki uyumun incelenmesine yani izin koşullarına uyulup uyulmadığının değerlendirilmesine ve işletmenin çevre mevzuatına uymasının teşvik edilmesine yönelik bir süreçtir.

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, Bakanlık merkez ve/veya ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve plansız (rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır.

Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir.

Plansız denetimler ise;

- İzin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- Yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- Kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- Mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık merkez ya da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇŞİDİM) tarafından gerek görülen durumlarda,
- İhbar veya şikâyet sonrasında ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalımsızın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez ve/veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yapılan denetimlerdir.

Denetim sonrasında gerçekleşen yaptırım süreci, bir yasa veya yönetmeliğe uygunsuzluğun var olduğunun ortaya konduğu durumlarda ceza ve önlem gibi yasal araçlar kullanılarak mevzuata uygunluğun sağlanmasıdır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun amacı bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır. Kanunda bu amaç ortaya konulduktan sonra, bu amacın gerçekleştirilmesi için tüm gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken kurallar, yerine getirmesi gereken yükümlülükler düzenlenmiş, yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin izlenmesi, denetlenmesi, Kanun ve ilgili yönetmeliklerde öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak idari yaptırım (idari para cezası, faaliyetin durdurulması) kararları, yaptırımın uygulanmasında yetkili merciler, kararlara itiraz, adli nitelikteki cezalar kirletenin sorumluluğuna ilişkin hükümler öngörülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda (26'ncı madde) idari yaptırımların yanı sıra bir kısım adli nitelikteki cezalar da düzenlenmiştir.

Ayrıca, idari yaptırım kararlarının tesis edilmesi, uygulanması sırasında 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun yanı sıra 5326 sayılı Kabahatler Kanununun da önemle göz önünde bulundurulması

gereklidir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Çevreye Karşı Suçlar bölüm başlığı altında çevrenin kasten kirletilmesi, çevrenin taksirle kirletilmesi, gürültüye neden olma suçları düzenlenmiştir. Çevre Kanunu'na dayalı olarak çıkarılan Yönetmelik, Tebliğ gibi ikincil düzenlemeler ile de, Çevre Kanununda esasları belirlenen, çerçevesi çizilen konuların ayrıntılarına, teknik yönlerine, uygulama usullerine yer verilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez ve İl Müdürlükleri tarafından yapılan çevre denetimleri sırasında çevre mevzuatı kapsamında 2872 sayılı Kanun ve ilgili mevzuata uygunsuzluk tespit edilmesi halinde;

- Herhalde tespit edilen aykırı fiil için Kanunun 20'nci maddesinde öngörülen ve aykırı fiile karşılık gelen idari para cezasının tatbik edilmesi,
- Süre verilmesi takdir edilir ise bir yılı geçmemek kaydı ile ve bir defaya mahsus olarak süre verilmesi, verilen süre sonunda aykırılığın giderilmemesi halinde faaliyetin, tespit olunan aykırılığın mahiyetine, yürütülen faaliyetin niteliğine göre, kısmen, tamamen, süreli ya da süresiz durdurulması,
- Süre verilmediği takdirde derhal, kısmen veya tamamen, süreli ya da süresiz olarak faaliyetin durdurulması,

gerekmektedir.

2023 yılı içerisinde tespit edilen uygunsuzluklar sonucunda Çevre Kanunu'na muhalefet nedeni ile uygulanan idari para cezaları 29 Aralık 2022 tarih ve 32058 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)" kapsamında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Tebliğ, Ek-1'de verilmektedir.

4.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün Denetim Faaliyetleri ve İdari Para Cezası Uygulamaları

Bakanlığın mevcut yapısı itibariyle Çevre Denetimi Yönetmeliği, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Dairesi Başkanlığı tarafından uygulanmaktadır. Ayrıca ÇED Yönetmeliği (ÇEDY) kapsamında gerçekleştirilen izleme ve kontrol çalışmaları da aynı Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilmektedir.

Buna ek olarak, 81 Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü de Çevre Kanunu ve bu kanun çerçevesinde yürürlükte olan mevzuat kapsamında çevre denetimi, ÇED izleme ve kontrol çalışmalarını yürütmektedir.

4.1.1. ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Faaliyetleri

2023 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Dairesi Başkanlığı tarafından Çevre Denetimi Yönetmeliği (ÇDY) kapsamında 14 kişilik teknik personeliyle çevre denetimleri gerçekleştirilmiştir.

12 Haziran 2021 tarihli ve 31509 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliği'nin 12 nci maddesi uyarınca 2023 Yılı Birleşik Denetim Programı 29/12/2022 tarih ve 5326486 sayılı Bakanlık Olur'u ile onaylanmış olup denetim programına 72 tesis alınmıştır. ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün 2023 yılında gerçekleştirdiği denetimler ve türleri Çizelge 5'te verilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez teşkilatı tarafından 2023 yılında toplam 136 ani, planlı, şikayet denetimi ve ÇED izleme ve kontrol çalışması yapılmıştır. Bu denetimler sonucunda çevre kirliliğine sebep olan kurum ve kuruluşlara 83.186.351,89 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Çizelge 5- 2023 yılında ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen denetimler

ANİ	PLANLI (BİRLEŞİK)	TOPLAM
74	62*	136

*06.02.2023 tarihinde yaşanan ve 11 ilimizi etkileyen deprem nedeniyle bölgede belirlenen tesislerde denetimler gerçekleştirilememiştir.

2023 yılı içerisinde ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü (ÇEDİDGM) tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri, uygulanan ceza miktarları ve idari yaptırım sayısı Çizelge 6’da verilmektedir. 2023 yılında ÇEDİDGM tarafından gerçekleştirilen 136 denetim sırasında tespit edilen 53 uygunsuzluk karşılığında 83.186.351,89 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca 10 adet işletmeye de durdurma cezası verilmiştir.

Çizelge 6- 2023 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri, uygulanan ceza miktarları ve sayısı

	DENETİM SAYISI	İDARİ YAPTIRIM SAYISI	CEZA MİKTARI (TL)	DURDURMA
ÇEDİDGM	136	53	83.186.351,89	10

Çizelge 7’de 2023 yılında işletmelere ÇEDİDGM tarafından uygulanan ceza miktarları ve idari yaptırımların sayısı verilmektedir.

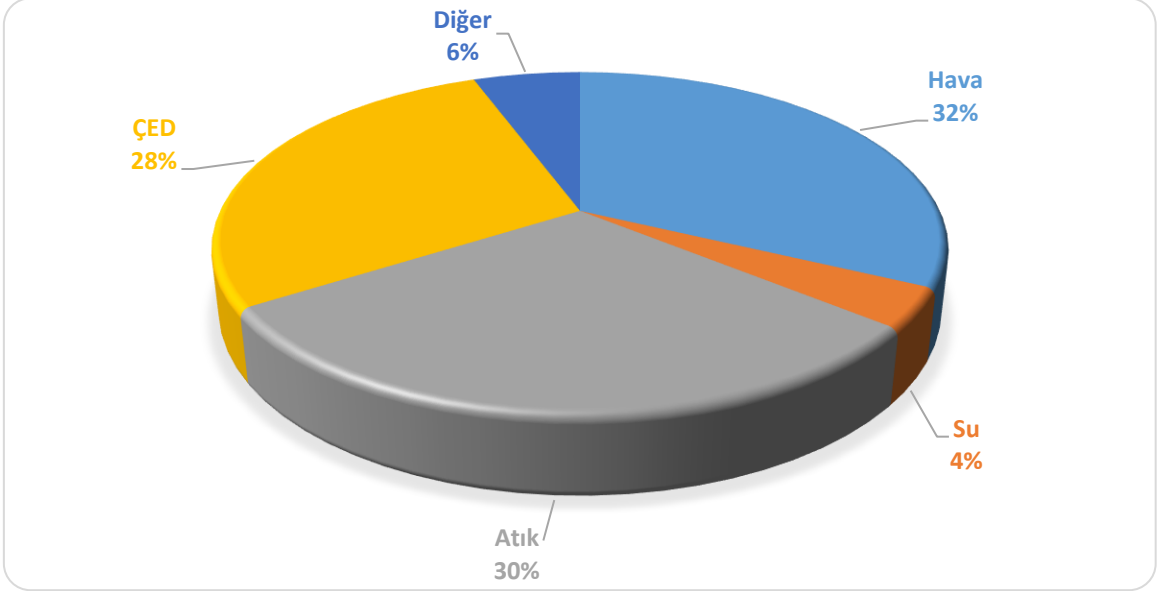
Çizelge 7- 2022 yılında ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından uygulanan ceza miktarları

	Ceza Miktarı (TL)	Uygulanan İdari Yaptırım Sayısı
Hava	5.055.400,00	17
Su	980.924,00	2
Atık	43.020.861,16	16
ÇED	33.910.483,73	15
Diğer*	218.683,00	3
TOPLAM	83.186.351,89	53

*Diğer; diğer, toprak

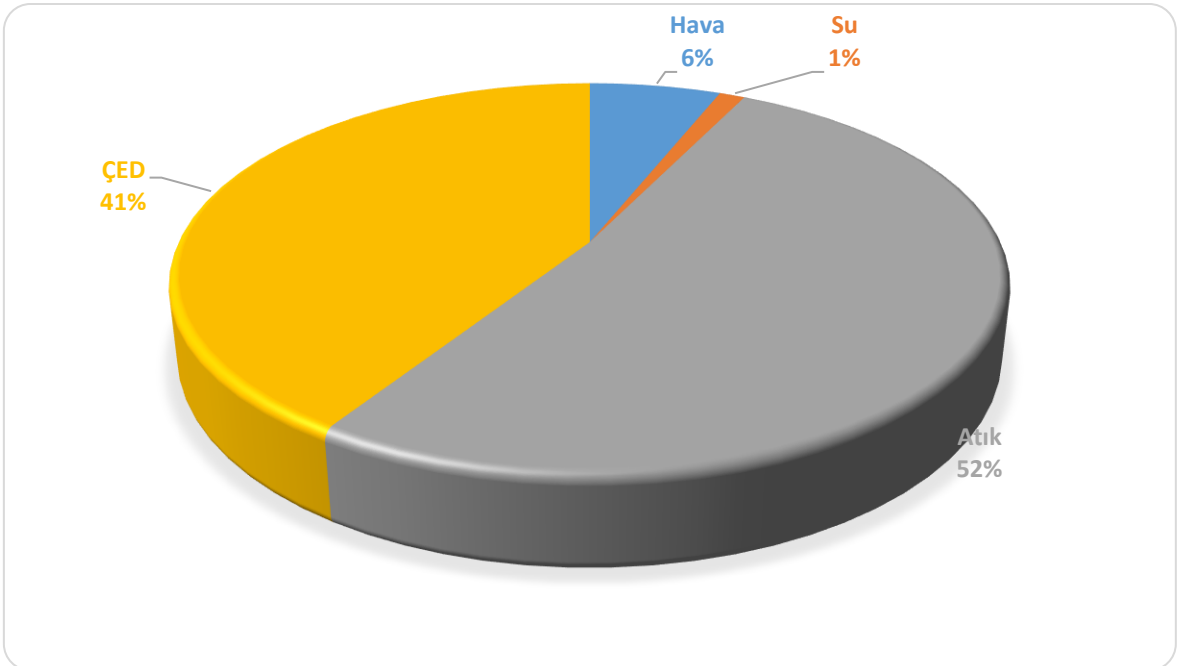
Grafik 11’de ÇEDİDGM tarafından 2023 yılında işletmelere uygulanan idari yaptırım sayısının konulara göre dağılımı görülmektedir. 2023 yılında işletmelere uygulanan idari yaptırımların dağılımı incelendiğinde, idari cezaların % 28’i ÇED Yönetmeliği, %30’u atık, %4’ü su, %32’si de hava konusunda gerçekleşmiştir.

Grafik 12 - 2023 yılında ÇEDİDGM tarafından uygulanan idari yaptırım sayısının konulara göre dağılımı

Grafik 12’de ÇEDİDGM tarafından 2023 yılında işletmelere uygulanan ceza miktarlarının konulara göre dağılımı görülmektedir. 2023 yılında işletmelere uygulanan ceza miktarlarının dağılımı incelendiğinde, idari cezaların %52’si atık konusunda, %6’sı hava kirliliği ve %1’i de su kirliliği konusunda gerçekleşmiştir. ÇED Yönetmeliği hükümlerine uymayanlara uygulanan ceza miktarının oranı ise %41’dir.

Grafik 13 - 2023 yılı sonu itibariyle ÇEDİDGM tarafından uygulanan ceza miktarlarının konulara göre dağılımı

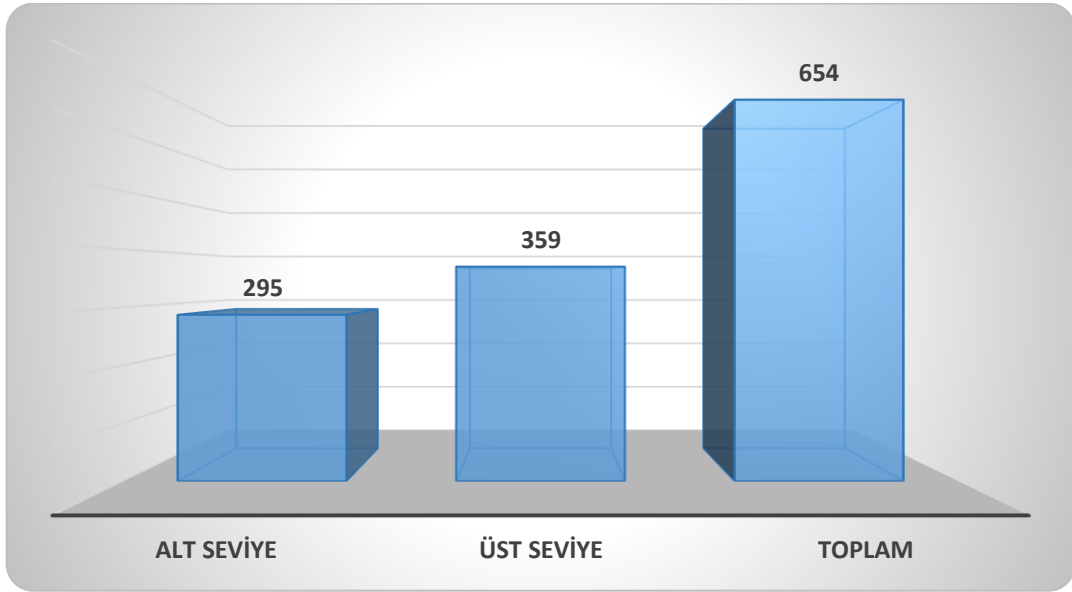
4.1.2. Büyük Endüstriyel Kaza Riski Taşıyan Tesislerin Denetimi Faaliyetleri

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sorumluluğunda yer alan hususlar için BEKRA denetimleri; büyük endüstriyel kaza risklerinin kontrolü ve denetimi kapsamında; “Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso III Direktifi”ni ülkemiz mevzuatına uyumlaştıran ve 2 Mart 2019 tarihli ve 30702 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik”e bağlı olarak, Genel Müdürlüğümüz tarafından hazırlanmış olan kılavuz ve kontrol listeleri çerçevesinde yürütülmektedir. 2023 yılı içerisinde 309 adet BEKRA denetimi yapılmıştır.

2023 yılı sonu itibarıyla Türkiye genelinde BEKRA Bildirim Sisteminde kayıtlı 359 üst seviyeli, 295 alt seviyeli olmak üzere toplam 654 BEKRA kuruluşu bulunmaktadır (Grafik 14).

2023 yılında mevcut sistemin bakım, onarım ve geliştirme çalışmaları Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğüne devredilmiştir.

Grafik 14 - 2023 yılı sonu itibarıyla BEKRA Bildirim Sisteminde bildirimde bulunan kuruluşların dağılımı (BEKRA Bildirim Sistemi)

4.1.3. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri

Avrupa Birliği'nin piyasa gözetimi ve denetimi sistemine paralel bir sistemin Türkiye’de kurulması için hukuki altyapıyı oluşturan ve 12 Mart 2021 tarihinden itibaren yürürlükte bulunan 7223 sayılı “Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu” üreticilerin piyasaya sadece güvenli ürün sürmesini zorunlu kılarken, kamu kurumlarına da ürüne özel mevzuatı düzenleme ve uygulama yetkisi vermiştir. Ulusal PGD Strateji Belgesi uyarınca, kamu kuruluşlarının piyasa gözetimi ve denetiminden sorumlu buldukları ürün grupları belirlenmiştir.

Ticaret Bakanlığı koordinatörlüğünde, koordinasyonu sağlamak, tavsiye niteliğinde kararlar almak üzere oluşturulan Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu (PGDKK) 2002 yılından itibaren görev yapmaktadır. Bununla birlikte PGDKK tarafından hazırlanan yıllık eylem planlarını

değerlendirmek, etkin bir ithalat ve iç piyasa denetimi için temel hedef ve stratejilerle alınacak tedbirleri belirlemek ve bu amaçla üst düzeyde kararlar almak, ilgili kurumlar arasında işbirliğini ve eşgüdümü sağlamak üzere oluşturulan “Piyasa Gözetimi Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu (PGDÜGDK)” yine Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda görevine devam etmektedir. Her iki kurulun üyesi olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bugüne kadar yapılan kurul toplantılarına katılım ve katkı sağlamıştır.

Piyasa gözetimi ve denetimi (PGD), AB üyelik müzakerelerinde “Malların Serbest Dolaşımı” faslının açılış kriterlerinden biri olarak hazırlanmıştır. PGD kuruluşlarının yanı sıra üretici ve tüketici örgütlerinin de görüşleri alınarak hazırlanan ve Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu (PGDKK) tavsiyesiyle Piyasa Gözetimi Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu (PGDÜGDK) tarafından kabul edilen "Ulusal Piyasa Gözetimi ve Denetimi Stratejisi" ile ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün sorumlu olduğu ürünler katı yakıtlardır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşların sorumluluğunda bulunan katı yakıt denetimleri 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yayımlanan ikincil mevzuat kapsamında gerçekleştirilmektedir. Yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi çalışmalarına dair tüm verileri üçer aylık dönemlerle değerlendirilmekte ve yıllık olarak yayınlanan Ulusal PGD Raporuna kaynak teşkil etmektedir. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan Ulusal PGD Raporlarına www.ticaret.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin veriler Çizelge 8’de verilmektedir.

Çizelge 8- Piyasa gözetimi ve denetimlerinin yıllara göre dağılımı

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PGD Sayısı (Adet)	16.375	12.795	19.233	13.967	11.943	19.475	16.881	15.974
Uygulanan Ceza Miktarı (TL)	465.302	244.967	134.788	309.776	212.686	1.182.742	2.722.678	1.837.5401

Çizelge 8’de görüldüğü üzere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ve yetki devri yapılan kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen katı yakıtlara ait piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sonucunda 2023 yılında 1.837.5401 TL idari para cezası uygulanmıştır.

4.2. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin Denetim Faaliyetleri ve İdari Para Cezası Uygulamaları

12 Haziran 2021 tarihli ve 31509 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Çevre Denetimi Yönetmeliği'nin 12 nci maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri için 2023 Yılı Birleşik Denetim Programı 29.12.2022 tarihli ve 5326486 sayılı Bakanlık Olur'u ile onaylanmıştır ve bu kapsamda denetim programına 2.093 tesis alınmıştır.

2023 yılında 81 Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (ÇŞİDİM) tarafından yürütülen planlı ve plansız (ani ve şikayet denetimleri) çevre denetimlerine ilişkin veriler sırasıyla Çizelge 9’da yer almaktadır. Çizelgede görüleceği üzere 2023 yılı içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından toplam 53.646 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiştir.

Çizelge 9- 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri*

PLANLI DENETİM**	ANİ DENETİM	ŞİKAYET DENETİMİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
4.121	44.308	5.217	53.646

*2023 yılı verilerinde 07.02.2024 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

** Planlı denetimler birleşik denetim ve risk değerlendirme kapsamında yapılan planlı denetimlerin toplamıdır.

2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimlerinin denetim sayıları ve denetim türlerine göre dağılımı Ek-9'da verilmektedir.

2011-2023 tarihleri arasında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen çevre denetimi sayıları Çizelge 10'da verilmektedir.

Çizelge 10- Çevre denetimi sayılarının yıllara göre dağılımı

	Bakanlık Merkez	ÇŞİDİM	TOPLAM
2011	729	50.313	51.042
2012	543	38.058	38.601
2013	271	37.196	37.467
2014	295	43.674	43.969
2015	323	48.358	48.681
2016	353	52.256	52.609
2017	275	51.766	52.041
2018	217	50.239	50.456
2019	378	54.470	54.848
2020	201	40.935	41.136
2021	289	56.733	57.022
2022	416	68.996	69.412
2023	136	53.646	53.782

*2023 yılı verilerinde 07.02.2024 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Çizelge 11'de, 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısının konu bazında dağılımı verilmektedir. Çizelge incelendiğinde 2023 yılı içerisinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan 6.602 idari yaptırım sonucunda toplam 1.073.276.323,97 TL ceza kesildiği görülmektedir. 2023 yılında ÇŞİDİM'leri ceza miktarı olarak en fazla cezayı atık konusunda (501.025.534,50 TL) ve ikinci olarak da su konusunda (159.436.971,00 TL) ceza uygulamışlardır.

Çizelge 11- 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

Konu	Ceza Miktarı (TL)	Uygulanan İdari Yaptırım Sayısı
Hava*	109.501.263,53	1.187
Su*	159.436.971,00	444
Atık*	501.025.534,50	839
ÇED	108.367.951,58	633
Gürültü	30.179.897,00	590
Toprak	29.171.587,34	106
Egzoz	13.218.643,00	2.411
Diğer*	122.374.476,02	392
TOPLAM	1.073.276.323,97	6.602

* Hava; Hava, Anız Yakma, Koku, Sera Gazı, PGD

Su; Su, Gemi,

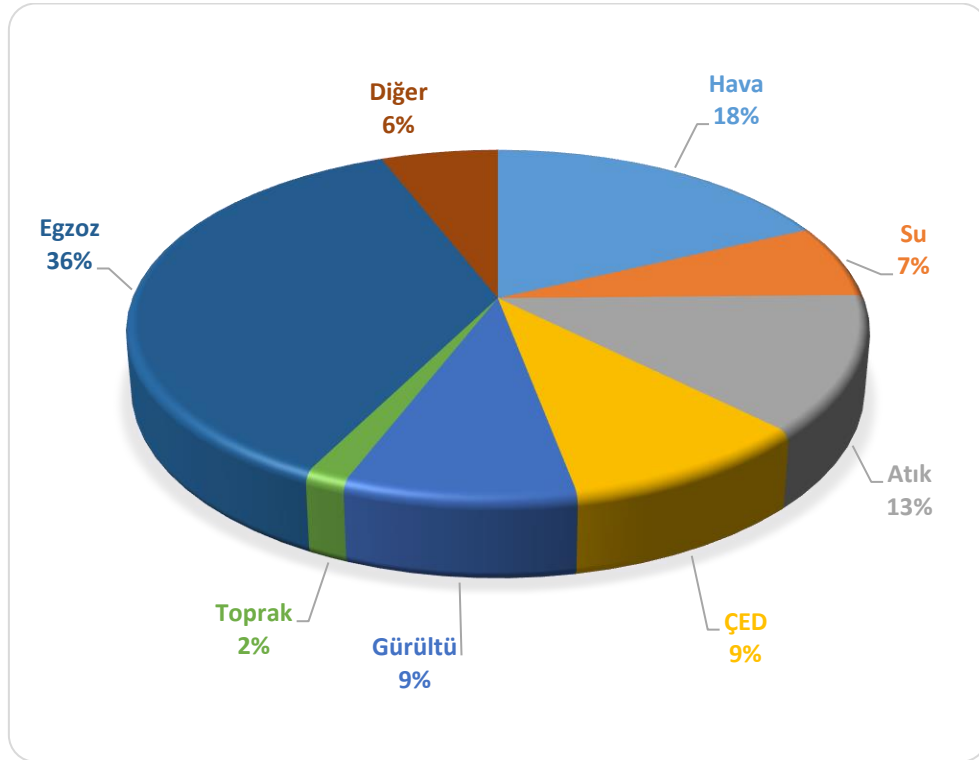
Atık; Atık, MOYDEN, Sıfır Atık/Poşet

Diğer; Diğer, Çevre mühendisi /yetkilendirilmiş kişi, Yönetimi, Kimyasallar, BEKRA, Kıyı Tesisi, PGD cezalarını içermektedir

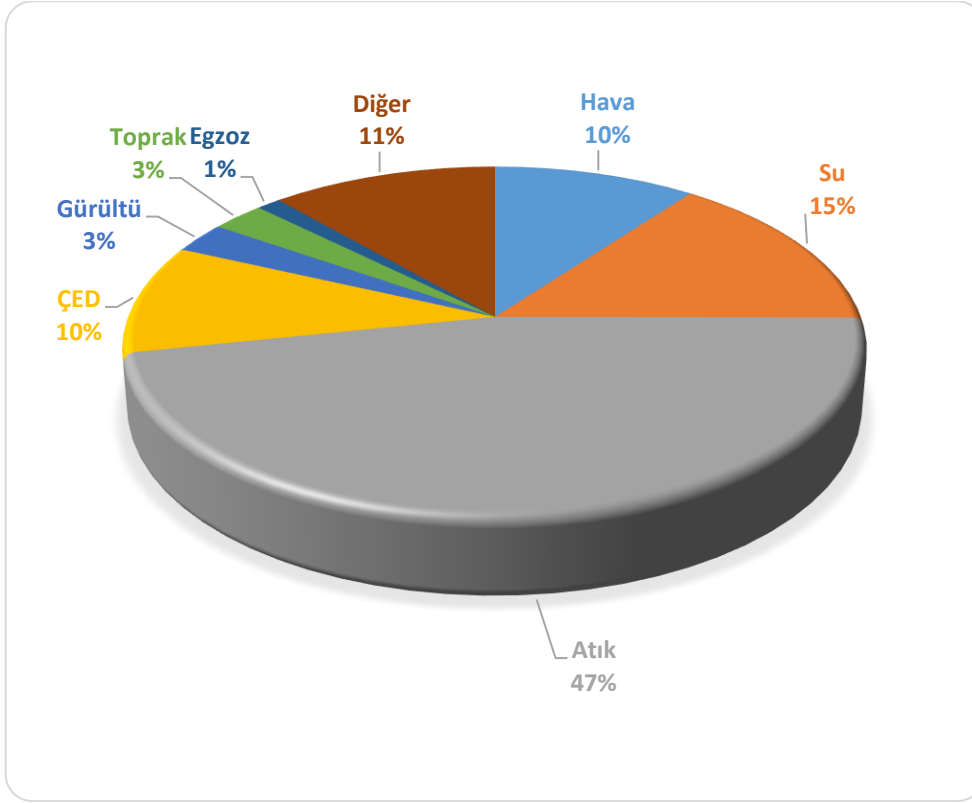
**2023 yılı ceza verilerinde 07.02.2024 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Grafik 15 ve Grafik 16'da 2023 yılında ÇŞİDİM' leri tarafından işletmelere uygulanan idari yaptırım sayılarının ve idari yaptırım miktarlarının ve sayılarının konulara göre dağılımı verilmektedir.

Grafik 15 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım sayılarının konulara göre dağılımı

Grafik 16 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından uygulanan idari yaptırım miktarlarının konulara göre dağılımı

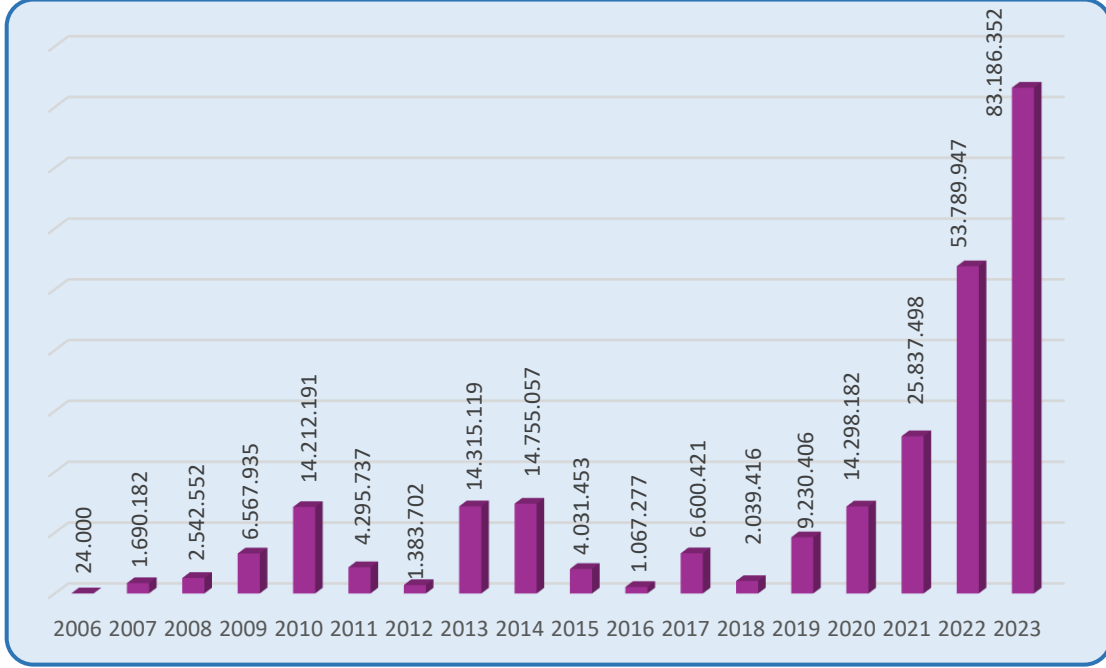

Çizelge 12 - Yıllar bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarları (TL)

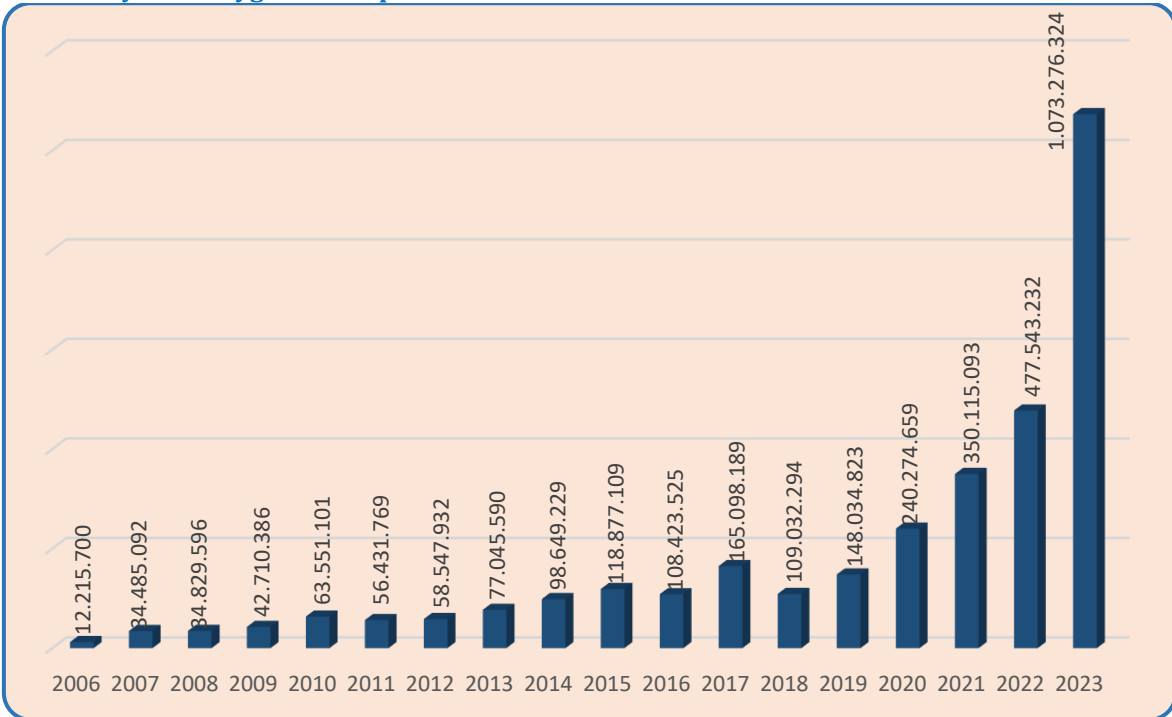
	Bakanlık Merkez	ÇŞİDİM	TOPLAM
2006	24.000	12.191.700	12.215.700
2007	1.690.182	32.794.910	34.485.092
2008	2.542.552	34.362.370	34.829.596
2009	6.567.935	36.142.451	42.710.386
2010	14.212.191	49.338.910	63.551.101
2011	4.295.737	52.136.032	56.431.769
2012	1.383.702	57.164.230	58.547.932
2013	14.315.119	62.730.471	77.045.590
2014	14.755.057	83.894.172	98.649.229
2015	4.031.453	114.845.656	118.877.109
2016	1.067.277	107.356.248	108.423.525
2017	6.600.421	158.497.768	165.098.189
2018	2.039.416	106.992.878	109.032.294
2019	9.230.406	138.804.417	148.034.823
2020	14.298.182	225.976.477	240.274.659
2021	25.837.498	324.277.595	350.115.093
2022	53.789.947	477.543.232	531.333.179
2023	83.186.352	1.073.276.324	1.156.462.676

Grafik 17'de 2006-2023 yılları arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez teşkilatı, Grafik 18'de de 2006-2023 yılları arasında ÇŞİDİM tarafından işletmelere uygulanan idari yaptırım miktarları (TL) verilmektedir.

Grafik 17 - Yıl bazında Bakanlık merkez teşkilatı tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı

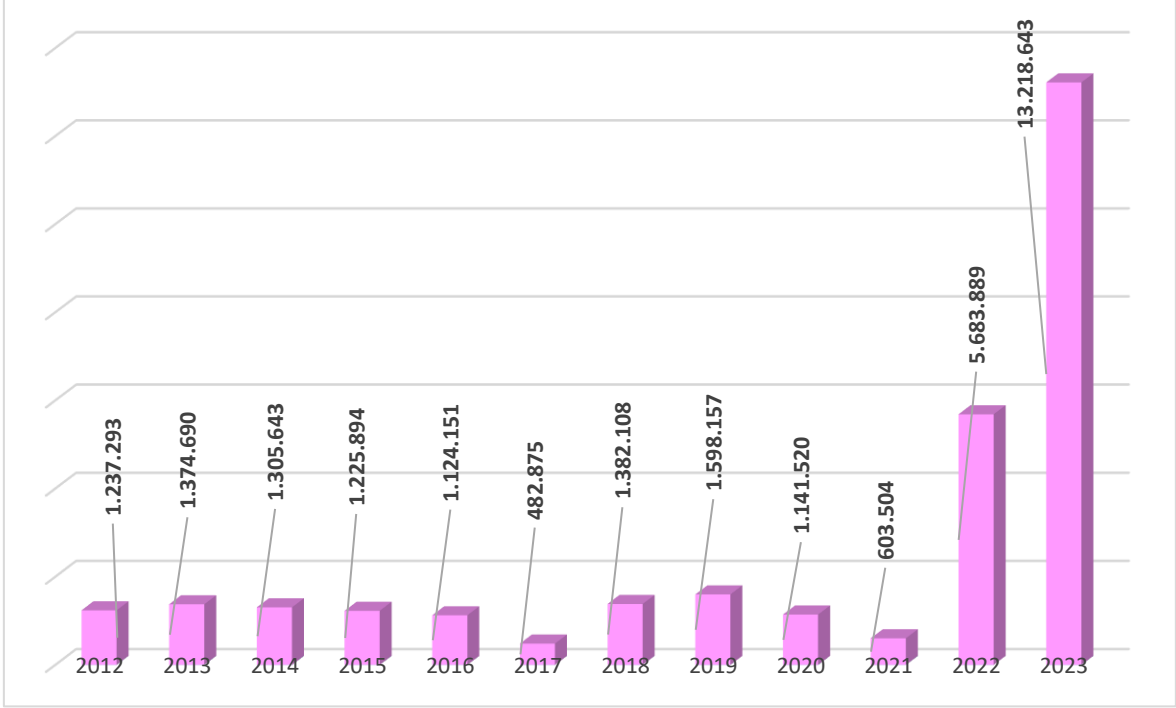

Grafik 18 - Yıl bazında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu uyarınca uygulanan toplam ceza miktarı

Grafik 19’da 2012-2023 yılları arasında egzoz konusunda uygulanan toplam idari yaptırım miktarları (TL) verilmektedir.

Grafik 19 - Yıl bazında egzoz konusunda uygulanan idari para cezaları (TL)

4.3. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

Çevre Kanunu’nun 15 inci Maddesi’nde, 2872 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırılık halinde aykırılığa sebep olan faaliyetin, bir defaya mahsus olarak ve bir yılı aşmayacak şekilde süre verilmesi halinde, verilen süre sonunda aykırılığın giderilmemiş olması durumunda süre sonunda, süre verilmediği takdirde derhal, kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda “durdurma kararı” Bakanlık merkezde Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, illerde ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilmektedir.

Ayrıca; 2872 sayılı Kanunun 15 inci Maddesi’nin son fıkrasında, faaliyetin durdurulmasına ilişkin olarak Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci bakımından süre ve durdurma kararı verecek makam ile ilgili olarak özel bir hüküm getirerek çevresel etki değerlendirilmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetlerin Bakanlık tarafından, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetlerin ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından ve süre verilmeksizin durdurulacağını belirtilmiştir.

Faaliyetlerin durdurulması:

Madde 15 - (Değişik: 26/4/2006 - 5491/12 md.) Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan yönetmeliklere aykırı davranışlara söz konusu aykırı faaliyeti düzeltmek üzere Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından bir defaya mahsus olmak üzere esasları yönetmelikle belirlenen ve bir yılı aşmamak üzere süre verilebilir.

Faaliyet; süre verilmemesi halinde derhal, süre verilmesi durumunda, bu süre sonunda aykırılık düzeltilmez ise Bakanlıkça ya da 12 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulur. Çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike yaratan faaliyetler süre verilmeksizin durdurulur.

Çevresel Etki Değerlendirmesi incelemesi yapılmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, proje tanıtım dosyası hazırlanmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülkî amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur.

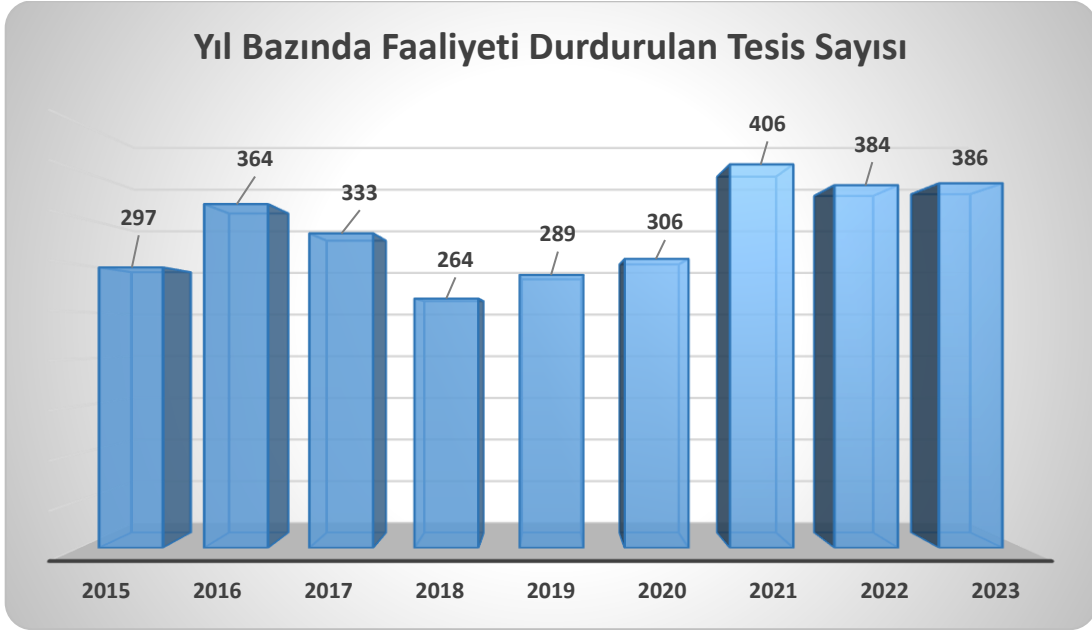
2023 yılı içerisinde 49 ÇŞİDİM tarafından 376 tesise, Bakanlık Merkez Teşkilatı tarafından 10 tesise ve toplamda 386 tesise kapatma/durdurma kararı verilmiştir. Çevre Kanunu uyarınca uygulanan kapatma/durdurma kararlarına ilişkin ayrıntılı veriler Çizelge 13'te verilmektedir.

Çizelge 13 - 2023 yılında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı

	İl	Kapatma/Durdurma
1	ADANA	8
2	AMASYA	1
3	ANTALYA	52
4	ARTVİN	2
5	AYDIN	7
6	BALIKESİR	4
7	BİLECİK	5
8	BİTLİS	1
9	BOLU	3
10	BURDUR	2
11	BURSA	7
12	ÇANAKKALE	16
13	ÇANKIRI	1
14	ÇORUM	6
15	DENİZLİ	2
16	EDİRNE	5
17	ERZURUM	2
18	ESKİŞEHİR	5
19	GAZİANTEP	1
20	GİRESUN	3
21	GÜMÜŞHANE	1
22	MERSİN	4
23	İSTANBUL	76
24	İZMİR	31
25	KARS	1
26	KASTAMONU	9
27	KAYSERİ	6

28	KIRKLARELİ	3
29	KOCAELİ	8
30	KONYA	16
31	KÜTAHYA	2
32	MALATYA	1
33	MANİSA	7
34	MUĞLA	2
35	NEVŞEHİR	1
36	NİĞDE	1
37	ORDU	2
38	SAKARYA	9
39	SAMSUN	2
40	TEKİRDAĞ	44
41	TOKAT	2
42	ŞANLIURFA	1
43	ZONGULDAK	1
44	AKSARAY	2
45	KARAMAN	2
46	KIRIKKALE	1
47	ARDAHAN	1
48	YALOVA	4
49	OSMANİYE	3
TOPLAM		376
BAKANLIK		10
GENEL TOPLAM		386

Grafik 20 - Yıl bazında Çevre Kanunu uyarınca Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından verilen kapatma/durdurma kararlarının sayısı

4.4. Çevre Denetiminde Yetki Devri

Çevre Kanunu, Madde 12 ile denetim yetkisinin gerektiğinde Bakanlıkça;

- İl Özel İdarelerine,
- Çevre denetim birimlerini kuran Belediye Başkanlıklarına,
- Denizcilik Genel Müdürlüğüne,
- Sahil Güvenlik Komutanlığına,
- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredileceği hükmünü getirmiştir.

Denetim yetkisini devralan kamu kurumunun idari yaptırım kararını verme yetkisini de devralması söz konusudur. Çevre Kanunu'nun 24'üncü maddesine göre; bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na ait olmakla beraber bu yetki, 12'nci maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği, yukarıda belirtilen kurum ve merciler tarafından da kullanılacaktır.

Ayrıca, 23.01.2023 tarih ve 2023/3 sayılı Yetki Devri Genelgesi ile TÜÇA'ya Marmara Bölgesi (İstanbul ve Kocaeli İlleri) özelinde yetki devri verilerek gemilerden kaynaklı deniz kirliliklerinin tespit edilmesi ve idari yaptırım kararlarının uygulanması görevi verilmiştir.

Çizelge 14'te, Çevre Kanunu uyarınca yetki devri yapılan kurumlar ve yetki devri yapılan konu başlıkları verilmektedir. Bakanlık en fazla Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında belediyelere yetki devri yapmıştır.

Çizelge 14 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından denetim ve yaptırım uygulama konusunda yetki devri yapılan kurumlar ve konu başlıkları

İLGİLİ YÖNETMELİK	GENELGE NO	YETKİ DEVRİ YAPILAN KURUMLAR	SAYI
Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği	2872-12 mad.	Belediye Başkanlıkları	102
Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	2008/6	İstanbul, Ankara, Kocaeli, Sakarya, Gaziantep, Bursa, Ordu, Antalya, Trabzon, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlıkları	10
Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği	2006/19	Belediye Başkanlıkları	164
Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği	2006/16	Belediye Başkanlıkları Sahil Güvenlik Komutanlığı Trafik Denetim Ekipleri	114
Denizlerde Kurulacak Balık Çiftlikleri	2010/11	Sahil Güvenlik Komutanlığı	1
Gemilerden Kaynaklanan Deniz Kirliliği	2011/9	Sahil Güvenlik Komutanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü Türkiye Çevre Ajansı Mersin, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlıkları	5

Gemilerden Kaynaklanan Kirliliğin Denetimi ve Yaptırım Uygulanması konusunda Bakanlıkça yetki devri yapılan kurumlar tarafından 2023 yılında uygulanan idari para cezalarına ilişkin bilgi Çizelge 15’de yer almaktadır.

Çizelge 15 - Gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından 2023 yılında uygulanan ceza miktarı

CEZAYI KESEN KURUM	2023 YILINDA UYGULANAN TOPLAM CEZA SAYISI	2023 YILINDA UYGULANAN TOPLAM CEZA MİKTARI (TL)
Türkiye Çevre Ajansı	54	475.994.691,00
Sahil Güvenlik Komutanlığı	212	63.117.852,00
Denizcilik Genel Müdürlüğü	0	0,00
Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı	18	30.870.421,45
Mersin Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı	8	25.015.119,00
TOPLAM	292	594.998.083,45

Gemilerden Kaynaklanan Kirliliğin Denetimi ve Yaptırım Uygulanması konusunda Bakanlıkça yetki devri yapılan kurumlar tarafından 2006-2023 yılları arasında uygulanan idari para cezalara ilişkin bilgi Ek-14’te yer almaktadır.

5. ÇEVRESEL İZLEME ÇALIŞMALARI

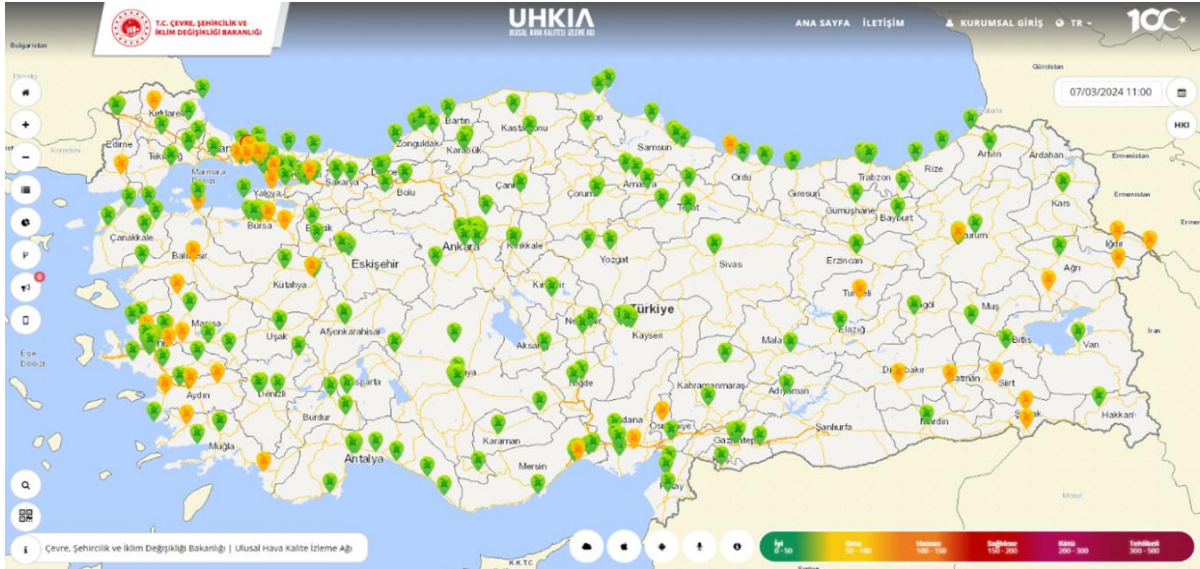
5.1. Hava Kalitesinin İzlenmesi Çalışmaları

Hava kalitesinin iyileştirilebilmesi amacıyla, tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de çeşitli yasal düzenlemeler yürürlüktedir. Bunların bir kısmı sanayi, ısınma, trafik gibi kirletici kaynakların kontrolüne yönelik, bir kısmı da soluduğumuz havanın kalitesine ilişkindir. Kirliliğin kontrolüne ilişkin düzenlemelerle hedeflenen; hava kirliliğinin insan sağlığı ve çevre üzerindeki zararlı etkilerini önlemek veya azaltmak için belirlenmiş hava kalitesi hedeflerini sağlamaktır.

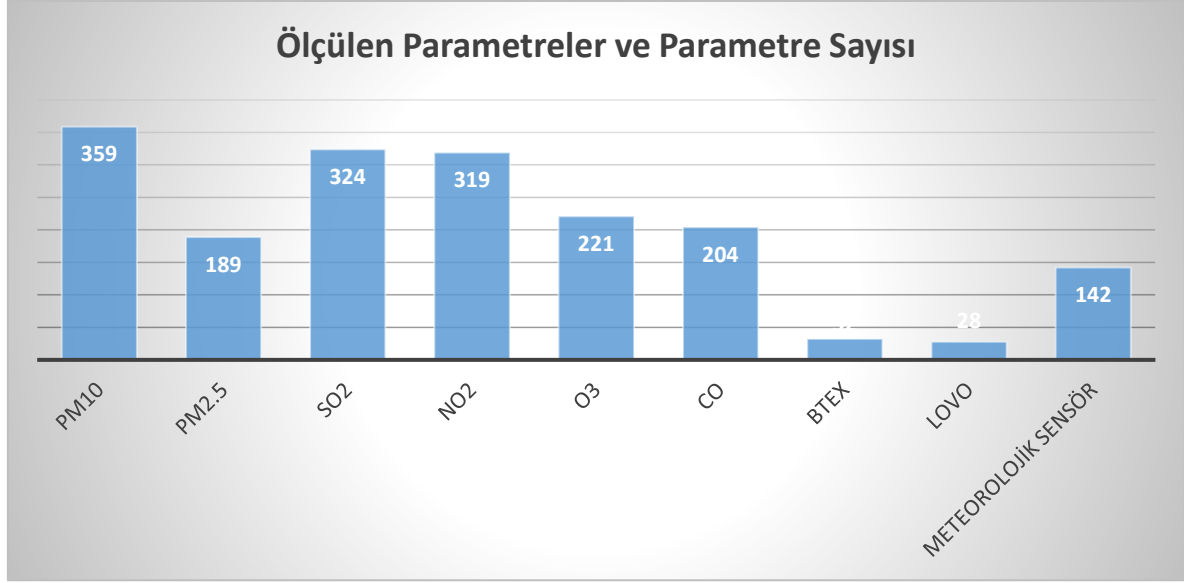
Sınır değerlerin üzerinde konsantrasyona sahip olan kirleticilerin, insanlar ve çevre üzerinde olumsuz etkileri vardır. Bu kirleticilerden insanların olumsuz yönde etkilenmemesi için en kısa sürede kirlilik seviyesinin bilinerek eyleme geçilmesi gereklidir. Bu da ancak hava kirliliğini ölçen otomatik cihazlarla, sürekli olarak hava kalitesinin izlenmesi ile mümkündür.

Türkiye’de Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2005 yılında başlamıştır. 2005 yılında SO₂ ve PM₁₀ parametreleri ülkemizin çeşitli illerinde bulunan 35 Hava Kalitesi İzleme İstasyonu ile izlenmekte iken, ilerleyen yıllarda istasyon yer ve durumuna binaen SO₂ ve PM₁₀ parametreleri yanında CO, NO_x ve O₃ parametreleri de izlenmeye başlanmıştır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı bugün itibariyle 3 adedi Mobil olmak üzere 380 Hava Kalitesi İzleme İstasyonuna ulaşmıştır.

Harita 1 - Hava Kalitesi İstasyonları İnternet Sitesi Giriş Sayfası
(www.havaizleme.gov.tr; sim.csb.gov.tr, 2024)

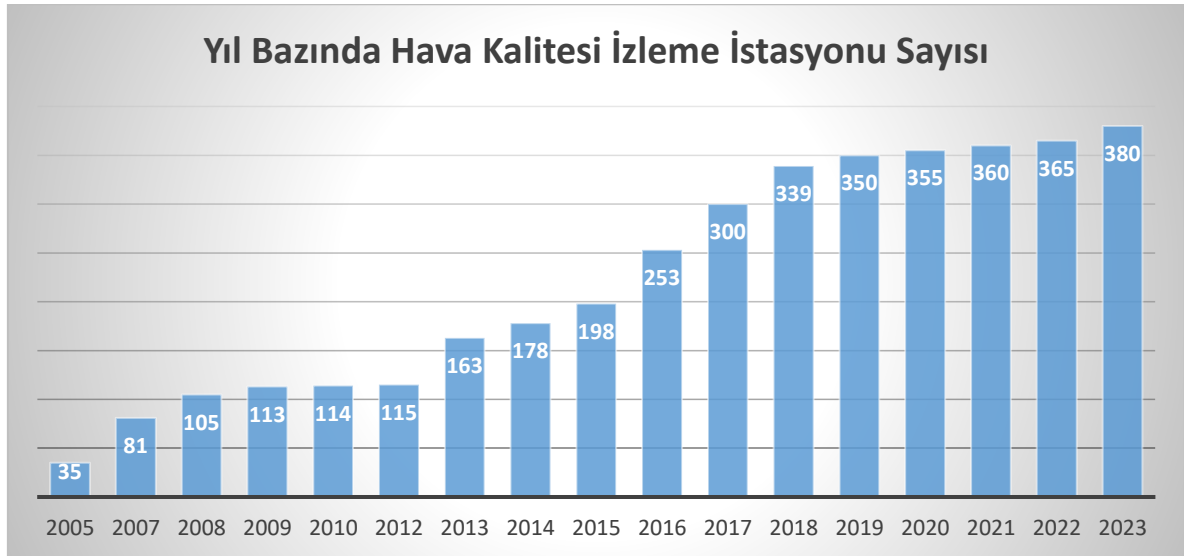
Grafik 21 - Ölçülen Toplam Kirletici Parametreler ve İstasyon Sayısı

6 Haziran 2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) ile Avrupa Birliği’nin hava kalitesi alanındaki mevzuatının, Türkiye hava kalitesi mevzuatına uyumlaştırılması hedeflenmiştir. Partikül madde ve kükürt dioksit parametreleri için AB sınır değerleri 2019 yılından itibaren ülkemizde de uygulanmaya başlamıştır.

10/07/2015 tarihli ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun 15/06/2015 tarih ve 2015/7754 sayılı Kararı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na bağlı Temiz Hava Merkezi Müdürlükleri kurulmuştur. Çizelge 16’da verilmekte olan söz konusu Temiz Hava Merkezi Müdürlükleri 30 Temmuz 2015 tarihli ve 10271 sayılı Bakanlık Olur’u ile Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Grafik 22 - Yıl Bazında Toplam Hava Kalitesi İzleme İstasyonu Sayısı

Çizelge 16 – Temiz Hava Merkezleri ve bağlı iller

Temiz Hava Merkezi	Merkez	Bağlı İller
Marmara	İstanbul	İstanbul, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Çanakkale, Balıkesir, Yalova, Bilecik, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
Ege	İzmir	İzmir, Manisa, Uşak, Denizli, Aydın, Muğla
Güney İç Anadolu	Konya	Konya, Isparta, Burdur, Antalya, Karaman, Niğde, Aksaray, Afyonkarahisar, Nevşehir, Kayseri
Kuzey İç Anadolu	Ankara	Ankara, Kütahya, Eskişehir, Kırşehir, Kırıkkale, Yozgat, Çankırı, Kastamonu, Karabük, Bartın, Zonguldak, Düzce, Bolu
Akdeniz	Adana	Adana, Mersin, Kahramanmaraş, Kilis, Gaziantep, Hatay, Osmaniye
Orta Karadeniz	Samsun	Samsun, Sinop, Amasya, Çorum, Tokat, Sivas, Ordu, Giresun
Güneydoğu Anadolu	Diyarbakır	Diyarbakır, Urfa, Mardin, Şırnak, Hakkari, Siirt, Van, Bitlis, Batman, Muş, Bingöl, Tunceli, Elazığ, Malatya, Adıyaman
Doğu Anadolu	Erzurum	Erzurum, Ağrı, Iğdır, Kars, Ardahan, Artvin, Rize, Trabzon, Gümüşhane, Erzincan, Bayburt

Türkiye’de hava kalitesi şu anda 380 istasyonda 7/24 izlenmektedir. Kamuoyunun hava kalitesi ile ilgili bilgiye ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla izleme sonuçlarını www.havaizleme.gov.tr internet adresinde yayımlamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kamuoyunun konuyu daha iyi anlayabilmesi için, ulusal hava kalitesi indeksi (İyi, Orta, Hassas, Sağlıksız, Kötü, Tehlikeli şekilde şeklinde ifade edilerek) oluşturulmuştur.

Ayrıca, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sağlama amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

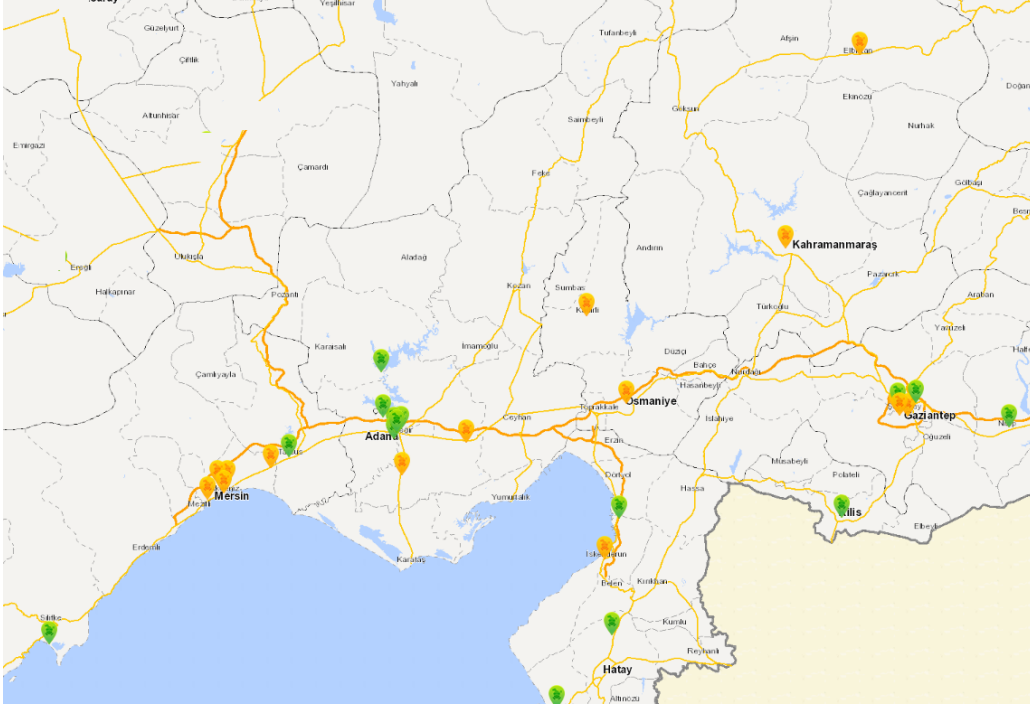
5.1.1. Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 15.09.2017 tarihinden itibaren Adana merkezli olarak toplam 7 ilde faaliyet göstermek amacıyla Sinanpaşa Mahallesi Kozan Caddesi No:100 Yüreğir/Adana adresinde faaliyetlerini yürütmektedir.

Harita 2 - Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller

Harita 3- Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün HKİ İstasyon Konumları

Akdeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü (ATHMM), Akdeniz Bölgesindeki 5 ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 2 il olmak üzere toplam 7 ilde faaliyetini yürütmektedir. Bu iller Adana, Osmaniye, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Gaziantep ve Kilis'tir. Adana ilinde 8, Mersin ilinde 7, Osmaniye ilinde 2, Hatay ilinde 4, Kahramanmaraş ilinde 4, Gaziantep ilinde 6 ve Kilis ilinde 1 istasyon olmak üzere toplam 32 istasyon hali hazırda kurulu iken yıl içinde yaşanan depremlerin etkisi le Kahramanmaraş ilinden 2 adet ve Hatay ilinden 2 adet istasyonun demontajı yapılmıştır. Bölgemizde 28 adet istasyon ile hizmet verilmektedir.

Hatay ilinde sökülün 2 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu yerine Bakanlığımıza bağlı iki adet mobil hava kalitesi ölçüm istasyonu hizmet vermektedir

Bu Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonlarından elde edilen veriler saatlik ortalamalarla herhangi bir müdahale olmaksızın ham veri olarak ulusal veri ağına online olarak aktarılmaktadır, 7/24 online veri aktarımı (<https://www.havaizleme.gov.tr/>) yapılmaktadır.

Bölge genelindeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının dağılımı; 21 adet kentsel (ısınma) , 4 adet endüstri (sanayi), 2 adet kırsal (arka plan) ve 5 adet de trafik olarak 4 ayrı kategoride kurulmuştur. İstasyon kategorilerine göre ölçülen parametrelerde farklılık olmakla birlikte, istasyonlarda (SO₂) Kükürtdioksit, Partikül Madde (PM₁₀ ve PM_{2,5}), (NO_x) Azotoksitler, (O₃) Ozon ve (CO) Karbonmonoksit, parametreleri ölçülmektedir. İstasyonlarda uluslararası standartlara uygun otomatik cihazlar ile ölçüm yapılmakta olup, elde edilen veriler bilimsel çalışmalar için en büyük kaynak teşkil etmektedir. ATHMM, kendine bağlı bulunan iller için emisyon envanteri oluşturarak yerel ölçekte veri analizleri yapmakta, "Temiz Hava Eylem Planlarının" geliştirilmesi hususunda yetkili yerel makamlara destek vermekte, Bölgesel Hava Kalitesi İzleme ağından elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yaparak politika oluşturulması aşamasında karar vericilere destek sunmakta, hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları bilgilendirmektedir.

Fotoğraf 2- Trafik HKİ İstasyonu

Fotoğraf 3- Arkaplan HKİ İstasyon

Çizelge 17 - Akdeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Adana	Karaisalı	ADANA-ÇATALAN	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	-
2	Adana	Yüreğir	ADANA-DOĞANKENT	Isınma	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	-
3	Adana	Yüreğir	ADANA-METEOROLOJİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
4	Adana	Seyhan	ADANA-VALİLİK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
5	Adana	Seyhan	ADANA-SEYHAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
6	Adana	Merkez	ADANA-ÇUKUROVA	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
7	Adana	Merkez	ADANA-YAKAPINAR	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
8	Adana	Merkez	ADANA - TC BERİKER	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
9	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP (METEOROLOJİ)	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
10	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP ATAPARK	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
11	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP BEYDİLLİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
12	Gaziantep	Nizip	GAZİANTEP NİZİP	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
13	Gaziantep	Şehitkamil	GAZİANTEP- GASKİ D6	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
14	Gaziantep	Şahinbey	GAZİANTEP FEVZİ ÇAKMAK	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-

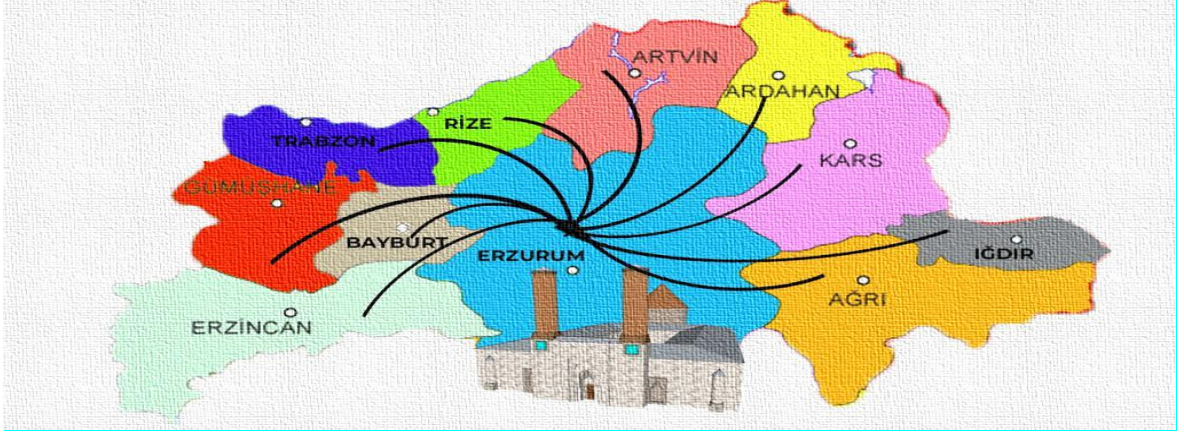
15	Hatay	Antakya	HATAY-ANTAKYA(Söküldü)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
16	Hatay	İskenderun	HATAY İSKENDERUN	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
17	Hatay	İskenderun	HATAY-İSKENDERUN M.	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
18	Hatay	Antakya	HATAY VALİ KAVŞAĞI(Söküldü)	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
19	Mersin	Yenişehir	MERSİN -YENİŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
20	Mersin	Toroslar	MERSİN -TOROSLAR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
21	Mersin	Akdeniz	MERSİN -AKDENİZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
22	Mersin	Tarsus	MERSİN -TARSUS	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
23	Mersin	Akdeniz	MERSİN -HUZURKENT	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
24	Mersin	Silifke	MERSİN -TAŞUCU	Arka Plan	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
25	Mersin	Akdeniz	MERSİN- İSTİKLAL CAD.	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
26	Kahramanmaraş	Onikişubat	K.MARAŞ - ONİKİŞUBAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
27	Kahramanmaraş	Dulkadiroğlu	K.MARAŞ – DULKADİROĞLU(Söküldü)	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	1
28	Kahramanmaraş	Onikişubat	K.MARAŞ – KENT MEYDANI(Söküldü)	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
29	Kahramanmaraş	Elbistan	K.MARAŞ-ELBİSTAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
30	Kilis	Merkez	KİLİS-KİLİS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
31	Osmaniye	Merkez	OSMANIYE- OSMANIYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
32	Osmaniye	Kadirli	OSMANIYE-KADIRLI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-

5.1.2. Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

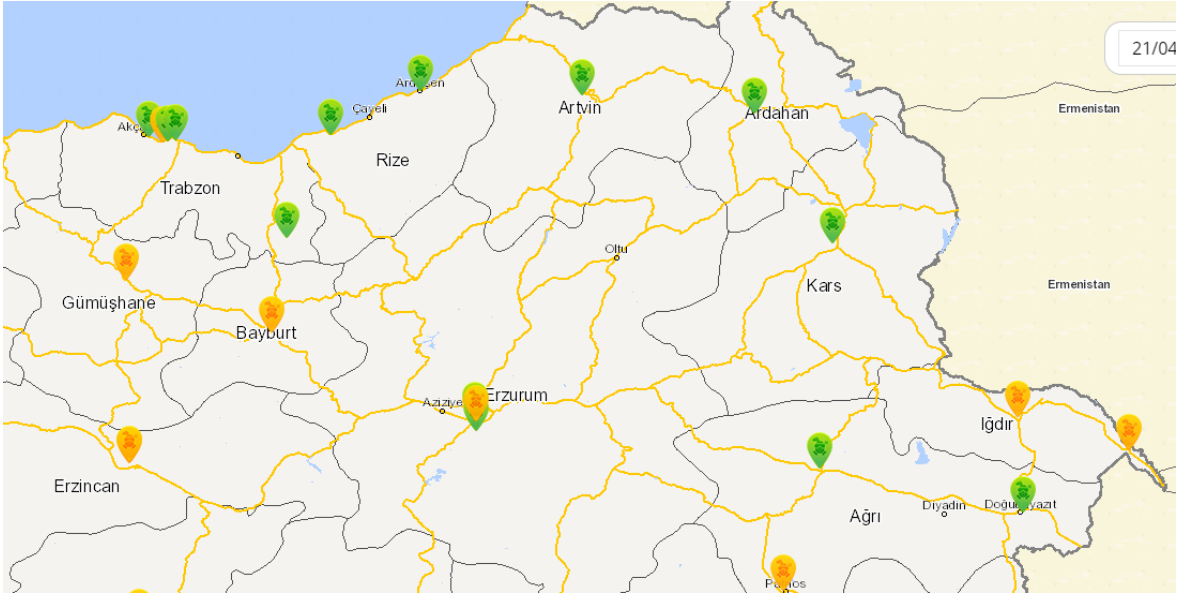
Erzurum’da kurulan ve Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Erzurum, Erzincan, Gümüşhane, Iğdır, Kars, Rize, Trabzon illerini kapsayan Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 14.10.2016 tarihinde faaliyete başlamıştır. Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı 11 ilde toplam 27 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu kurularak işletmeye alınmış olup veri elde edilmeye başlanılmıştır.

İstasyonlardan elde edilen veriler saatlik ortalamalar olarak herhangi bir müdahale olmaksızın ham veri olarak www.havaizleme.gov.tr web sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Harita 4 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Harita 5 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının yerleri

Fotoğraf 4- Doğu Anadolu THM Erzurum-Hıfzısıhha Hava kirliliği Ölçüm İstasyonu

Doğu Anadolu Temiz Hava Müdürlüğü sorumluluk bölgesindeki illerde bulunan hava kalitesi izleme istasyonlarına ait konum bilgileri ve ölçülen parametreler ile ilgili bilgiler Çizelge 18’de verilmektedir.

Çizelge 18 - Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon bilgileri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Ağrı	Merkez	AĞRI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
2	Ağrı	Doğubeyazıt	AĞRI-DOĞUBAYAZIT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
3	Ağrı	Patnos	AĞRI-PATNOS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
4	Ardahan	Merkez	ARDAHAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
5	Artvin	Merkez	ARTVİN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
6	Artvin	Hopa	ARTVİN-HOPA	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	1	-	-	1
7	Bayburt	Merkez	BAYBURT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
8	Erzincan	Merkez	ERZİNCAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
9	Erzincan	Merkez	ERZİNCAN-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
10	Erzurum	Yakutiye	ERZURUM MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
11	Erzurum	Aziziye	ERZURUM-AZİZİYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
12	Erzurum	Palandöken	ERZURUM-PALANDÖKEN	Arka Plan	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
13	Erzurum	Pasinler	ERZURUM-PASINLER	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
14	Erzurum	Yakutiye	ERZURUM-TAŞHAN	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
15	Gümüşhane	Merkez	GÜMÜŞHANE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
16	Iğdır	Merkez	IĞDIR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
17	Iğdır	Aralık	IĞDIR-ARALIK	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
18	Kars	Merkez	KARS-İSTASYON MAH.	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
19	Kars	Merkez	KARS-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
20	Rize	Merkez	RİZE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
21	Rize	Ardeşen	RİZE-ARDEŞEN	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
22	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-VALİLİK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
23	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-MEYDAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
24	Trabzon	Akçaabat	TRABZON-AKÇAABAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
25	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-BEŞİRLİ	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
26	Trabzon	Ortahisar	TRABZON-FATİH	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
27	Trabzon	Çaykara	TRABZON-UZUNGÖL	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1

Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Sorumluluk Bölgesinde bulunan HKİ İstasyonlarının, İstasyon İşletimi, Kaynak Envanteri Veri Tabanının Oluşturulması, Emisyon Yükünün Hesaplanması, Veri Analizi, Validasyon ve Raporların Hazırlanması ile 2021 yılı içerisinde faaliyete alınan laboratuvarında, cihazların kalibrasyonu, doğrulama tüplerinin sertifikalandırma konularında çalışmalar yürütülmektedir.

Kalibrasyon Laboratuvarında ise; İstasyonlardaki analizörlerin kalibrasyonlarının güvenilirliğinin sağlanması için kalibrasyon laboratuvarındaki referans cihazların günlük kontrol ve tekrarlanabilirlik testleri yapılmakta, istasyonlardaki doğrulama tüplerinin kalibrasyon laboratuvarında kontrolleri ve

testleri yapılarak kalibrasyon sertifikasından sapmaları değerlendirilmekte, arıza kontrolü yapılarak arızası giderilen analizörler ile istasyonlarda yapılan kalibrasyon veya fonksiyon testlerinde kabul aralığının dışında olan cihazlar kalibrasyon laboratuvarında gerekli detay test ve kontrollerden geçirilerek kalibre edilmektedir.

5.1.3. Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

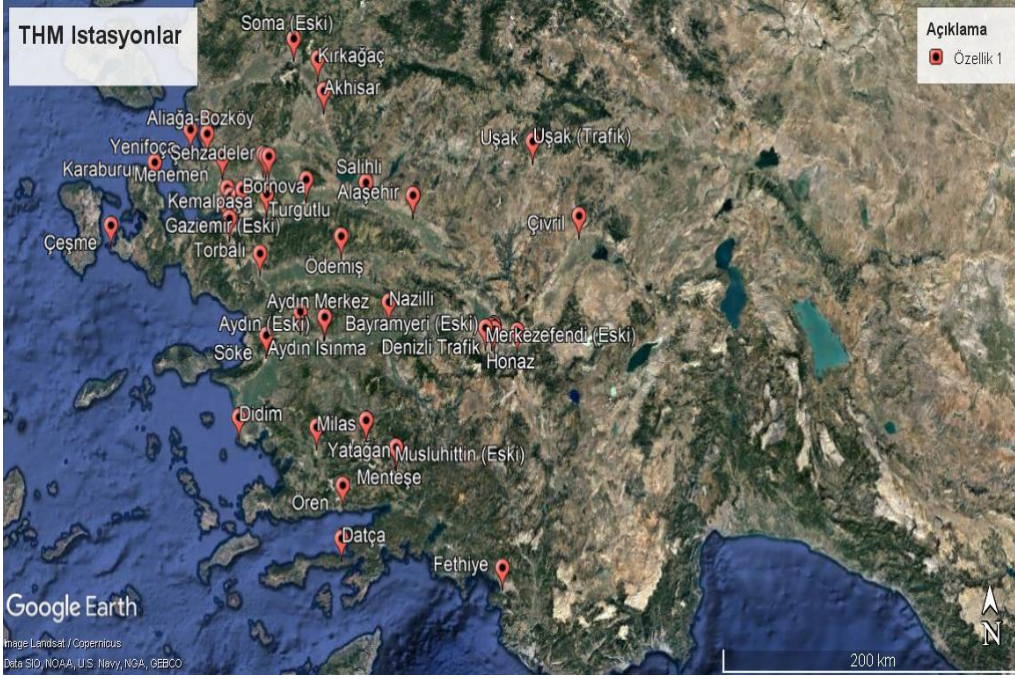
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, 10.07.2015 tarihli ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü (EGETHM) 2017 yılında İzmir’de kurulmuştur.

Harita 6 - Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller

Müdürlüğün görev alanına giren iller, Ege Bölgesinde bulunan 6 il olup; Bu iller İzmir, Denizli, Manisa, Muğla, Aydın ve Uşak’tır. Ege Bölgesinde 6 ilde toplam 47 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu mevcuttur. Söz konusu 47 adet hava kalitesi ölçüm istasyonları; kentsel, trafik, endüstri ve kırsal olarak 4 ayrı kategoride kurulmuştur. Kategorilere göre ölçülen parametrelerde farklılık arz etmekte olup, Kükürtdioksit (SO₂), Partikül Madde (PM₁₀ ve PM_{2.5}), Azot Oksitler (NO_x, NO₂), Ozon (O₃), Karbonmonoksit (CO), Hidrojensülfür (H₂S) ölçülmektedir.

Harita 7 – Ege Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri

Çizelge 19 – Ege Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	H ₂ S	LoVO	Meteor. Sensör
1	Aydın	Efeler	AYDIN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	1	-	-
2	Aydın	Efeler	AYDIN-ADNAN MENDERES	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
3	Aydın	Didim	AYDIN-DİDİM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	1	-	1
4	Aydın	Efeler	AYDIN-EFELER	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	1	-	-
5	Aydın	Germencik	AYDIN-GERMENCİK	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	1	1	-	1
6	Aydın	Nazilli	AYDIN NAZİLLİ	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	1	-	1	-	-
7	Aydın	Söke	AYDIN-SÖKE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	1	-	-
8	Denizli	Merkezefendi	DENİZLİ-BAYRAMYERİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
9	Denizli	Çivril	DENİZLİ-ÇİVRİL	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	1	-	-	-	-
10	Denizli	Honaz	DENİZLİ-HONAZ	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
11	Denizli	Merkezefendi	DENİZLİ-MERKEZEFENDİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
12	Denizli	Merkezefendi	DENİZLİ-SÜMER	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
13	Denizli	Merkez	DENİZLİ-TRAFİK	Trafik	Kentsel	-	-	1	-	1	1	-	-	-
14	İzmir	Gaziemir	İZMİR-GAZİEMİR	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
15	İzmir	Seferihisar	İZMİR SEFERİHİSAR EMEP	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	-	-	-	1
16	İzmir	Aliğa	İZMİR-ALIAĞA	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

17	İzmir	Aliağa	İZMİR-ALIAĞA-BOZKÖY	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	-	-	-	1
18	İzmir	Bornova	İZMİR-BORNOVA	Sanayi	Kentsel	-	-	1	1	-	1	-	-	-
19	İzmir	Çeşme	İZMİR-ÇEŞME	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
20	İzmir	Karabağlar	İZMİR-KARABAĞLAR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
21	İzmir	Karaburun	İZMİR-KARABURUN	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
22	İzmir	Karşıyaka	İZMİR-KARŞIYAKA	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
23	İzmir	Kemalpaşa	İZMİR-KEMALPAŞA	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
24	İzmir	Konak	İZMİR-KONAK	Trafik	Kentsel	-	-	1	-	1	1	-	-	-
25	İzmir	Menemen	İZMİR-MENEMEN	Isınma	Kentsel	1	-	1	1	1	-	-	-	-
26	İzmir	Ödemiş	İZMİR-ÖDEMİŞ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
27	İzmir	Torbalı	İZMİR-TORBALI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
28	İzmir	Foça	İZMİR-YENİFOÇA	Sanayi	Kent Çevresi	1	-	1	1	1	-	-	-	-
29	İzmir	Bornova	İZMİR-EĞİTİM	Eğitim	Isınma	1	1	1	1	1	-	-	-	-
30	Manisa	Yunussemre	MANİSA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
31	Manisa	Soma	MANİSA-SOMA	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
32	Manisa	Akhisar	MANİSA-AKHISAR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
33	Manisa	Alaşehir	MANİSA-ALASEHIR	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	1	-	1
34	Manisa	Kırkağaç	MANİSA-KIRKAĞAÇ	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	-	-	-	1
35	Manisa	Salihli	MANİSA-SALİHLİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
36	Manisa	Turgutlu	MANİSA-TURGUTLU	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
37	Manisa	Şehzadeler	MANİSA-ULUPARK	Trafik	Kentsel	-	-	1	-	1	-	-	-	-
38	Manisa	Yunussemre	MANİSA-YUNUSEMRE	Sanayi	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
39	Muğla	Menteşe	MUĞLA-MUSLUHİTTİN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
40	Muğla	Yatağan	MUĞLA-YATAĞAN	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
41	Muğla	Datça	MUĞLA-DATÇA	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
42	Muğla	Fethiye	MUĞLA-FETHİYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
43	Muğla	Milas	MUĞLA-MİLAS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
44	Muğla	Milas	MUĞLA-MİLAS-ÖREN	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	1	-	-	1
45	Muğla	Menteşe	MUĞLA-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
46	Uşak	Merkez	UŞAK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-

5.1.4. Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Görevli olduğu bölgede hava kalitesini izlemek, yönetim ve kurumsal altyapı oluşumunu sağlamak, Ülkemizde ve diğer bölgelerimizde hava kalitesi alanında yapılacak çalışmalara destek ve katılım sağlamak amacıyla, 10/07/2015 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile doğrudan Merkeze bağlı olarak Adıyaman, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Hakkari, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Tunceli ve Van illerini kapsayan Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 2019 yılında Diyarbakır ilinde faaliyetlerine başlamıştır.

Harita 8 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller

Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü olarak bağlı bulunan 15 ilde (Silopi İlçesinde bir adet HKİİ dahil) kurulu Hava Kalitesi İzleme İstasyonları (HKİİ) ile hava kalitesi izleme çalışmaları yürütülmektedir.

Çizelge 20 - Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Adıyaman	Merkez	ADİYAMAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
2	Batman	Merkez	BATMAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
3	Bingöl	Merkez	BİNGÖL	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
4	Bitlis	Merkez	BİTLİS	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
5	Diyarbakır	Yenişehir	DİYARBAKIR	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
6	Elazığ	Merkez	ELAZIĞ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
7	Hakkari	Merkez	HAKKARİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
8	Malatya	Battalgazi	MALATYA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
9	Mardin	Artuklu	MARDİN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
10	Muş	Merkez	MUŞ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
11	Siirt	Merkez	SİİRT	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
12	Şanlıurfa	Halliyiye	ŞANLIURFA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
13	Şırnak	Merkez	ŞIRNAK	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
14	Şırnak	Silopi	ŞIRNAK-SİLOPİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1

15	Tunceli	Merkez	TUNCELİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
16	Van	İpekyolu	VAN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-

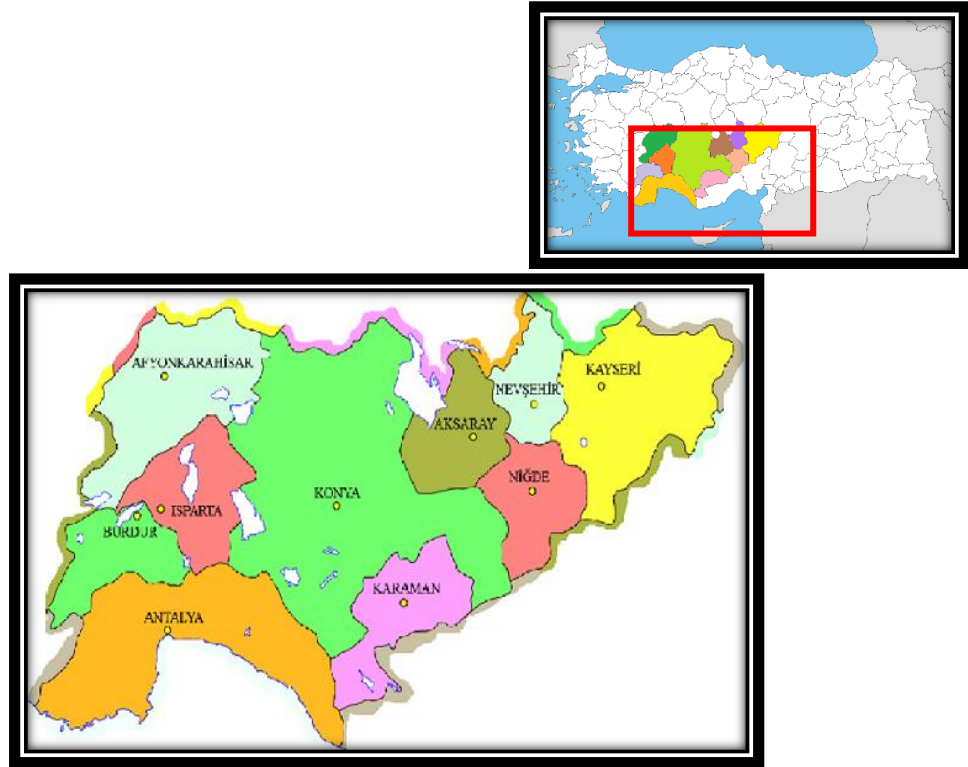
5.1.5. Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

10 Temmuz 2015 tarih ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının doğrudan merkeze bağlı olarak “Afyonkarahisar, Aksaray, Antalya, Burdur, Isparta, Karaman, Kayseri, Konya, Nevşehir ve Niğde” illerini kapsayan Konya merkezli Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü kurulmuştur. 17.10.2016 tarihi itibarıyla faaliyetlerine başlamıştır.

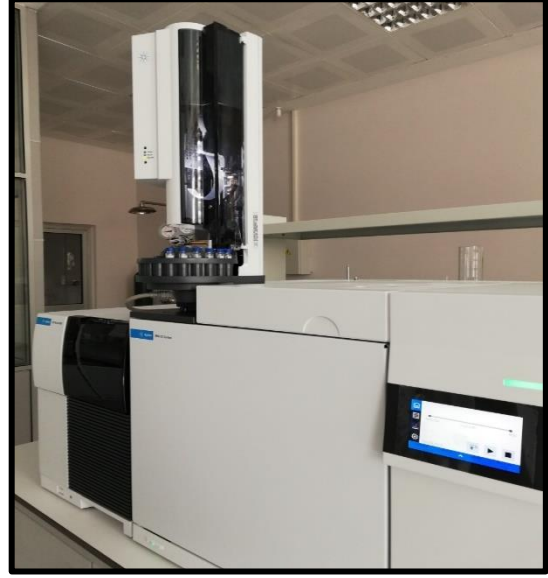
Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne (GİATHMM) bağlı 10 ilde yaşayan insanların sağlığının korunması, hava kirliliğine yönelik tespitlerin yapılması, ekosisteme risk unsuru oluşturan etmenler ile ilgili çözüm önerilerinin üretilmesi için güncel veri üretmek adına çalışmalar yapılmaktadır. Bu nedenle illerde hava kirliliğine neden olan kaynak tespitine yönelik çalışmaların yapılması, projelerin üretilmesi, alanda yapılan ölçümlere göre laboratuvarlarda analiz yapılması büyük önem arz etmektedir.

Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün yapılanma süreci devam etmesi nedeni ile özellikle laboratuvarların aktif hale gelmesi için TR52 Bölgesi’nde, 2017 yılı içerisinde bir adet teknik destek projesi hazırlanmıştır. Bu doğrultuda laboratuvar alt yapısı fizibilite raporu hazırlanarak aynı yıl Kalkınma Bakanlığı'na (Mülga) gönderilen proje teklifi 2018 yılı yatırım programına alınarak proje tamamlanmıştır. Ön işlem laboratuvarı 01.11.2018 tarihinde aktif hale getirilmiştir.

Harita 9 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne bağlı iller

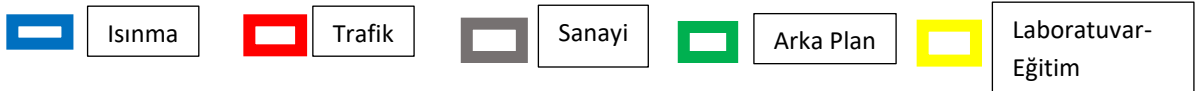
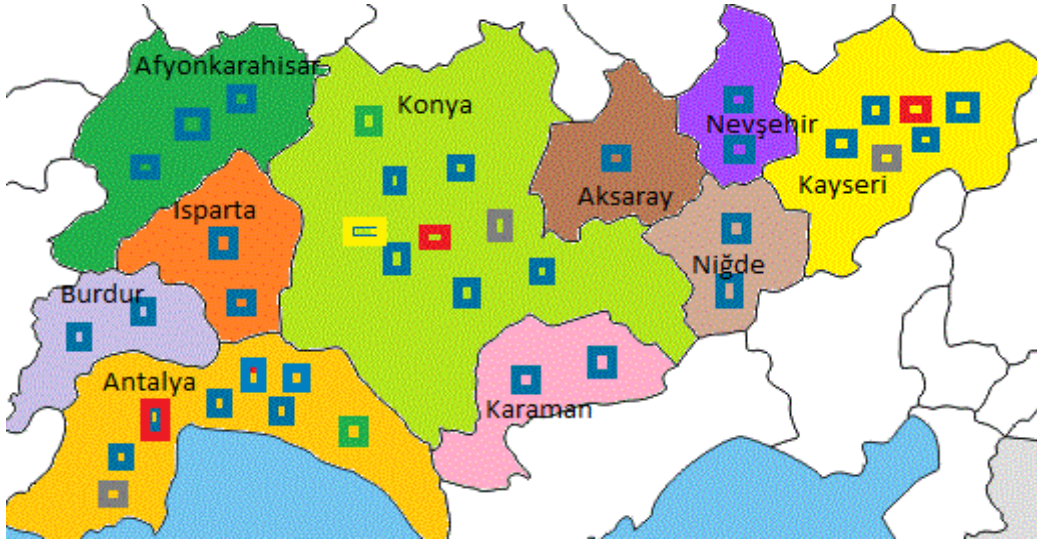

Fotoğraf 5 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü Laboratuvarı

Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü sınırları içerisinde ulusal hava izleme ağına bağlı 40 adet hava kirliliği ölçüm istasyonu bulunmaktadır. Bunlardan 37 adedi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına, 3 adedi de Konya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aittir.

Harita 10 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonlar

Adana Halk Sağlığı Laboratuvarından devir alınan ICP-MS cihazının kurulumu gerçekleştirilmiş olup, 2023 yılında Konya Organize Sanayi Bölgesinden toplanan toz örneklemelerinde ağır metal analizleri yapılmıştır.

Ayrıca Antalya ilinde Kepez, Kumluca ve Gazipaşa Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarına kurduğumuz mobil MCZ toz örnekleme cihazlarından ilk numuneler alınmıştır. Aynı noktalarda kışlık ve yazlık olmak üzere 2 şer set halinde toz örnekleme yapılarak ağır metal analizleri yapılacaktır. Raporlamaların tamamlanmasına müteakip sonuçlar ilgili kurumlarla paylaşılacaktır.

Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü, kendine bağlı bulunan iller için emisyon envanteri oluşturarak yerel ölçekte veri analizleri yapmakta, "Temiz Hava Eylem Planlarının" geliştirilmesi hususunda yetkili yerel makamlara destek vermekte, Bölgesel Hava Kalitesi İzleme ağından elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yaparak hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları bilgilendirmektedir.

Çizelge 21 - Güney İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Afyon	Merkez	AFYON - KARAYOLLARI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
2	Afyon	Merkez	AFYON MERKEZ-(SELÇUKLU CAMİ)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
3	Afyon	Sandıklı	SANDIKLI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
4	Aksaray	Merkez	AKSARAY	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
5	Antalya	Muratpaşa	MURATPAŞA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
6	Antalya	Muratpaşa	Antalya-Trafik	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	1	-	-
7	Antalya	Alanya	ALANYA	Isınma	Kentsel	1	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Antalya	Manavgat	MANAVGAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
9	Antalya	Serik	SERİK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
10	Antalya	Kumluca	KUMLUCA	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
11	Antalya	Kepez	KEPEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
12	Antalya	Gazipaşa	GAZİPAŞA	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
13	Burdur	Merkez	BURDUR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
14	Burdur	Bucak	BUCAK	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
15	Isparta	Merkez	ISPARTA MERKEZ-Orman (istasyon faal değil)	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
16	Isparta	Merkez	ISPARTA MERKEZ-(okul)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	0
17	Karaman	Merkez	KARAMAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
18	Karaman	Ermenek	ERMENEK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
19	Kayseri	Kocasinan	KAYSERİ-HÜRRİYET	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
20	Kayseri	Melikgazi	KAYSERİ-MELİKGAZİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
21	Kayseri	Melikgazi	KAYSERİ-OSB	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
22	Kayseri	Melikgazi	KAYSERİ-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
23	Kayseri	Kocasinan	KOCASINAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
24	Kayseri	Talas	TALAS	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
25	Konya	Meram	MERAM	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-

26	Konya	Selçuklu	Bosna	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
27	Konya	Akşehir	AKŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
28	Konya	Ereğli	EREĞLİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
29	Konya	Selçuklu	KONYA-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	1	-	-
30	Konya	Karatay	KARKENT	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	1	1
31	Konya	Karatay	SUNAYPARK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
32	Konya	Sarayönü	SARAYÖNÜ	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	1	1	-	-	1
33	Konya	Selçuklu	LABORATUVAR	Eğitim	Eğitim	1	1	1	1	1	-	-	-	1
34	Nevşehir	Merkez	NEVŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
35	Nevşehir	Avanos	AVANOS	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
36	Niğde	Merkez	NİĞDE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
37	Niğde	Bor	BOR	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-

5.1.6. Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Ankara, Bartın, Bolu, Çankırı, Düzce, Eskişehir, Karabük, Kastamonu, Kırşehir, Kırıkkale, Kütahya, Yozgat, Zonguldak illerini kapsayan Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkez Müdürlüğü; 10/07/2015 tarih ve 29412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu’nun 15/06/2015 tarih ve 2015/7754 sayılı Kararı gereği kurulmuş ve 17/10/2016 tarihinde faaliyetlerine başlamıştır.

Harita 11 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü’nün görev alanına giren iller

2005 yılı itibari ile online hava kalitesi izleme sürecine başlanan ülkemizde her bir il bazında kurulu olan istasyon sayısı günümüzde Yönetmelik esasları dikkate alınarak artırılmıştır. Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı 13 ilde toplam 50 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu kurularak işletmeye alınmıştır.

Bölgemizde bulunan Zonguldak İlinde yer alan Eren Enerji Elektrik Üretim AŞ.de 3 adet, Karabük İli Kardemir Demir Çelik fabrikasında bulunan 2 adet Hava kalitesi İzleme İstasyonları ilgili Sanayi tesisleri tarafından işletilmekte olup, ölçüm sonuçları Bakanlığımız www.havaizleme.gov.tr adresinde online olarak yayınlanmaktadır.

Çizelge 22 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ					ÖLÇÜLEN PARAMETRELER									
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2,5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Ankara	Çankaya	BAHÇELİEVLER	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
2	Ankara	Yenimahalle	BATIKENT	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
3	Ankara	Çankaya	ÇANKAYA	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
4	Ankara	Çubuk	ÇUBUK-EMEP	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	-	-	-	-
5	Ankara	Yenimahalle	DEMETEVLER	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	1	-	-	-
6	Ankara	Etimesgut	ETİMESGUT	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
7	Ankara	Keçiören	ETLİK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
8	Ankara	Mamak	KAYAŞ	Isınma	Kent Çevresi	1	1	-	-	-	-	-	-	-
9	Ankara	Keçiören	KEÇİÖREN-SANATORYUM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
10	Ankara	Mamak	MAMAK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
11	Ankara	Yenimahalle	OSTİM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
12	Ankara	Polatlı	POLATLI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	-
13	Ankara	Çankaya	SIHİYE-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	1	1	1	1	-	-
14	Ankara	Sincan	SİNCAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	1	-	-	-
15	Ankara	Altındağ	SİTELER	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
16	Ankara	Sincan	TÖREKENT	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	-	1	1	-	-	-
17	Ankara	Altındağ	ULUS-TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
18	Ankara	Yenimahalle	ÜMİTKÖY	Arka plan ısınma	Kent Çevresi	1	1	1	1	1	1	-	-	-
19	Bartın	Merkez	BARTIN MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
20	Bolu	Mudurnu	ABANT	Isınma-Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	1	1	-	-	-
21	Bolu	Merkez	KIZILAY PARKI	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
22	Bolu	Merkez	KARAÇAYIR PARKI	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
23	Çankırı	Merkez	ÇANKIRI MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
24	Düzce	Merkez	BELEDİYE	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
25	Düzce	Merkez	BAHÇEŞEHİR	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
26	Düzce	Merkez	MERKEZ FİDANLIK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
27	Eskişehir	Odunpazarı	CUMHURİYET BULVARI	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
28	Eskişehir	Odunpazarı	METİN SÖNMEZ İÖÖ	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
29	Eskişehir	Odunpazarı	ODUNPAZARI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
30	Eskişehir	Tepebaşı	TEPEBAŞI	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-

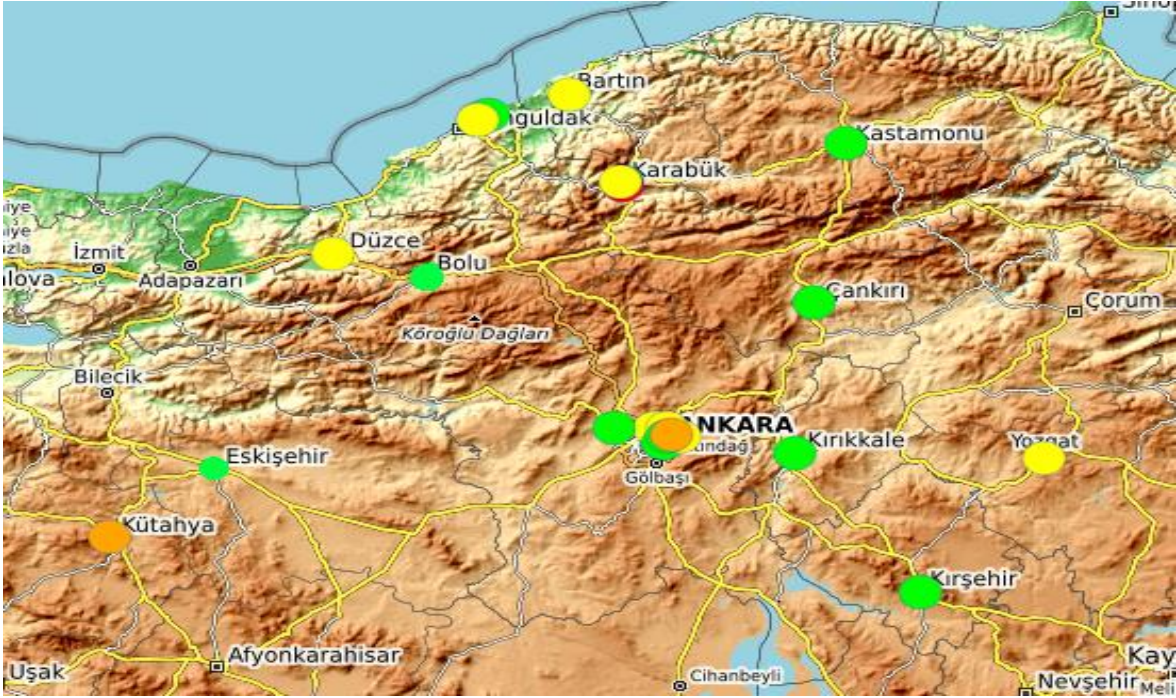
31	Eskişehir	Odunpazarı	VIŞNEPARK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
32	Karabük	Merkez	75.YIL PARKI	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
33	Karabük	Merkez	TÖREN ALANI	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
34	Karabük	Safranbolu	SAFRANBOLU	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
35	Kastamonu	Merkez	KASTAMONU MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
36	Kastamonu	Azdavay	AZDAVAY	Arka plan	Kırsal	1	1	1	1	1	1	-	-	-
37	Kırıkkale	Merkez	BULVAR PARK	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
38	Kırıkkale	Merkez	KIRIKKALE MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
39	Kırşehir	Merkez	KIRŞEHİR MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
40	Kütahya	Merkez	ATATÜRK BULVARI	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
41	Kütahya	Merkez	HAYMEANA CAD.	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
42	Kütahya	Merkez	KENTPARK	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
43	Kütahya	Tavşanlı	TAVŞANLI	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	1
44	Yozgat	Merkez	YOZGAT MERKEZ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
45	Yozgat	Sorgun	SORGUN	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
46	Zonguldak	Merkez	TRAFİK	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
47	Zonguldak	Çaycuma	ÇAYCUMA	Isınma- Arka Plan	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	1
48	Zonguldak	Ereğli	KRD. EREĞLİ	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
49	Zonguldak	Kilimli	KİLİMLİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
50	Zonguldak	Kozlu	KOZLU	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-

Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı illerde Ankara 18, Kırıkkale 2, Kırşehir 1, Yozgat 2, Eskişehir 5, Kütahya 4, Bolu 3, Düzce 3, Çankırı 1, Bartın 1, Kastamonu 2, Karabük 3 ve Zonguldak 5 olmak üzere toplam 50 adet istasyon faaliyette olup, yazılım kilidi bulunan 22 adet istasyon www.havaizleme.gov.tr adresinden online olarak izlenebilmektedir.

2021K10-169535 nolu Hava Kirliliği Kaynakları ve Önlemlerin Tespiti pProjesi kapsamında Düzce, Karabük, Zonguldak ve Kütahya illerinde her bir ilde yer alan toplam 3 adet istasyonda hem PM₁₀ hem de PM_{2.5} parametreleri bazında günlük toplanan numune örneklerinde Toplam Karbon, elementel karbon, organik karbon ile iyonlar (anyonlar (SO₄⁻, NO₃⁻, Cl⁻) ve katyonlar (Na⁺, NH₄⁺, Ca₂⁺, K⁺, Mg₂⁺)) Ağır metallerin (kurşun, kadmiyum, arsenik, nikel vb.) analizleri yapılmıştır. Yapılan analizlerin neticesinde raporlar oluşturulmuştur.

2023K10-198440 nolu Analitik Laboratuvar Kurulumuna Esas Cihaz ve Ekipman Alımı Projesi kapsamında Analitik Laboratuvar kurulmuştur.

Harita 12 – Kuzey İç Anadolu Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri

5.1.7. Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, hava kirliliğinin çevre ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini önlemek veya azaltmak, hava kalitesi ile ilgili bilgi toplamak ve uyarı eşikleri aracılığı ile halkın bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, Avrupa Birliği ile Ülkemizin ortak finanse ettiği “Marmara Bölgesinde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapılanma Projesi” kapsamındaki Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 2008 yılında İstanbul’da kurulmuştur.

Avrupa Birliğine uyum süreci kapsamında, AB Hava Kalitesi Direktiflerinin mevzuatımıza aktarılması amacıyla hazırlanan ve hava kalitesi verilerinin değerlendirilmesi hususunda 06.06.2008 tarih ve 26898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) hükümleri uygulanmaktadır. Bu yönetmelikle, hava kalitesini iyileştirmek, kirliliği ölçmek, izlemek, kontrol etmek ve hava kalitesi alanlarında izleme, yaptırım ve kurumsal güçlenmeyi amaçlamaktadır.

Marmara Bölgesi’ndeki 11 ilde toplam 65 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu ile (63’ü sabit, 1 adet seyyar, 1 adet kalibrasyon laboratuvarı olmak üzere toplamda 65 adet istasyon) bölgenin hava kalitesi ölçülmekte ve kaliteli veriler elde edilmektedir. Müdürlüğün görev alanına giren iller, Marmara Bölgesi’ndeki 11 ildir. Bu iller; İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Kocaeli, Sakarya, Bilecik, Yalova, Bursa, Balıkesir, Çanakkale’dir.

Harita 13 - Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Söz konusu 65 adet hava kalitesi ölçüm istasyonları; kentsel, trafik, endüstri ve kırsal olarak 4 ayrı kategoride kurulmuştur. Kategorilere göre ölçülen parametrelerde farklılık arz etmekte olup, Kükürtdioksit (SO₂), Partikül Madde (PM₁₀ ve PM_{2.5}), Azot oksitler (NO_x, NO₂), Ozon (O₃), Karbonmonoksit (CO), VOC (Uçucu Organik Madde) Örneklemesi, Partikül Madde Örneklemeleri, Meteorolojik Parametreler ölçülmektedir. Ayrıca, istasyonlardan alınan örneklerle, analitik laboratuvarında uluslararası normlar doğrultusunda; ağır metaller (Pb, Cd, Ni ve As), PAHs (Poliaromatik hidrokarbonlar), BTEX (Benzen, Toluen, Etilbenzen ve Xsilen) analizleri yapılmaktadır.

Bu doğrultuda 2023 yılı içerisinde;

- Tekirdağ İli Çorlu İlçesi'nde belirlenen 3 noktada BTEX örnekleme ve bu örnekleme analizleri yapılmıştır.
- 200 Adet EMEP-Çubuk istasyonu numune ön işlemi ve analizi yapılmıştır (Anyon analizi).
- Zonguldak İline ait 351 adet ağır metal numunesinin analizi yapılmıştır.
- Konya İline ait 20 adet ağır metal numunesi analizi yapılmıştır.

İl ve İlçelerin istemesi durumunda, seyyar hava kalitesi ölçüm aracıyla ölçümler yapılmakta ve hava kalitesi değerlendirme raporları hazırlanmaktadır.

Bu doğrultuda 2023 yılı içerisinde;

- Bursa OSB'de 10.01.2023-07.03.2023 tarihleri arasında,
- Çanakkale İli Gelibolu İlçesinde 08.03.2023-05.05.2023 tarihleri arasında,
- Tekirdağ İli Çorlu İlçesi'nde 22.06.2023-15.08.2023 tarihleri arasında ve Muratlı İlçesinde 15.08.2023-02.11.2023 tarihleri arasında, ölçümler yapılmıştır ve hava kalitesi değerlendirme raporları hazırlanmıştır.
- Ayrıca 05.11.2023 tarihinden itibaren de Bursa İli Kestel İlçesi'nde ölçümlerine devam etmektedir.

İstanbul İli (2020-2024) Temiz Hava Eylem Planı kapsamında uygulama takvimi 17.5 “Eğitim Uygulama Takvimi” programı doğrultusunda İstanbul İlinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda Çevre Bilinci ve Hava Kirliliği konulu eğitim çalışmalarına başlanılmış, bu kapsamda gelen taleplere göre 2023 yılı içerisinde;

- İstanbul İli Kartal İlçesinde bulunan Medine Tayfur Sökmen Kız Anadolu İmam Hatip Lisesinde ve Türk Kızılayı Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesinde 27.04.2023 tarihinde Müdürlüğümüzce eğitim verilmiştir.
- İstanbul İli Kartal İlçesinde bulunan Yıldız Ahmet Arayıcı Anadolu Lisesi ve Köy Hizmetleri Anadolu Lisesinde 04.12.2023 tarihinde Müdürlüğümüzce eğitim verilmiştir.

Çizelge 23 - Marmara Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ					ÖLÇÜLEN PARAMETRELER									
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoV O	Meteor. Sensör
1	Balıkesir	Altıeylül	BALIKESİR (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
2	Balıkesir	Bandırma	BANDIRMA MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
3	Balıkesir	Edremit	EDREMİT MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
4	Balıkesir	Erdek	ERDEK MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
5	Balıkesir	Karesi	MERKEZ (TRAFİK) MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
6	Bilecik	Merkez	BİLECİK (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
7	Bilecik	Bozüyük	BOZÜYÜK MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
8	Bursa	Osmangazi	BURSA (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	-	1	-	1	-	1	1
9	Bursa	Yıldırım	BURSA BEYAZIT CAD. MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	1	-	-
10	Bursa	İnegöl	İNEGÖL MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
11	Bursa	Kestel	KESTEL MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	-	-	-	-	1
12	Bursa	Osmangazi	KÜLTÜRPAK MTHM	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	-	1	-	-	1
13	Bursa	Nilüfer	ULUDAĞ ÜNİV. MTHM	Isınma / Arka Plan	Kentsel/Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	-	-	1
14	Bursa	Gürsu	Gürsu MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	-
15	Bursa	Kestel	Kestel Hilal Park MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
16	Çanakkale	Merkez	ÇANAKKALE (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
17	Çanakkale	Lapseki	LAPSEKİ MTHM	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	1	-	-	1
18	Çanakkale	Çan	ÇAN MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
19	Çanakkale	Biga	BİGA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	1
20	Edirne	Merkez	EDİRNE (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
21	Edirne	Merkez	KARAAĞAÇ MTHM	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	1	-	-	1
22	Edirne	Keşan	KEŞAN MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
23	İstanbul	Başakşehir	BAŞAKŞEHİR MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	-	-	-	1
24	İstanbul	Esenyurt	ESENYURT MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
25	İstanbul	Kağıthane	KAĞITHANE MTHM	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	-	1	-	-	1
26	İstanbul	Üsküdar	KANDİLLİ MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	1
27	İstanbul	Şişli	MECİDİYEKÖY MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

28	İstanbul	Silivri	SİLİVRİ MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
29	İstanbul	Sultanbeyli	SULTANBEYLİ MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
30	İstanbul	Sultangazi	SULTANGAZİ MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
31	İstanbul	Şile	ŞİLE MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
32	İstanbul	Bahçelievler	ŞİRİNEVLER MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	1	-	-
33	İstanbul	Ümraniye	ÜMRANIYE MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
34	İstanbul	Üsküdar	ÜSKÜDAR MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
35	İstanbul	Şişli	MTHM	Eğitim	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	1	-
36	Kırklareli	Merkez	KIRKLAERLİ (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
37	Kırklareli	Vize	VİZE EMEP	Arka Plan	Kırsal	-	1	1	1	-	-	-	-	1
38	Kırklareli	Demirköy	LİMANKÖY MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	-	-	-	1
39	Kırklareli	Lüleburgaz	LÜLEBURGAZ MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
40	Kocaeli	İzmit	KOCAELİ (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
41	Kocaeli	Dilovası	DİLOVASI (UHKİA)	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
42	Kocaeli	Dilovası	Dilovası İMES 1	Tesis Etki Alanı	Sanayi	-	-	1	-	1	-	-	-	1
43	Kocaeli	Dilovası	Dilovası İMES 2	Tesis Etki Alanı	Sanayi	1	-	1	-	1	-	-	-	1
44	Kocaeli	İzmit	ALİKAHYA MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
45	Kocaeli	Gölcük	GÖLCÜK MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
46	Kocaeli	İzmit	İZMİT MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	1	-	-
47	Kocaeli	Kandıra	KANDIRA MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1
48	Kocaeli	Körfez	KÖRFEZ MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	1	1	1	1	-	1	-	-	1
49	Kocaeli	Başiskele	YENİKÖY MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
50	Kocaeli	Gebze	GEBZE MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	1	1
51	Kocaeli	Gebze	GEBZE OSB MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	1	-	1
52	Sakarya	Adapazarı	SAKARYA (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
53	Sakarya	Adapazarı	MERKEZ MTHM	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	-	-	-	-
54	Sakarya	Adapazarı	OZANLAR MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
55	Sakarya	Hendek	HENDEK OSB MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	-	-	1
56	Tekirdağ	Süleyman-paşa	TEKİRDAĞ (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	-
57	Tekirdağ	Süleyman-paşa	MERKEZ MTHM	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	-	1	-	-
58	Tekirdağ	Kapaklı	ÇERKEZKÖY MTHM	Sanayi	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	1
59	Tekirdağ	Çorlu	ÇORLU MTHM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	1	1
60	Tekirdağ	Çorlu	ÇORLU OSB MTHM	Sanayi	Kent Çevresi	-	1	1	1	-	1	-	-	1
61	Yalova	Merkez	YALOVA (UHKİA)	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
62	Yalova	Altınova	ALTINOVA MTHM	Isınma	Kentsel	-	1	1	1	-	1	1	-	1
63	Yalova	Armutlu	ARMUTLU MTHM	Arka Plan	Kırsal	1	1	1	1	-	1	-	-	1

64	Seyyar Araç	-	Seyyar Araç 06 DV 9980	Seyyar	1	1	1	1	1	1	-	-	1
----	-------------	---	------------------------	--------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Harita 14 - Marmara Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonların yerleri

5.1.8. Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü

Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü 10/07/2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2015/7754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile doğrudan Merkeze bağlı olarak Amasya, Çorum, Giresun, Ordu, Samsun, Sinop, Sivas ve Tokat illerinde hava kalitesini izlemek, yönetim ve kurumsal altyapı oluşumunu sağlamak, ülkemizde ve diğer bölgelerimizde hava kalitesi alanında yapılacak çalışmalara destek ve katılım sağlamak amacıyla 2017 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Samsun'da kurulmuştur.

Harita 15 – Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'nün görev alanına giren iller

Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü bölgeden elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yaparak politika oluşturulması aşamasında karar vericilere destek sunmakta, hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları bilgilendirmektedir. Ayrıca Temiz Hava Eylem Planlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında ilgili kurumlara destek vermektedir.

Harita 16 – Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü'ne bağlı illerdeki istasyonlar

Bölgede 21 adet kentsel (ısınma), 1 adet endüstri (sanayi), 1 adet kırsal (arka plan) ve 6 adet de trafik olmak üzere toplamda 29 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu bulunmaktadır. Söz konusu istasyonlarda partikül madde (PM₁₀ ve PM_{2,5}), kükürtdioksit (SO₂), azotoksitler (NO_x), Ozon (O₃) ve

karbonmonoksit (CO) parametreleri ölçülmektedir. Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının tipleri ve ölçüm parametreleri Çizelge 24’te verilmektedir.

Çizelge 24 - Orta Karadeniz Temiz Hava Merkezine bağlı iller ve istasyon yerleri

İSTASYON YER BİLGİLERİ						ÖLÇÜLEN PARAMETRELER								
SIRA NO	İL	İLÇE	İSTASYON ADI	KAYNAK TİPİ	ALAN TİPİ	PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	CO	PM _{2.5}	Btex	LoVO	Meteor. Sensör
1	Amasya	Merkez	AMASYA	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
2	Amasya	Merzifon	AMASYA-MERZIFON	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
3	Amasya	Suluova	AMASYA-SULUOVA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
4	Amasya	Merkez	AMASYA-ŞEHZADE	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
5	Çorum	Merkez	ÇORUM	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
6	Çorum	Merkez	ÇORUM-BAHABEY	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
7	Çorum	Merkez	ÇORUM-MİMAR SİNAN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
8	Giresun	Merkez	GİRESUN	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
9	Giresun	Merkez	GİRESUN-GEMİLERÇEKEĞİ	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	1	1	-	-	-
10	Ordu	Altınordu	ORDU-STADYUM	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
11	Ordu	Fatsa	ORDU-FATSA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
12	Ordu	Altınordu	ORDU-KARŞIYAKA	Trafik	Kentsel	1	1	1	-	1	1	-	-	-
13	Ordu	Ünye	ORDU-ÜNYE	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	-	-	-	1
14	Samsun	İlkadım	SAMSUN-İLKADIM HASTANE	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
15	Samsun	Atakum	SAMSUN-ATAKUM	Isınma	Kentsel	1	1	1	1	-	1	-	-	1
16	Samsun	Bafra	SAMSUN-BAFRA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
17	Samsun	Canik	SAMSUN-CANIK	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-
18	Samsun	Tekkeköy	SAMSUN- TEKKEKÖY	Sanayi	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
19	Samsun	İlkadım	SAMSUN-YÜZÜNCÜYIL	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
20	Sinop	Merkez	SİNOP	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
21	Sinop	Boyabat	SİNOP-BOYABAT	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	1	-	-	-	-
22	Sinop	Erfelek	SİNOP-ERFELEK	Arka Plan	Kırsal	1	-	1	1	-	-	-	-	1
23	Sivas	Merkez	SİVAS-BAŞ ÖĞRETMEN	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	1	-	-	1
24	Sivas	Merkez	SİVAS-İSTASYON KAVŞAĞI	Trafik	Kentsel	1	-	1	-	1	1	-	-	-
25	Sivas	Merkez	SİVAS-METEOROLOJİ	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	-
26	Tokat	Merkez	TOKAT	Isınma	Kentsel	1	1	-	-	-	-	-	-	1
27	Tokat	Erbaa	TOKAT-ERBAA	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	1
28	Tokat	Merkez	TOKAT-MEYDAN	Trafik	Kentsel	1	-	1	1	1	1	-	-	-
29	Tokat	Turhal	TOKAT-TURHAL	Isınma	Kentsel	1	1	1	-	-	-	-	-	-

5.2. Denizlerde Bütünleşik İzleme Çalışmaları

Bakanlığımız ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ve TÜBİTAK-MAM işbirliği ile 2014 yılından bu yana düzenli olarak sürdürülen “Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ)”, ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik; ulusal mevzuatımız, Barcelona ve Bükreş Sözleşmeleri ve AB

direktifleri çerçevesinde, alınacak tedbir, politika ve stratejilere altlık oluşturulmakta ve alınan önlemlerin etkinliğinin değerlendirilmesi yapılmaktadır. Üçer senelik dönemleri içerecek şekilde planlanmış olan programın 2023-2025 dönemi çalışmaları başlamıştır.

Mevcut durumda DEN-İZ Programı çerçevesinde 85 kıyı su kütlesi (23'ü Marmara Denizi, 17'si Karadeniz, 24'ü Ege Denizi ve 21'i Akdeniz) ile 15 Deniz Değerlendirme Alanı (3'ü Marmara Denizi, 5'i Karadeniz, 3'ü Ege Denizi ve 4'ü Akdeniz) kapsamında Karadeniz'de 97 istasyon, Marmara Denizi'nde 150 istasyon (Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) Projesi ile), Ege Denizi'nde 96 istasyon, Akdeniz'de ise 82 istasyon olmak üzere; toplamda tüm denizlerimizde 425 istasyonda (Harita 17) izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. İzlemeler Karadeniz, Akdeniz ve Ege Denizi'nde, yaz ve kış olmak üzere yılda 2 dönem, Marmara Denizi ilkbahar, yaz ve kış olmak üzere yılda 3 dönem yapılmaktadır. DEN-İZ Programı izleme kapsamı açısından biyolojik çeşitlilik izleme, fizikokimyasal ve besin elementleri, radyoaktivite izlenmesi, sedimanda ve biyota kirleticilerin izlenmesi, su altı gürültüsünün izlenmesi, iklim değişikliği etkilerinin izlenmesi, deniz memelilerinin izlenmesi, deniz çöplerin izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi çok çeşitli bileşenleri içermektedir.

Deniz izleme verileri UNEP/MAP Sekreteryasına, Karadeniz Komisyonu Sekreteryasına, TÜİK ve ulusal kurumlara rapor edilmektedir. Üçer yıllık program sonunda ise özet raporlar ve sempozyum gibi araçlarla bilgiler ve değerlendirmelerin kamuoyu ile paylaşılması sağlanmaktadır.

Harita 17 - Denizlerde bütünleşik kirlilik izleme çalışması izleme noktaları

5.3. Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri

Kirletici niteliği yüksek sanayi tesislerinin bacalarından yayılan emisyonların sürekli izlenmesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın öncelikli çalışma konuları arasında yer almaktadır.

Konu ile ilgili bir AB standardı olan "Sabit Kaynaklarda Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerinin Kalite Güvence Sistemi EN 14181" esas alınarak birçok teknik hususları içeren Sürekli Emisyon Ölçüm

Sistemleri Tebliği 12 Ekim 2011 tarihli ve 28082 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sanayi tesislerinde kurulu bulunan Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerinin (SEÖS), Tebliğ’de belirtilen kriterlere uygun hale getirilmesini müteakiben, sürekli emisyon ölçüm sistemlerinin doğru olarak işletilmesini sağlamak ve dolayısıyla güvenilir verilerin elde edilmesi amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sürekli emisyon ölçüm sistemlerinin kurulması, Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemlerinden elde edilen verilerin depolanması, verilerin geçerli kılınması ve devamında Bakanlık merkezine çevrimiçi (online) aktarılması hususlarını kapsayan 24 Nisan 2014 tarihli ve 2014/12 sayılı “Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Çevrimiçi (online) İzleme Genelgesi” yayımlanmıştır.

Tesisler faaliyet gösterdikleri sektöre göre, SEÖS Çevrimiçi İzleme Genelgesinde belirtilen tarihler kapsamında kademeli olarak bağlantılarını gerçekleştirmektedir.

Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliğinde yer alan ve yükümlülüklerini yerine getiren tesislerden, gelen veriler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından çevrimiçi olarak izlenmektedir.

2023 yılı sonu itibariyle; “Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliği”nde yer alan ve yükümlülüklerini yerine getiren tesislerden, 390 adet kirletici vasfı yüksek sanayi tesisine ait 773 baca, 7/24 on-line izlenerek veriler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkezi Veri Tabanına anlık olarak aktarılmakta ve elektronik olarak arşivlenmektedir.

Ayrıca sanayi tesisleri sürekli emisyon ölçüm sistemlerinden gelen emisyon verilerinin işlenmesi, kayıt altında tutulması ve raporlanması işlemleri için “Sürekli İzleme Merkezi” Yazılımı geliştirilmiş ve kullanılmaktadır.

5.4. Sürekli Atıksu İzleme Çalışmaları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından atık su arıtma tesisi anlık izlenerek verileri Sürekli İzleme Merkezinde (SİM) toplanıp değerlendirilmektedir. 2023 yılında Sürekli Atık Su İzleme Sistemleri ile yüksek kapasiteli 420 tesis sürekli izlenmiştir. Tesislerde anlık pH, iletkenlik, sıcaklık, çözülmüş oksijen, debi, KOİ ve AKM parametreleri 7/24 takip edilmektedir. Marmara Denizi Koruma Eylem Planı kapsamında 2021/14 sayılı "Marmara Bölgesi'nde Bulunan Atık Su Arıtma Tesislerinin Gerçek Zamanlı İzlenmesi" konulu Genelge 02/07/2021 tarihinde yayımlanmıştır. Genelge ile Marmara Bölgesinde alıcı ortama deşarj eden tesislerin arıtma tesisi giriş ve çıkış debileri ile numune alma yönünden on-line takip edilmektedir. SİM üzerinden, uzaktan otomatik numune aldırma yöntemi ile bu tesislerde 7/24 teknolojik denetim yapılmaktadır. Suyu ısı transferi amaçlı (soğutma suları) kullanarak alıcı ortama deşarj eden tesisler ise giriş ve çıkışlarında debi ve sıcaklık yönünden on-line izlenmektedir. SİM üzerinden 2023 yılında toplam 92 tesis bu kapsamda izlenmektedir.

İnternet ortamından sisteme giriş için hem tesislere hem de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine kullanıcı adı ve şifre tanımlanmaktadır ve sürekli izleme merkezi web uygulaması (www.sim.csb.gov.tr) ile verilere erişilmektedir. Söz konusu veriler karar destek sistemi olarak görev yapmakta, tesislerin sektörel bazda analizine imkan sağlamakta ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği sektör tablolarının yönlendirilmesine veri sağlamaktadır. Bu veriler sayesinde sistemin alarm durumlarında numune alması sağlanarak arıtma tesislerinde uzaktan ve etkin denetim mekanizması geliştirilmiştir.

5.5. Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Çalışmaları

Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı (EKİP) ile Ergene, Küçük Menderes, Gediz, Kuzey Ege, Sakarya ve Susurluk Havzalarında 2014 yılından bu yana izleme çalışmaları yapılmaktadır.

Program ile yoğun evsel ve endüstriyel kirleticilerin baskısı altında bulunan havzalarda, alıcı ortamda su izleme çalışmalarının yapılarak sıcak noktaların belirlenmesi ve havza bazında kirliliğin önlenmesine yönelik gerekli önlemlerin alınmasına veri sağlanması amaçlanmıştır.

Havzalarda dönemsel numuneler alınıp, analizleri mobil su ve atık su laboratuvarında ve “Çevre Referans Laboratuvarında (ÇRL)” yapılmaktadır. Düzenli yürütülen izlemelerden elde edilen tespitler sonucu 2017-2019 yılında program geliştirilerek sıcak noktalarda ve havzada yer alan tüm SAİS’lerde izleme çalışmaları yapılmıştır. Söz konusu tesislerin arıtma indeksini belirlenmiş, arıtma karnelerine altlık oluşturulmuştur. 2018 yılında mevcut havzalara ilave olarak Kahramanmaraş Aksu Çayı da eklenmiştir. 2021 yılında COVID-19 pandemisi nedeniyle program yürütülemedi. 2022 yılında söz konusu havzalarda sıcak noktalarda ve SAİS Kurulu tesislerde izleme çalışması tamamlanmıştır. 2023 yılında ise söz konusu havzalarda alıcı ortamda izleme çalışmaları tamamlanmıştır.

EKİP verilerinden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın ilgili birimleri, özellikle havza eylem planları veya kirlilik önlenmesine yönelik projelerde, mevzuat çalışmalarında havza bazlı limitlere yön verirken yararlanmaktadır.

5.6. Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı

Avrupa Kirletici Salım ve Taşıma Kaydının kurulmasına ilişkin 18/1/2006 tarihli ve (AT) 166/2006 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmış olan Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede

yayımlanmıştır.

Yönetmelik, 9 farklı sektör için kademeli olarak yürürlüğe girmektedir. Yönetmeliğin yayımı tarihinde enerji ve metal sektörü, bir yıl sonra maden ve kimya sektörü, iki yıl sonra atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap sektörü, üç yıl sonra yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler ve diğer faaliyetler başlığı altında yer alan endüstriyel faaliyetleri gerçekleştiren tesisler Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemine dahil olarak yıllık raporlamalarını kademeli olarak gerçekleştirmektedir.

Paris/Fransa’da 25 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilen UNECE PRTR Koordinasyon Grubu onbeşinci toplantısına katılım sağlanmış ve 26-27 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilen OECD PRTR Çalışma Grubu altıncı toplantısında “Türkiye KSTK Sisteminin 1 yıllık tecrübesi” bir sunum ile tüm katılımcılarla paylaşılmıştır.

KSTK Yönetmeliği’nin yayımlanmasının ardından tesisler, danışmanlık firmaları ve İl Müdürlükleri için uygulamada tereddüt yaşanmaması amacıyla;

1. İl Müdürlükleri Veri Kalite Kontrolü Çalışma Prosedürü oluşturularak 25.04.2023 tarihinde,

2. Genel hususlar ile madencilik ve kimya sektörlerine yönelik duyurular hazırlanmış ve haziran, ağustos ve kasım aylarında ve
3. 4 Aralık 2023 tarihi itibari ile KSTK Yönetmeliği'nin yürürlüğe girdiği atık ve atıksu yönetimi ile kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi sektörlerine yönelik kayıt işlemlerinin nasıl yapılacağı hakkında duyuru KSTK internet sitesinde paylaşımına açılmıştır.

KSTK Yönetmeliği Ek-1 Faaliyetlerin Listesi'nde 9 Sektör altında sınıflandırılmış 65 endüstriyel faaliyetin KSTK Sistemine kayıt başvurusu ile ilgili sayılar aşağıda paylaşılmaktadır.

Çizelge 25 - Sayılarla KSTK Kayıt Başvurusu

Sektör	KSTK Erişimi Sağlanan Tesis Sayısı*	Kayıtlı Tesis Sayısı
Enerji	95 (4 Aralık 2021'den itibaren)	74
Metal	691 (4 Aralık 2021'den itibaren)	619
Mineral/Maden	710 (4 Aralık 2022'den itibaren)	Kayıt onay süreci devam ediyor.
Kimya	410 (4 Aralık 2022'den itibaren)	Kayıt onay süreci devam ediyor.
Atık ve Atıksu Yönetimi	15 (4 Aralık 2023'den itibaren 6 ay sürecektir.-Devam ediyor.)	-
Kağıt ve Ahşap	6 (4 Aralık 2023'den itibaren 6 ay sürecektir.-Devam ediyor.)	-
Yoğun Hayvancılık ve Su Ürünleri	4 Aralık 2024 tarihinden sonra başvurular kabul edilecektir.	-
Gıda ve İçecek	4 Aralık 2024 tarihinden sonra başvurular kabul edilecektir.	-
Diğer Faaliyetler (Tekstil, Deri Tabaklama, Tersane)	4 Aralık 2024 tarihinden sonra başvurular kabul edilecektir.	-
Toplam	1.927	693

*Erişimi sağlanan tesislerin KSTK Yönetmeliği'ne tabi olmadığına tespiti halinde bu tesislerin KSTK erişimleri kapatılmaktadır.

4 Aralık 2021 – 31 Aralık 2023 tarihleri arasında yaklaşık 2 yıllık süre içerisinde KSTK Sistemi için gerçekleştirilen faaliyetlerin sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

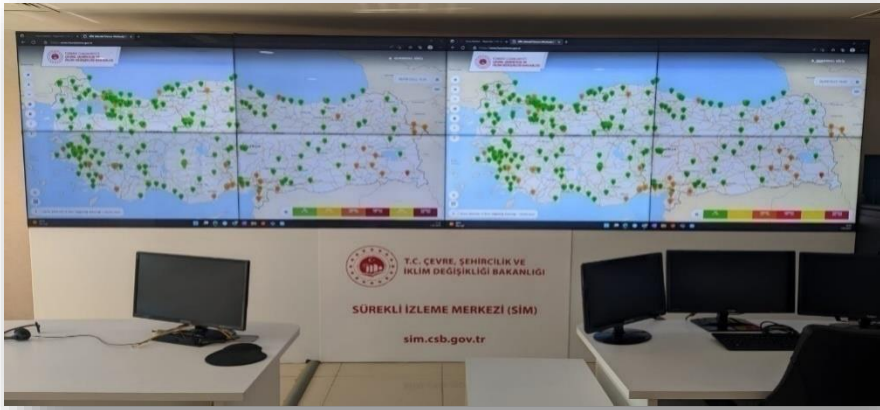
Çizelge 26 - Sayılarla KSTK Sistemi

1. KSTK Sistemine kaydedilen kullanıcı sayısı	2.354
2. Resmi yazı veya E-posta ile karar bildirilen tesis sayısı	709
3. kstk@csb.gov.tr e-posta adresi üzerinden cevaplanan soru sayısı	1.864

5.7. Sürekli İzleme Merkezi

Bakanlığımızca üretilen çevresel izleme verilerinin etkin yönetiminin sağlanması, erken uyarı sistemleri oluşturulması, etkili denetim mekanizmalarının geliştirilmesi, uygun raporlama ve değerlendirme araçlarıyla elde edilen veriye dayalı politikalar üretilmesi, karar mekanizmalarına, mali destek ve teşviklere yön verilmesi amacıyla yürütülen “Ölçüm Sistemlerinin Standardizasyon, Entegrasyon ve Modernizasyonu Projesi” kapsamında 2018 yılında Bakanlığımız Gölbaşı yerleşkesinde “Sürekli İzleme Merkezi (SİM)” kurulmuştur (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 6 - Sürekli İzleme Merkezi

Merkez; her gün binlerce vatandaş ile kamu kurumları, belediyeler, tesisler, üniversiteler, Avrupa Çevre Ajansı, İklim Değişikliği grupları gibi kuruluşlara veri üretmektedir. Günde en az 1.200 ziyaretçi girişi alan SİM platformu mevcutta 13.000 Sensör, analizör ve cihaz yönetimi yapmakta, 50 milyar data yönetimi ile büyük veri tabanı sunmaktadır.

Gelinen aşamada Hava Kalitesi İzleme İstasyonları, Atıksu İzleme İstasyonları (SAİS), Emisyon İzleme İstasyonları (SEÖS) sürekli olarak izlenerek yönetilebilmekte ve raporlanabilmektedir. 425 adet izleme istasyonu ile Denizlerde Bütünleşik İzleme Verileri ve alıcı ortam izleme istasyonu ile Eysel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme verileri ile SİM yazılımına aktarılarak haritalandırma, grafik ve rapor alma işlemleri gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca, IOS ve ANDROİD platformlarda çalışan mobil uygulamalar geliştirilmiştir. Problardan alınan veriler yazılım aracılığı ile SİM’de kesintisiz yönetilmektedir.

Bakanlığımızca belirlenen prosedür kapsamında yetkilendirilen kullanıcılar www.sim.csb.gov.tr internet adresi üzerinden, ilk aşamada entegre edilen veri tabanları ile oluşturulan 700’ün üzerinde raporlama ekranı ile havza, deniz, hava kalitesi, SAİS ve SEÖS raporlarına ulaşabilmektedir. SİM’den edinilen çevresel izleme verileri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ilgili birimleri ve akademik çalışmalara katkı sağlamaktadır.

5.8. Çevre Referans Laboratuvarı Analiz Hizmetleri

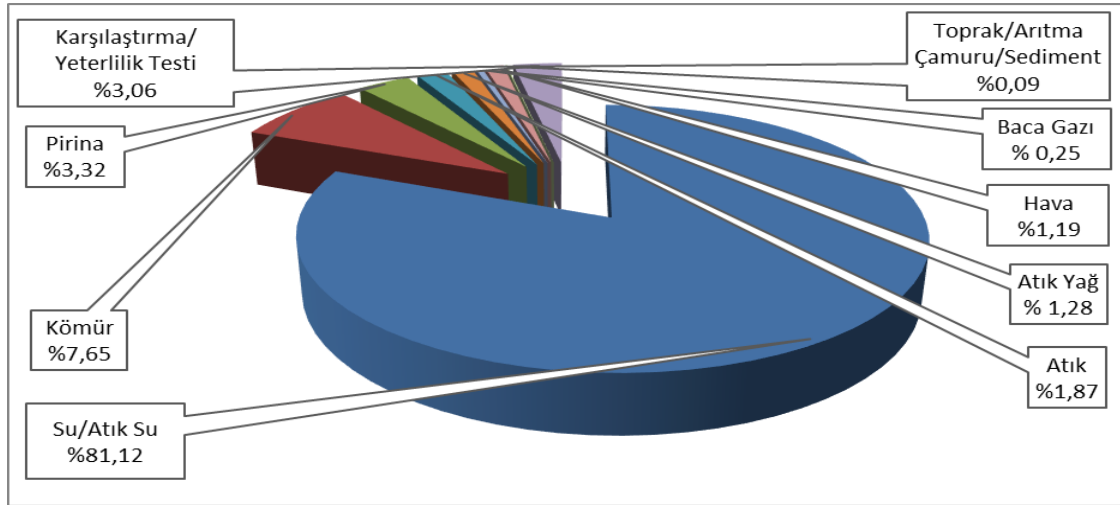
Laboratuvar çalışmaları, “TS EN ISO/IEC 17025: Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yetkinliği için Genel Gereklilikler Standardı” kapsamında sürdürülmektedir.

2008 yılından bu yana “TS EN ISO/IEC 17025” kapsamında Akreditasyon Belgesi’ne sahip olan Çevre Referans Laboratuvarı’nda beş kapsamda 52 parametre ile başlayan akreditasyon süreci, on bir farklı kapsamda (su, atık su, toprak, atık, arıtma çamuru, atık yağlar, izolasyon sıvıları, kömür, pirina, fuel-oil ve baca gazı) 655 parametre ile devam etmekte olup; toplamda 1200’den fazla parametrenin analizi yapılabilir durumdadır.

31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla 954’ü su/atık su, 90’ı kömür, 39’u pirina, 22’si atık, 1’i toprak/arıtma çamuru/sediment, 15’i atık yağ, 5’i baca gazı, 14’ü hava ve 36’sı yeterlilik/karşılaştırma testi numunesi olmak üzere toplam 1.176 numunede 13.301 parametrenin analizi tamamlanmıştır.

Grafik 23 - 2023 yılında Çevre Referans Laboratuvarında analizi yapılan numunelerin dağılımı

Fotoğraf 7 - AR-GE Laboratuvarı

Tarım ve Orman Bakanlığınca yürütülen “6 Havzada Nehir Havza Yönetim Planlarının Hazırlanması Teknik Yardım Projesi” çerçevesinde 629 numunede 3145 parametrenin analizi yapılmış ve sonuçlar raporlanmıştır.

Akreditasyon faaliyetleri kapsamında analiz sonuçlarının kalitesinin ve teknik yeterliliğin belirlenmesinde önemli bir kriter olan yeterlilik testleri ve laboratuvarlar arası karşılaştırma testlerine katılım sağlanmıştır. Yeterlilik test sağlayıcıları tarafından su/atık su, atık, atık yağ, kömür ve pirina kapsamlarında pH, iletkenlik, tuzluluk, askıda katı madde, kimyasal oksijen ihtiyacı, toplam kjeldahl azotu, nitrit/nitrat azotu, sülfür, toplam fosfor, ağır metal, toplam halojen, PCBs, mineral yağ, kül, uçucu madde, toplam kükürt, alt/üst ısıl değer parametreleri için düzenlenen testlerde başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın Monako'da bulunan Deniz İzleme Çevre Laboratuvarı tarafından her yıl organize edilen yeterlilik testleri kapsamında analizleri yapılan biyota ve sediment matrikslerinde PCBs, PAHs, pestisit ve metal parametrelerinde %87-90 oranında başarı sağlanmıştır.

4 adet Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı aracı ile göl, dere, akarsu ve tesislerde izleme ve denetim çalışmaları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinden gelen talepler doğrultusunda işletmelerin atık sularının kontrolü, deşarj izni ve denetim amaçlı numune alma ve analiz faaliyetleri ile numune alma eğitimleri devam etmektedir.

Fotoğraf 8 - Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı

Mevcut Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı araçlarının sayıca yetersiz olması nedeniyle saha çalışmalarında kullanılmak üzere Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı aracı alınması ihtiyacı doğrultusunda başlatılan “Laboratuvar Ön İşlem, Analiz Cihazları ve Mobil Araç Alımı Projesi” tamamlanarak 3 adet araç alımı gerçekleştirilmiştir.

6. ÇEVRE YETERLİK ÇALIŞMALARI

6.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu Hazırlayacak Firmaların Yeterlik Durumları

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 26. Maddesine istinaden 31.12.2022 tarihli 32060 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yeterlik Belgesi Tebliği kapsamında Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara yeterlik belgesi verilmesine ilişkin iş ve işlemler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

2023 yılında Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ve Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum/kuruluşlara verilen ve iptal edilen belge sayıları ile toplamda geçerli belge sayısı Çizelge 27’de verilmektedir.

Çizelge 27 - 2023 yılı itibariyle Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlama yetkisine sahip firma sayısı

ÇED Yeterlik Belgesi Verilen Kurum/Kuruluş Sayısı	9
ÇED Yeterlik Belgesi İptal Edilen Kurum/Kuruluş Sayısı	4
ÇED Yeterlik Belgesi Vize Edilen Kurum/Kuruluş Sayısı	12
Toplam ÇED Yeterlik Belgesine Sahip Kurum/Kuruluş Sayısı	211

6.2. Çevre Mühendisi/Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Çevre Yönetimi Birimlerinin Yeterlik Durumları

15.06.2022 tarihli ve 31867 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’da yer alan 4 üncü maddeye göre 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 2 nci Maddesinin Birinci Fıkrasında yer alan “Çevre Yönetim Birimi/Çevre Görevlisi” tanımı “Çevre Yönetimi Hizmeti” şeklinde değiştirilmiş, bu değişiklik ile “çevre görevlisi” ifadesi yürürlükten kaldırılmıştır. Yapılan yeni tanım ile “Çevre Yönetimi Hizmeti” ve bu hizmeti verecekler açıklanmıştır.

Gerek Kanunda yapılan değişikliğin Yönetmeliğe yansıtılması, gerekse yapılan iş ve işlemlerin çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla daha etkin yürütülmesi, mevcut uygulamada yaşanan sıkıntıların giderilerek eksikliklerin tamamlanması, çevre yönetimi hizmeti kalitesinin artırılması, çevre danışmanlık firmalarının verdikleri hizmet karşılığı işletmeler tarafından ödenen ve personelin gıda, konaklama, ulaşım gibi zorunlu ihtiyaçlarını asgari düzeyde karşılamaya yetecek fiyatın belirlenmesi, hizmet bedelinin standart hale getirilmesi ile hizmet verenler arasındaki haksız rekabetin önüne geçilmesi amacıyla hazırlanan “Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik” 01.11.2022 tarihli ve 32000 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yönetmelik” kapsamında Çevre Mühendisleri/Yetkilendirilmiş Kişiler, Çevre Yönetim Birimleri ve Çevre Danışmanlık Firmaları ile ilgili iş ve işlemler, ÇED İzin ve Denetim Genel

Müdürlüğünce “Entegre Çevre Bilgi Sistemi” alt uygulaması olan “e-yeterlik” sistemi üzerinden elektronik ortamda yürütülmektedir.

Çevre Mühendisi/ Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları için 2023 yılında verilen belge sayısı ile toplamda ulaşılan belge sayıları ve gerçekleştirilen firma denetim sayıları Çizelge 28’de verilmektedir.

Çizelge 28 - Çevre Mühendisi/ Yetkilendirilmiş Kişi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmalarına verilen belge sayıları ile gerçekleştirilen firma denetim sayısı

FAALİYET	2023	GENEL TOPLAM (2010-2023)
Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi Sayısı	3.333	12.534
Çevre Danışmanlık Firması Yeterlik Belgesi	320	677
Çevre Yönetim Birimi Yeterlik Belgesi	147	410
Çevre Danışmanlık Firması Denetim Sayısı	319	2.694

Çevre Danışmanlık Firmaları, Çevre Yönetim Birimleri ve Çevre Mühendisleri/Yetkilendirilmiş Kişilere; yayımlanan yeni Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik ve uygulamaları hakkında ve diğer çevre mevzuatı ile ilgili 2023 yılında çeşitli tarihlerde online bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.

6.3. Çevre Yetkilendirme Çalışmaları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı toprak kirliliğinin kontrolü ve noktasal kaynaklı kirlenmiş sahalar, deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine ilişkin risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarının hazırlanması ve araç takip servis sağlayıcılar konularında da yeterlik belgesi vermektedir.

Çizelge 29 - Toprak kirliliğinin kontrolü ve noktasal kaynaklı kirlenmiş sahaların temizlenmesi konusunda yetkilendirme çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı

	2023	GENEL TOPLAM
Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine İlişkin Yeterlilik Belgesi	4	14
Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine İlişkin Yeterlilik Belgesi Alan Kurum/Kuruluş Denetimi	10	14
Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine İlişkin Yeterlilik Belgesi Belge İptali	1	0

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahaların Temizlenmesine İlişkin Yeterlilik Belgesi Tebliği 17.06.2011 tarihli ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda verilen yeterlik belgelerine ilişkin veriler Çizelge 29’da yer almaktadır.

Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirletilmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarını Hazırlayacak Kurum ve Kuruluşların Yetkilendirmesi Tebliği 12.12.2014 tarih ve 29203 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çizelge 30 – Deniz çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine ilişkin risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarının hazırlanması çalışmaları kapsamında yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı

	2023	GENEL TOPLAM
Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi	6	10
Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi İptal	-	-
Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planlarının Hazırlanmasına Dair Yeterlik Belgesi Denetim	4	4

20.03.2015 tarihli ve 29301 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ kapsamında 24.07.2020 tarihinde Araç Takip Servis Sağlayıcıların (ATSS) niteliklerinin belirlenmesi ile ilgili usul ve esaslar belirlenmiştir. Araç Takip Servis Sağlayıcılarının niteliklerinin belirlenmesi ile ilgili usul ve esaslar kapsamında verilen yeterlik belgesi sayısı Çizelge 31’de verilmektedir.

Çizelge 31 – Araç takip servis sağlayıcıları konusunda yeterlik belgesine sahip firmaların sayısı

	2023	GENEL TOPLAM
Araç Takip Servis Sağlayıcı (ATSS) Yeterlik Belgesi	-	4
Araç Takip Servis Sağlayıcı (ATSS) Yeterlik Belgesi İptal	-	-

6.4. Çevre Etiketleri Çalışmaları

Çevre Etiketleri Yönetmeliği; 19.10.2018 tarihli ve 30570 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup, tekstil, temizlik kâğıdı, seramik, elde yıkama bulaşık deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, doğal taş, yatak ve turistik konaklama ürün/hizmet gruplarında kriterler yayımlanarak “Çevre Etiketleri” başvuruları kabul edilmektedir. Yeni geliştirilen ve güncellenen kriterler cevreetiketleri.csb.gov.tr web adresinde yayımlanmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi arasında imzalanan Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Geliştirilmesi Projesi kapsamında ürün gruplarına yönelik kriter belirleme çalışmaları tamamlanmıştır.

Dünya Bankası’nın finanse ettiği Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu “Türkiye Çevre Etiketleri Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi” projesi Haziran 2023 tarihinde başlamış olup, proje ile 2 ürün grubunda (Boya/Vernik ve Banyo Armatürleri) çevre etiketleri kriterleri belirlenmesi çalışmaları devam etmektedir.

Çevre Etiketleri Kullanıcıları (2023)

22.05.2020 Deniz Tekstil San. Ve Tic. A.Ş. tekstil,
21.09.2020 Vitra Karo San. Ve Tic. A.Ş. seramik,

06.01.2021 Yurtbay Seramik San. Ve Tic. A.Ş. seramik,
07.09.2022 Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş. tekstil,
07.09.2022 Sanko Tekstil İşletmeleri San ve Tic A.Ş. - İSKO Şubesi tekstil,
24.10.2022 Adım Tekstil San. ve Tic. A.Ş. tekstil,
09.12.2022 DenizTemiz Derneği/TURMEPA elde yıkama bulaşık deterjanı,
12.05.2023 Babacanteks Örne San. Tic. A.Ş. tekstil,
27.07.2023 DenizTemiz Derneği/ Turmepa sert yüzey temizleyiciler,
23.10.2023 Ilsan Tekstil San. ve Tic. A.Ş. tekstil,
27.11.2023 Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. temizlik kağıdı,
30.11.2023 Hayat Kimya San. A.Ş. temizlik kağıdı ürün grubunda “çevre etiketi kullanıcısı” unvanını almaya hak kazanmıştır.

Uluslararası Çalışmalar

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın ana yararlanıcı olduğu, Dünya Bankası tarafından finanse edilen “Türkiye Çevre Etiket Sistemi'nin (TÇES) Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında 24-29.09.2023 tarihlerinde Almanya/Bonn kentine teknik çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Dünyada ilk olan Blue Angel ekoetiket sistemini yürüten ve AB EcoLabel'in Almanya'daki resmi sertifikasyon kuruluşu olan RAL gGmbH'de eğitim ve bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. İyi uygulamaları yerinde görmek amacıyla Jonas Farben GmbH (AB EcoLabel ve Blue Angel etiketli ürünler üreten boya fabrikası) fabrikasına saha ziyareti gerçekleştirilmiştir.

11.12.2023 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı (COP28) Birleşik Arap Emirlikleri'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Türkiye Çevre Etiket Sistemi olarak “İklim Değişikliğine Neden Olan Sera Gazı Emisyon Gazlarının Azaltımında Çevre Etiket Sistemlerinin Rolü” konulu yan etkinlik düzenlemiş olup etkinliğimizde dünyada ve ülkemizde sorumlu üretimin faydaları, çevre etiketleme uygulamalarının iklim değişikliğine etkileri ve ülkemizde çevre etiketine sahip üreticilerin uyguladıkları temiz üretim yöntemleri anlatılmıştır.

Diğer Faaliyetler

Ülkemizdeki çevre etiketi uygulamaları ve yayımlanan çevre etiketi kriterlerine ilişkin görüş alışverişinde bulunmak amacıyla firmalara, Sivil Toplum Kuruluşlarına, Ticaret ve Sanayi Odalarına teknik değerlendirme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Çevre Etiket Sistemi'nin tanıtımına yönelik olarak düzenlenen etkinliklere katılım sağlanmış, yayımlanan kriterlerle ilgili, üreticiler ve tüketicilere yönelik tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

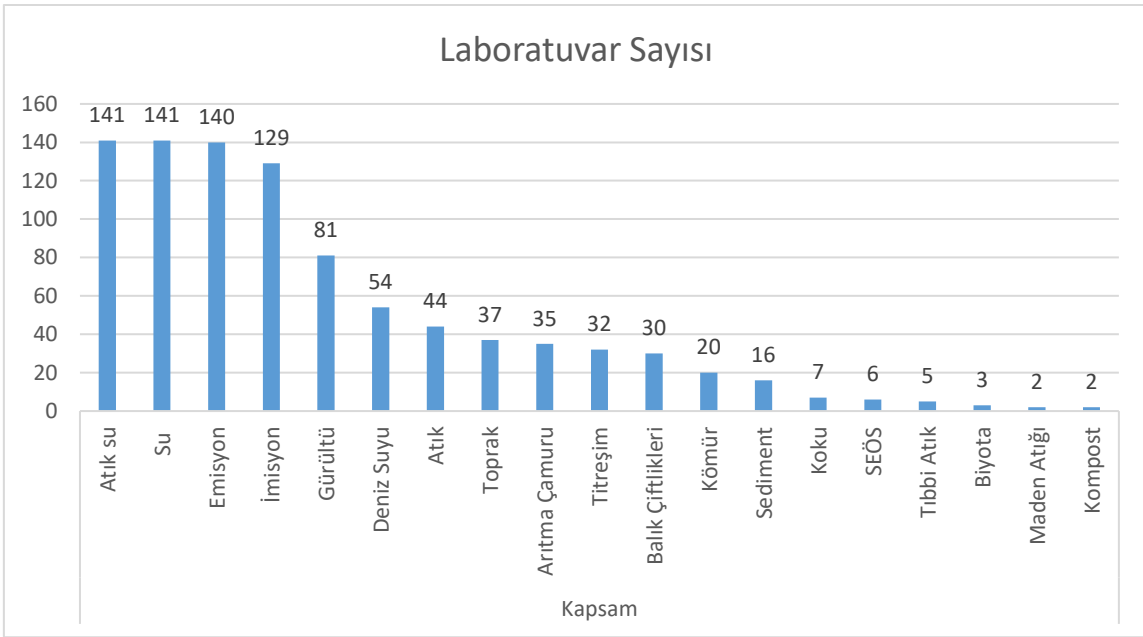
6.5. Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Yeterlik Çalışmaları

Çevre mevzuatı kapsamında çalışan özel ve kamu laboratuvarlarına 2004 yılından bu yana “Çevre Ölçüm ve Analizleri Yeterlik Belgesi” verilmektedir. Bu kapsamda 2012 – 2023 yılları arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevre Referans Laboratuvarı) tarafından çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkilendirilen laboratuvar sayısı Çizelge 32'de verilmektedir.

Çizelge 32 - Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların yıllara göre değişimi (2012-2023)

YETKİLİ LABORATUVAR SAYISI			
YILLAR	KAMU	ÖZEL	TOPLAM
2012	51	102	153
2013	46	113	159
2014	41	115	156
2015	42	118	160
2016	42	129	171
2017	45	135	180
2018	46	156	202
2019	50	165	215
2020	41	187	228
2021	41	190	231
2022	40	192	232
2023	39	194	233

Grafik 24 - Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların kapsam dağılımı (2023)

Grafik 24'te Çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkili laboratuvarların kapsamlara göre dağılım mevcuttur.

“Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği” kapsamında; Laboratuvarların yetkilendirme, inceleme, denetleme vb. iş ve işlemleri 2023 yılında da devam etmiştir.

- ✓ 2023 yılı itibari ile toplam 233 laboratuvar yetkilidir.
- ✓ 01.01.2023- 31.12.2023 tarihleri arası toplamda aşağıda verilen çizelgede belirtildiği üzere 106 adet belge düzenlenmiştir.

Başvuru Türü	Adet
Yeterlik Başvurusu	3
Belge Yenileme Başvurusu	55
Kapsam Genişletme/Daraltma Başvurusu	42
Adres Değişikliği Başvurusu	6
TOPLAM	106

- ✓ 2023 yılı Asgari Fiyat Tarifesi düzenlenmiştir.
- ✓ Yönetmeliğin 35. Maddesi gereği uzaktan denetim amaçlı 2023 yılı YT organizasyonu, İZAYDAŞ/TUÇEV/Bakanlık protokolü kapsamında Atık kapsamında Ek -2 analizlerinde iki kez, toprak kapsamında metallerde bir kez, atık su parametrelerinde bir kez olmak üzere 2023 yılında hedeflendiği üzere 35 parametrede yeterlilik testi düzenlenerek hedefe ulaşılmıştır.
- ✓ Yetkili laboratuvarlara, numune dağıtımının elektronik ortamda yapılması amaçlı 16 Şubat 2019 tarihi itibari ile hayata geçirilen Merkezi Laboratuvar Belirleme Sistemine (MELBES) yazılım programı kapsamında, yönetmelikler bazında uygulamada kolaylıklara yönelik revizyon çalışmalarına devam edilmiştir.
- ✓ 2023 yılında danışman firma, çevre mühendisi/yetkilendirilmiş kişi, sanayici ve İl Müdürlüklerinden MELBES programı hakkında (giriş, doğru talep oluşturma, yanlış taleplerin iptali, taleplerin mevzuata uygunluğu vb.) gelen telefon, e-posta ve yazılara cevap verilmiş, uygulamalar hakkında gerektiğinde ilgili birimlerden görüş yazıları istenerek ilgililere gönderilmiş/duyurulmuş ve sistemin sürekliliği sağlanmıştır.
- ✓ 2023 yılında, Entegre Çevre Bilgi Sistemi laboratuvar ölçüm programı, belgelendirme ve denetim faaliyetlerinin yürütüldüğü Laboratuvar Yetkilendirme Modülü üzerinden, yazılımda uygulamada kolaylık ve ihtiyaca cevap verilebilmesi özelinde revizyon ve iyileştirme çalışmaları devam etmiştir.
- ✓ Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarlarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkili laboratuvarlarda çalışan ve numune alma ve raporlama konularında yetkilendirilecek olan personele yönelik 2023 yılında aşağıdaki programda eğitim düzenlenmiştir.

Eğitim Konusu	Eğitim Tarihi
Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi	07-09 Ağustos 2023
Emisyon-İmisyon Ölçümleri Raporlama Personeli Eğitimi	10-11,14 Ağustos 2023
Su ve Atık Sudan Numune Alma Eğitimi	31 Temmuz-01 Ağustos 2023
Aritma Çamuru, Toprak, Katı Atık, Yağlar ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimi	02-04 Ağustos 2023

7. ULUSLARARASI ÇALIŞMALAR, PROJELER VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI

7.1. Uluslararası Çalışmalar

7.1.1. IMPEL Ağı Çalışmaları

IMPEL, (The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law), Avrupa çevre otoritelerinin yer aldığı ve AB çevre mevzuatının uygulanmasının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için oluşturulmuş bir platformdur. IMPEL Ağı, AB çevre mevzuatının etkin şekilde uygulanması için çevre otoriteleri arasında bilgi ve en iyi uygulamaların paylaşımı ile profesyonel işbirliği geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Mevcut durumda IMPEL'in tüm AB Üye Devletleri, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Türkiye, İzlanda, Kosova, Arnavutluk, İsviçre ve Norveç dahil olmak üzere 38 ülkeden 59 üyesi bulunmaktadır. 1992 yılında kurulmuş olan IMPEL'e ülkemiz 2005 yılında dahil olmuştur.

2023 yılında katılım sağlanan IMPEL proje ve faaliyetleri aşağıda verilmektedir.

7.1.1.1. Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin Uygulanmasının Desteklenmesi

Projesi

Projenin amacı Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin ve Mevcut En İyi Tekniklerin AB genelinde uygulanmasını desteklemektir. Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (EED)'nin ana konusu Avrupa Birliğinde yer alan çeşitli sanayi tesislerinden kaynaklanan kirliliğinin minimum seviyeye indirilmesidir. BAT ve BREF çalışmaları, denetimlerin planlanmasında IRAMII risk değerlendirme metodunun geliştirilmesi, ortak denetim çalışmaları, EED ve döngüsel ekonomi, koku çalışmaları, atık yakma, iç izleme, besi çiftliklerinde MET uygulamaları gibi çeşitli alt guruplar ile 2023 yılında proje çalışmaları yürütülmüştür.

7.1.1.2. Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi Projesi

Bu proje, izin ve denetim süreçlerinde Eko-inovasyonu ve Döngüsel Ekonomiye teşvik etmek ve Atık Çerçeve Direktifinin kilit noktalarına ilişkin ortak bir anlayış oluşturmayı amaçlamaktadır. Deneyimlerin ve iyi uygulamaların paylaşıldığı, uygulama kılavuzlarının hazırlandığı, çeşitli eğitimlerin ve konferansların düzenlendiği bu proje çalışmalarını çeşitli alt projeler aracılığı ile yürütmektedir. 2023 yılında da bu alt projelerden bazıları olan REACH-döngüsel ekonomi ilişkisi, atık sonlandırma ve yan ürünler için veri tabanı oluşturulması, gemi geri dönüşümü, plastik atık taşınımı, eğitim faaliyetleri, yıllık atık ve sınır ötesi atık taşınımı konferansı düzenlenmesine ilişkin gruplarda çalışmalar yürütülmüştür.

7.1.1.3. Çevre Mevzuatının Uygulanmasının Sağlanması için Araçlar ve

Yaptırımlar Projesi

Sera gazlarının azaltılmasına, karbonun azaltılmasına veya yeşil toparlanmanın desteklenmesine katkıda bulunmaya yönelik bu proje, çevre otoritelerinin ortaya çıkan bu zorlukların üstesinden gelmek için kullanabilecekleri araçlar ve yaklaşımlar üretmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu proje çalışmalarına ve 26 Eylül 2023 yılında Roma'da düzenlenen proje toplantısına katılım sağlanmıştır.

7.1.1.4. Su ve Toprak Projeleri

IMPEL Su ve Toprak Uzman Ekibi tarafından yürütülen projeler 2023 yılında da takip edilmiş ve proje toplantılarına katılım sağlanmıştır. Bu projeler, su kaynaklarının nitelik ve niceliğinin bozulmasını engellemeye, arazi ve toprakların kötü yönetimiyle ilgili sorunlara çözüm bulmaya, çerçeve direktiflerle belirlenen tanımlanmış bir stratejik çizgide faaliyet gösterme ihtiyacını karşılamaya ve yetersiz kanıt, veri ve bilgi, uygulama boşluğunun giderilmesi için bilgi ve deneyim paylaşımını ve kılavuzlar geliştirmeyi amaçlamaktadır.

7.1.1.5. IMPEL Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi toplantısı, DIES proje işbirliği

19 Haziran 2023'de IMPEL projesi "Atık Yönetimi ve Döngüsel Ekonomi" (WMCE) - Alt Grup IED & Döngüsel Ekonomi toplantısı, Azor Adaları Çevre ve İklim Değişiklikleri Bölgesel Sekreterliği Çevre Müfettişliği'nin ev sahipliğinde São Miguel Adası -Azor Adaları'ndaki Furnas Araştırma ve İzleme Merkezi'nde gerçekleştirildi.

15 ülkeden 40 IMPEL üyesinin yerinde ve online olarak katıldığı toplantıya, ülkemizde Endüstriyel Kirliliğin anlaşılması ve kontrolü için Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin (IED) uygulanmasında yetkili makamların teknik ve kurumsal kapasitesini artırmayı amaçlayan AB DIES Projesinden Bakanlığımız personeli katılım sağlamıştır.

7.1.1.6. IMPEL Genel Kurulu

IMPEL Ulusal Koordinatörlüğü Genel Müdürlüğümüzce yürütülmektedir. IMPEL Ağı faaliyetleri kapsamında 25. Genel Kurulu ile ve Ulusal Koordinatörler Toplantısı 2-9 Haziran 2023 tarihlerinde Stokholm'de gerçekleştirilmiştir. 26. Genel Kurulu ile ve Ulusal Koordinatörler Toplantısı ise 29-30 Kasım 2023 tarihlerinde online gerçekleştirilmiştir. Ulusal Koordinatörümüzün ülkemizi temsil ettiği Genel Kurullarda 2023 yılında gerçekleştirilen faaliyetler gözden geçirilmiş olup proje raporları onaylanmış, yeni yönetim kurulu seçilmiş, 2023 yılında projeler için planlanan faaliyetler üzerine görüşmeler yapılmıştır.

7.1.2. Avrupa Çevre Ajansı Çalışmaları

1210/90 Konsey Tüzüğü ile 1990 yılında resmen kurulan Avrupa Çevre Ajansı (AÇA); 1994 yılında Kopenhag'da çalışmalara başlamıştır. AÇA, çevre ile ilgili sağlıklı, bağımsız bilgiler vermekle görevli Avrupa Birliği (AB) kurumudur. AÇA üyeliği AB Üye Devletleri'nden oluşmaktadır. Üyelik Ajansın hedefleri doğrultusunda Avrupa Topluluğu ve Üye Devletlerin kaygılarını paylaşan diğer ülkelere de açıktır. Mevcut 32 üye, 27 AB Üye Devleti ile birlikte İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, İsviçre ve Türkiye'dir. Türkiye 18.03.2003 tarih ve 25052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Katılımı Anlaşması" ile 1 Mayıs 2003 tarihinde AÇA'ya üye olmuştur.

2023 yılında katılım sağlanan AÇA faaliyetleri aşağıda verilmektedir.

7.1.2.1. Yurtdışında Katılım Sağlanan Faaliyetler

AÇA tarafından her yıl düzenli olarak AÇA 5 Yıllık Stratejisi doğrultusunda belirlenen konu başlıklarında çalıştay ve toplantılar düzenlenmektedir. 2023 yılı faaliyetleri çevrimiçi ve yüz yüze olarak düzenlenmiştir.

2023 yılı içerisinde çevirim içi olarak düzenlenen 63 toplantı-çalışmaya ve yüz yüze gerçekleştirilen 6 toplantı-çalışmaya Birincil Odak Noktaları, ilgili kurumların temsilcileri ve Ulusal Odak Noktası tarafından katılım sağlanmıştır.

7.1.2.2. Ülkemiz-AÇA İşbirliği Kapsamında Gerçekleştirilen AÇA Faaliyetleri

Ülkemizde 2023 yılı içerisinde çeşitli toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetler özet olarak aşağıda verilmektedir.

- *Döngüsel Ekonomi ve Kaynak kullanımı online toplantı;*
9 Mart 2023 tarihinde AÇA uzmanları ve ülkemiz Döngüsel Ekonomi ve Kaynak Kullanımı Birincil Odak Noktalarının katılımıyla AÇA-Türkiye işbirliği ve çalışmalarına dair online toplantı gerçekleştirilmiştir.
- *AÇA Microsoft Teams Bilgilendirme Toplantısı;*
AÇA EIONET Modernizasyonu süreci kapsamında yeni çalışma yöntemleri göz önünde bulundurularak kullanılan dijital araçlarda değişiklik yapılması ve 2023 yılı boyunca AÇA çalışmalarının Microsoft Teams'e aşamalı olarak geçirilmesi AÇA tarafından planlanmaktadır.
Söz konusu uygulamalara geçiş için AÇA tarafından Türkiye Birincil Odak Noktalarına 22 Kasım 2023 tarihinde Türkiye saatiyle 14:00'da İngilizce dilinde sunum ve soru-cevap oturumu içeren 1 saatlik bir bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

AÇA ile teknik çalışmaların ülkemiz adına eksiksiz yürütülebilmesi için söz konusu bilgilendirme toplantısına AÇA uzmanları ve ülkemiz Birincil Odak Noktaları katılım sağlamıştır.

7.1.2.3. AÇA Yönetim Kurulu Toplantıları

AÇA Yönetim Kurulu yılda 3 defa toplanarak İcra Direktörü tarafından sunulan rapor ve gündeme uygun olarak karar almaktadır. AÇA Yönetim Kurulunda üye ülkeler karar verme yetkisine haiz en üst yönetici tarafından temsil edilmektedir. 2023 yılı toplantıları; 23 Mart 2023, 08 Haziran 2023 ve 15 Aralık 2023 tarihlerinde hibrit olarak gerçekleştirilmiştir.

7.1.2.4. AÇA Ulusal Odak Noktaları Toplantıları

Avrupa Çevre Ajansı tarafından üye ülkelerin odak noktalarının katılımıyla yılda üç sefer toplantı düzenlenmektedir. Bu toplantılarda; AÇA çalışmaları ile ilgili güncel bilgiler verilmekte ve üye ülkelerin karşılaştığı sorunlar ele alınarak çözüm önerileri tartışılmaktadır. 2023 yılı toplantıları 01-28 Şubat - 01 Mart 2023, 13-14 Haziran 2023 ve 10-11 Ekim 2023 tarihlerinde hibrit olarak gerçekleştirilmiştir.

AÇA çalışmalarının yıl bazında daha ayrıntılı olarak sunulduğu raporlara <https://aca.csb.gov.tr> internet adresi üzerinden (Sol Menüde "AÇA ÇALIŞMALARI KİTAPÇIĞI" sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

7.1.3. Diğer Toplantılar

Paris/Fransa'da 25 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilen UNECE PRTR Koordinasyon Grubu onbeşinci toplantısına katılım sağlanmış ve 26-27 Ocak 2023 tarihinde gerçekleştirilen OECD PRTR Çalışma Grubu altıncı toplantısında "Türkiye KSTK Sisteminin 1 yıllık tecrübesi" bir sunum ile tüm katılımcılarla paylaşılmıştır.

6-10 Haziran 2022 tarihlerinde New York'ta gerçekleştirilen "Birleşmiş Milletler (BM) Okyanuslar ve Deniz Hukuku Açık-Uçlu Gayrıresmi İstişare Süreci 22. Oturumu'nun (ICP22)-Okyanus Gözlemi (Ocean Observing)" temalı toplantısında bir iyi uygulama örneği olarak "Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı" (DEN-İZ) faaliyetlerindeki deneyimin aktarımı çerçevesinde bir yan etkinlik gerçekleştirilmiş ve konu ile ilgili bildiri yayımlanmıştır.

15-16 Eylül 2022 tarihleri arasında Fransa'nın Paris kentinde gerçekleştirilen OECD "Bioçeşitlilik, Su ve Ekosistemler Çalışma Grubu"nun (WPBWE) toplantısına katılım sağlanmıştır.

11.12.2023 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı (COP28) Birleşik Arap Emirlikleri'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Türkiye Çevre Etiket Sistemi olarak "İklim Değişikliğine Neden Olan Sera Gazı Emisyon Gazlarının Azaltımında Çevre Etiket Sistemlerinin Rolü" konulu yan etkinlik düzenlemiş olup etkinliğimizde dünyada ve ülkemizde sorumlu üretimin faydaları, çevre etiketleme uygulamalarının iklim değişikliğine etkileri ve ülkemizde çevre etiketine sahip üreticilerin uyguladıkları temiz üretim yöntemleri anlatılmıştır.

7.2. Projeler

7.2.1. Çevre Denetimlerinin Planlanması Projesi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın en önemli hedeflerinden birisi çevre denetimlerinin risk analizine dayalı planlanmasını sağlamaktır. Bu amaçla 2011 yılında başlanan "Çevre Denetimlerinin Planlanması Projesi", 2013 yılında Samsun ilinde uygulanmaya başlamıştır. 2023 yılı için 81 İl Müdürlüğümüz Denetim Planlarını hazırlamıştır.

7.2.2. Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) FAZ II Projesi

02.04.2021 tarihinde ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü ile imzalanan protokol kapsamında MARMOD FAZ II Projesi faaliyetlerine başlanmıştır. Bu proje ile birinci aşamada geliştirilen tek boyutlu modeli, yeni veri ve gözlemler ile üç boyutlu bir modele dönüştürmek ve iyi kalite deniz ekosisteminin Marmara'da tekrar gelişmesine imkan sağlayabilecek kara kökenli besin yüklerinde kademeli olarak azaltım hedeflerinin ortaya konulması hedeflenmektedir.

Tüm Marmara Denizi'ni çözümlenecek olan bu üç boyutlu hidrodinamik dolaşım-ekosistem modeli; Boğazlar ile İzmit Körfezi'ni açık sınırlar olarak içerecek; birincil üretim, oksijen tüketimi, azot ve fosfor döngülerini simüle eden biyojeokimya modeli ile eşleştirilerek ve sonrasında sediman oksijen, azot ve fosfor modeli de su kolonu modeline entegre edilerek; üst trofik seviye ile birleştirilmiştir. Ayrıca bu kapsamda veri, model sonuçları ve senaryoları içerecek şekilde bir Marmara Denizi Dijital İkizi ilk versiyonu oluşturulmuştur. Proje 2023 yılı sonunda tamamlandığında proje sonuçları; 13 Aralık 2023 tarihinde ODTÜ Ankara Kampüsünde düzenlenen Proje Kapanış Çalıştayı ile paydaşlar ile paylaşılmıştır.

Farklı kullanıcı gruplarına yönelik bir karar destek aracı olacak Dijital İkiz çalışmalarının devamlılığına yönelik olarak 2024 ve 2025 yıllarını kapayacak şekilde MARMOD FAZIII aşaması için çalışmalar başlatılmıştır.

7.2.3. Ulusal Çevre Bilgi Sistemi ve Alt Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi

Proje; çevre ile ilgili yazılımların tek çatı altında toplanması, kullanıcı dostu, kullanıcılara bütüncül inceleme ve değerlendirme imkanı sağlaması planlanmaktadır. Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü sorumluluğundaki ortak modüller ile projenin alt uygulamaları olan Genel Müdürlüğümüz sorumluluğundaki E-ÇED, E-İzin, E-Yeterlik ve Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN) çevrimiçi uygulamaları yazılım geliştirme işini kapsamaktadır. Yatırım Programında bulunan bütçesi ile birlikte Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'ne devredilen Proje Uygulamanın yürütücüsü olan ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışılmaktadır.

Atık Yönetim Uygulaması kapsamında;

Atığın üretildiği noktadan geri kazanım/bertaraf edildiği aşamaya kadarki serüveninin beyan, bildirim ve izleme sistemleriyle anlık takibinin yapılmakta olup, sürecin tüm atık gruplarını kapsayacak şekilde genişletilmesinde ihtiyaç duyulan yazılım geliştirme çalışmasının yapılması amaçlanmaktadır.

Bu amaçla, Atık Yönetim Uygulamasının (ATYÖN), değişen mevzuat hükümleri, güvenlik ihtiyaçları ve fonksiyonel gereksinimler dikkate alınarak yeniden geliştirilmesini, atık taşıma işleminin QR ve benzer kayıt yöntemleriyle dinamikleştirilmesi ve izleme ve denetim kabiliyetin artırılması, kullanılmakta olan sistem üzerinde yer alan bilgi ve dokümanların yeniden geliştirilecek sisteme aktarılması, eğitim materyalleri, teknik personel ve kullanıcılara yönelik kılavuzların oluşturulmasını, kullanıcı destek hizmetlerinin verilmesi ve kullanıcı dostu yeni bir yazılımın geliştirilmesi yapılacaktır.

Proje kapsamında geliştirilecek mobil uygulama ile kolay atık gönderim talebi oluşturulması, atık gönderim ve atık kabul işlemlerinin kolaylıkla izlenmesi ve motor yağı değişim noktalarının veri girişlerine imkân sağlanacaktır.

2022 yılında tamamlanan Atık İzleme Gösterge Paneli ve Uygulama Analiz Çalışması sonrasında 2023 yılı içerisinde yazılım geliştirme çalışmaları yürütülmüştür.

7.2.4. Çevre İzin ve Lisans İle ÇED Uygulamalarında Faaliyetlerin Sınıflandırması Projesi

Proje ile; Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği ve Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (EED) eklerinde yer alan işletmelerin listelerinin uyumlaştırılması sonucu Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin ek listelerinin oluşturulması ile çevre yönetimi hizmeti alma yükümlülüğü olan sektörlerin ve işletmelerin alacakları çevre yönetimi hizmetinin kapsamının belirlenmesi,

- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği eklerinde verilen sektör sınıflandırmalarının mevcut ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenmesine yönelik öneri geliştirilmesi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yeterlik Belgesi Tebliği'nin mevcut çıktılar çerçevesinde güncelleştirilmesi ile her sektör için rapor hazırlayacak ÇED Yeterlik Belgesi sahibi kurum/kuruluşların kurumsal kapasitelerinin tarifiyle, çalışacak konu bazında ihtisaslaşmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

ÇED Başvuru Dosyasının Bakanlık/İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğüne sunumunda sağlanması Gereken Proje Personeli Meslek Disiplinlerine ilişkin taslak liste oluşturulmuştur. Proje 29.02.2024 tarihi itibarıyla tamamlanacaktır.

7.2.5. Türkiye Çevre Etiket Sistemi Projesi

2021 Yılı Yatırım Programında yer alan "Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Geliştirilmesi Projesi kapsamında Bakanlığımız ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi arasında imzalanan protokol doğrultusunda deterjanlar (çamaşır deterjanı ve bulaşık makinası deterjanı), cam ürünleri, sert yüzey temizleyiciler, mobilya, yatak, kişisel hijyen ürünleri, doğal taş ve ıslak mendil olmak üzere dokuz ürün grubu için TS EN ISO 14044 standartına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterleri belirlenmiş, başvuru kılavuzları hazırlanmıştır.

7.2.6. Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi

Dünya Bankası'nın "Çevre ve Doğal Kaynaklar Biriminin" finanse ettiği Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu "Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi" projesi Haziran 2023 tarihinde başlamış olup proje süresi 1 yıldır. Proje, Dünya Bankasının %100 hibe katkısı ile gerçekleştirilecektir.

Proje kapsamında; Türkiye Çevre Etiket Sisteminin daha etkin ve verimli yaygınlaştırılmasını sağlamak amacı ile tanıtım organizasyonları gerçekleştirilecektir. Tanıtım organizasyonları çeşitli sosyal medya hesaplarının kurulması, geleneksel medya yöntemlerinin kullanılması ve tanıtım metaryallerinin oluşturulmasını kapsamaktadır.

Proje ile 2 ürün grubunda (Boya/Vernik ve Banyo Armatürleri) çevre etiketi kriterleri belirlenecektir.

7.3. Eğitim Çalışmaları

7.3.1. Çevre Referans Laboratuvarı Numune Alma Eğitimi

Laboratuvar analizlerinin en önemli basamağı olan numune alma işleminin belirli teknik eğitime sahip kişilerce yapılması ilkesi gereğince; özel ve kamuya ait çevre laboratuvarlarına "Su, Atık Su, Toprak, Arıtma Çamuru, Katı Atık, Atık Yağ ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimleri" verilmekte, sınavda başarılı olan katılımcılar için Numune Alma Personeli Kimlik Kartı düzenlenmektedir. 2010 yılında bu yana düzenlenen eğitimler neticesinde 4.600'ün üzerinde personel numune alma konusunda yetkilendirilmiştir.

2023 yılında 31 Temmuz-04 Ağustos 2023 tarihleri arasında düzenlenen eğitimlere 267 kişi katılım sağlamış; eğitim sonunda yapılan sınavlarda başarılı olan 227 katılımcı, Numune Alma Personeli Kimlik Kartı almaya hak kazanmıştır.

7.3.2. Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi ve Emisyon-İmisyon Ölçümleri Personeli Eğitimi

25 Aralık 2013 tarih ve 28862 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği" kapsamında 194 kişinin katılım sağladığı Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi 07-09 Ağustos 2023 tarihinde düzenlenmiştir. 165 kişinin katılım sağladığı Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Raporlama Personeli Eğitimi ise 10-14 Ağustos 2023 tarihinde düzenlenmiştir.

8. ÇEVRE ENVANTERİ VE BİLGİ YÖNETİMİ ÇALIŞMALARI

8.1. Türkiye Çevre Durum Raporu

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri 10.07.2018 tarihinde yayımlanan 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmiştir. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün görevlerini tanımlayan Kararnamenin 104. maddesinin (h) bendinde, “Çevre envanterini ve çevre durum raporlarını hazırlamak” hükmü bulunmaktadır. Bu görevin bir sonucu olarak 4 yılda bir Türkiye Çevre Durum Raporu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanmaktadır.

Karar vericilere yol göstermek; ait olduğu döneme dair genel bir bakış açısı sağlamak, çevrenin mevcut durumunu ortaya koymak ve kendisinden önceki ve sonraki dönemlerin karşılaştırmasını yapmak gibi amaçlara hizmet etmek için hazırlanan Türkiye Çevre Durum Raporlarının ilki 1997 yılında “Türkiye’nin Çevre Atlası” adıyla yayınlanmış olup 2020 yılında 6’ncısı hazırlanmış ve yayınlanmıştır. 2024 yılı itibarıyla de 7. Türkiye Çevre Durum Raporu hazırlıkları başlamıştır.

Türkiye Çevre Durum Raporlarına Genel Müdürlüğümüz <https://ced.csb.gov.tr/turkiye-cevre-durum-raporu-i-82673> internet adresi üzerinden (Sol Menüde “EĞİTİM YAYIN PROJELER” sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

8.2. Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu

Çevre politikasının temeli, düzenli çevre raporlamasının yapılmasına dayanmaktadır. Genel anlamda bilgi ve verilerin düzenlenerek rapor olarak yayınlanması politika üretmenin, stratejik planlama yapılmasının ve karar alma süreçlerinin bilgi temelini oluşturmaktadır. Düzenli çevre raporlamaların yapılması, ileriye dönük eğilimler ve belirsizliklerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve politika seçenekleri ile bunların sonuçlarının izlenmesinin etkinliğini artırmaktadır. Bunun bir sonucu olarak 2019 yılından itibaren Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğünün görevleri kapsamında gerçekleştirdiği çalışmalar “Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu” olarak yayınlanmaya başlamıştır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporlarına Genel Müdürlüğümüz <https://ced.csb.gov.tr/teknik-faaliyet-raporu-i-99482> internet adresi üzerinden (Sol Menüde “EĞİTİM YAYIN PROJELER” sekmesi) erişim sağlanmaktadır.

8.3. İl Çevre Durum Raporları

Çevreyi koruma, çevre kirliliğini ve çevre sorunlarını önleme çalışmalarının temel hareket noktası, sorunları bilmek ve tanımaktan geçmektedir. Bu nedenle çevre durumunu ve yıllar geçtikçe nasıl değiştiğinin belirlenmesi gerekmektedir. İl Çevre Durum Raporu, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüklerinin görev alanı kapsamında bulunan ve çevre mevzuatı çerçevesinde yıllık bazda yapılan faaliyetleri, bu faaliyetlerden elde edilen verileri kapsamaktadır. ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nün belirlediği format çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından Rapor her yıl hazırlanmaktadır.

Raporların amacı; çevreyle ilgili potansiyel problemlere erken bir uyarı sistemi oluşturmak; bu problemlerin analizini sağlamak, çevre koruma ve sürdürülebilir kalkınma yolundaki hedefler doğrultusunda elde edilen gelişmeleri halkın izlemesini ve bilgilenmesini sağlamak; çevresel etki değerlendirme, planlama ve düzenleme için karar vericiler ile kamuoyuna temel bilgi ve verileri sunmaktır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından hazırlanan İl Çevre Durum Raporları ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında “Eğitim, Yayın, Projeler” bölümünde yer almakta olup yıllar bazında hazırlanmış olan İl Çevre Durum Raporlarına Genel Müdürlüğümüz <https://ced.csb.gov.tr/il-cevre-durum-raporlari-i-82671> internet adresi üzerinden (Sol Menüde “EĞİTİM YAYIN PROJELER” sekmesi) erişim sağlamaktadır.

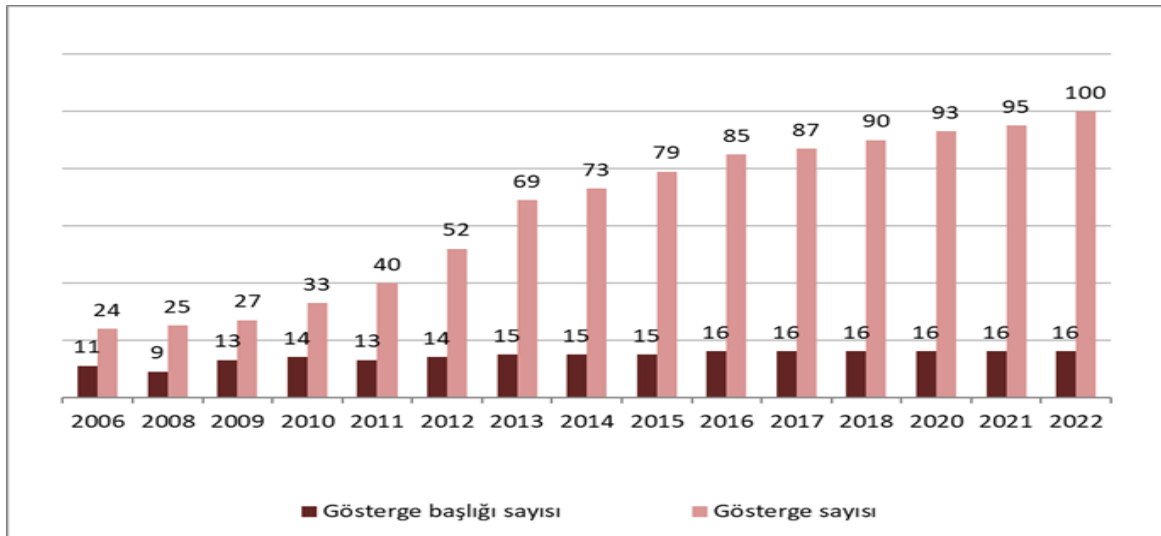
06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesi merkezli deprem meydana gelmiş ve 11 ilimiz (Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Adana, Şanlıurfa, Malatya, Diyarbakır, Osmaniye, Kilis, Elâzığ) depremden etkilenmiştir. Bu nedenle; depremden etkilenen söz konusu 11 ilimizin ‘2022 Yılı İl Çevre Durum Raporları’, 2023 Yılı Raporları ile birlikte hazırlanarak 2024 yılı içinde yayımlanacaktır.)

8.4. Çevresel Göstergeler

Çevre ile sektörler arasındaki ilişkiyi yansıtmak, çevresel etkileri olan bazı faaliyetlerin zaman serisinde gözlenebilmesini, uygulanan çevre politikalarının sonuçlarının izlenebilmesini sağlamak, yapılacak plan, program ve politikaların belirlenmesinde, mevzuat hazırlanmasında yardımcı olmak ve bilgilendirme yapmak amacıyla hazırlanan Çevresel Göstergeler Kitapçığı ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından her yıl yayınlanmaktadır.

İlk olarak Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ile ortak çalışma yapılarak “Çevresel Göstergeler 2006” hazırlanarak yayınlanmıştır. Bu kitapçık 11 başlık ve 24 göstergedan oluşurken, kitapçıklar zaman içinde yenilenip gelişmiş olup, “Çevresel Göstergeler 2023” kitapçığı 16 başlık ve 100 gösterge içerecek şekilde hazırlanmıştır (Grafik 25). Grafikte belirtilen yıllar kitapçık içerdiği verinin temsil edildiği yılı ifade etmektedir. Çevresel Göstergeler Kitapçığı, her yıl Türkçe ve İngilizce dillerinde yayınlanmaktadır.

Grafik 25 - Yıllara göre yayınlanan çevresel göstergelerin konu başlıklarına göre sayıları

Kitapçıklara <http://ced.csb.gov.tr/cevresel-gostergeler-kitapcigi-i-82681> adresinden, Çevresel Göstergeler web sitesine ise Türkçe ve İngilizce olarak <http://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/> adresinden ulaşılabilmektedir.

8.5. Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu

Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Raporu 2008 yılından bu yana yayınlanmakta olup, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır.

İl Müdürlüklerimiz tarafından illerindeki hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon ve doğal çevrenin tahribatı konu başlıklarında öncelikli çevre sorunlarının belirlenmesi, bu sorunların kaynakları, alınan tedbirler ve karşılaşılan güçlükleri içeren anket formları doldurulmaktadır. Söz konusu çalışma, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2022 yılı verilerini içerecek şekilde hazırlanarak Bakanlık web sitesinde (<https://ced.csb.gov.tr/turkiye-cevre-sorunlari-ve-oncelikleri-raporu-i-82679>) adresinde yayınlanmıştır.

8.6. Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler

Marmara Denizi Havzasındaki müsilaj sorunu sonrasında noktasal, yayılı kirletici kaynakları ile denizcilik faaliyetleri sonucu oluşan kirliliğin giderilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmalar tüm kurum ve kuruluşların katılımı ile hazırlanıp onaylanan Marmara Denizi Eylem Planı ve Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı (2021-2024) çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu planda yer alan 134 faaliyet kapsamındaki çalışmalardan "6.2.1.1.Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler Kitapçığının yıllık olarak yayınlanması" alt faaliyeti çerçevesinde kitapçık ilk defa bu yıl hazırlanmış olup, Stratejik Plan kapsamı boyunca her yıl yayınlanacaktır.

Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler 2022 Kitapçığı aşağıda verilen linkte yayınlanmıştır. <https://ced.csb.gov.tr/marmara-deniz-havzasi-cevresel-gostergeler-kitapcigi-i-110838>

8.7. Atık İstatistikleri Bülteni

Atık Yönetimi Yönetmeliği (AYY) kapsamında yıllık tehlikeli ve tehlikesiz atık beyanları atık üreticileri tarafından, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak gerçekleştirilmektedir. TABS'a yapılan beyanlar doğrultusunda Tehlikeli Atık İstatistik Bülteni 2010 yılından, Tehlikesiz Atık Bülteni ise 2016 yılından bu yana hazırlanmaktadır.

Bültenlerde atık verisi; atık işleme yöntemine, il dağılımına ve beyan yapan tesislerin durumuna göre çizelge ve haritalar ile görsel olarak sunulmaktadır. Ülke genelinde en çok atık üretilen sektörler ve atık kodları da ayrı çizelgeler ile gösterilmektedir. Atık istatistikleri bülteninde "özel atık ve tıbbi atık miktarları" başlığı "Ambalaj Atıkları" başlıkları ile bu atık gruplarındaki atık miktarlarına ilişkin dağılımlar yıllık değişimler görselleştirilmektedir. 2021 yılı için Türkiye genelinde Atık Miktarı toplamı 32.666.974*ton olarak belirlenmiştir. 2021 yılında ülke genelinde 105.103 adet tesis tarafından atık beyan formu doldurulmuştur. 2021 yılı için Türkiye genelinde Tehlikesiz Atık Miktarı

toplamı 29.635.926 ton Tehlikeli Atık Miktarı ise 3.031.048 ton olarak belirlenmiştir. Atık istatistikleri bültenleri ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında yer alan İstatistikler bölümünde yayınlanmaktadır. 2022 yılına ait atık istatistik çalışmaları halen devam etmekte olup, söz konusu istatistik çalışmaları tamamlanması sonrasında aşağıda verilen linkte yayınlanacaktır.

Atık İstatistikleri Bülteni:

<https://ced.csb.gov.tr/atik-istatistikleri-bultenleri-i-109405>

* İstatistik ve bilgilere atık listesi madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıklar (01 kodlu) ve belediye atıkları (20 03 kodlu) dahil edilmemiştir.

8.8. Tıbbi Atık Bülteni

Tıbbi Atık İstatistikleri, 2016 yılı ve öncesinde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki büyük miktarda atık üreten sağlık kuruluşlarında (üniversite hastaneleri ve klinikleri, genel amaçlı hastaneler ve klinikleri, doğum hastaneleri ve klinikleri ile askeri hastaneler ve kliniklerinin tamamında) iki yılda bir uygulanan anket verilerine dayalı olarak yayımlanmaktaydı.

2017 yılından itibaren tıbbi atık istatistikleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Entegre Çevre Bilgi Sistemi (ecbs.cevre.gov.tr) altında yer alan Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemi (TABS) kullanılarak yapılan beyanların kayıtları da kullanılarak TÜİK ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ortak çalışmaları sonucunda çift logolu olarak yıllık hazırlanarak yayınlanmakta iken 2023 yılı itibariyle Genel Müdürlüğümüz tarafından yayınlanmaya başlamıştır.

Tıbbi atık istatistikleri kapsamında, 2021 yılı sonu itibariyle sağlık kuruluşlarından beyan edilen tıbbi atık miktarı 135.869 ton olmuştur. 2021 yılı istatistik çalışmaları kapsamında hazırlanan bülten, Resmi İstatistik Programı kapsamında aşağıda verilen linkte yayınlanmıştır.

Tıbbi Atık İstatistikleri:

<https://ced.csb.gov.tr/tibbi-atik-istatistikleri-i-89098>

8.9. Çevre Denetimi İstatistikleri Bülteni

2016 yılından itibaren ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, yıl içerisinde görevleri kapsamında gerçekleştirdiği çevre denetimleri hususunda kamuoyunu bilgilendirmek üzere Çevre Denetimi İstatistikleri Bültenini yayınlamaya başlamıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının gerçekleştirdiği çevre denetimlerine ilişkin bilgileri içeren Çevre Denetimi İstatistikleri Bültenleri ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında yer alan İstatistikler bölümünün <https://ced.csb.gov.tr/cevre-denetim-istatistikleri-i-82611> adresinde her yıl düzenli olarak yayınlanmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2009-2018 yılları arasında gerçekleştirdiği çevre denetimlerine ilişkin daha ayrıntılı bilgiler “Çevre Denetim Raporu” kitaplarında yer almaktadır. Yıllık bazda yayınlanan Çevre Denetim Raporu kitaplarına ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında Yayınlar bölümünde <https://ced.csb.gov.tr/cevre-denetimi-raporu-i-82691> adresinde ulaşılabilmektedir. 2019 yılından itibaren çevre denetimlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler her yıl yayınlanmakta olan “Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu”nda yer almaktadır

9. SONUÇLAR

1993-2023 yılları arasında ÇED Yönetmeliği kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından toplamda 84.871 karar verilmiş, bu kararların 77.434'ü "ÇED Gerekli Değildir Kararı", 7.437'si "ÇED Olumlu Kararı"dır.

2023 yılında, 511 projeye ÇED Olumludur Kararı ve 4.224 projeye de ÇED Gerekli Değildir Kararı verilirken, 55 proje için de ÇED Gereklidir Kararı verilmiştir. Ayrıca 2023 yılında 780 proje de ÇED Olumsuz Kararı verilmesi ve mevzuattan iptal/iade olması nedeniyle ÇED süreçleri sonlandırılmıştır.

2023 yılı içerisinde kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından toplamda 4.636 Geçici Faaliyet Belgesi, 6.617 Çevre İzin veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi düzenlenmiştir. Aynı şekilde, Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans belgesinin düzenlenmeye başlandığı 2010 yılından bu yana Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM teşkilatı tarafından toplam 51.995 faaliyet veya tesise Çevre İzni veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi verilmiştir.

Çizelge 33'te görüldüğü üzere 2023 yılı içerisinde ÇEDİDGM tarafından 136 adet ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından da toplam olarak 53.646 adet çevre denetimi gerçekleştirilirken, ÇEDİDGM tarafından 83.186.351,89 TL, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından da toplam 1.073.276.323,97 TL para cezası uygulanmıştır. Yine aynı yıl içerisinde 10'u Bakanlık merkez, 376'sı de ÇŞİDİM'ler tarafından olmak üzere toplam 386 faaliyet durdurma kararı verilmiştir.

Çizelge 33 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen denetim ve idari yaptırımların sayısı

Bakanlık Birimi	Denetim Sayısı	Kesilen Ceza Miktarı (TL)	Faaliyet Durdurma
Bakanlık Merkez	136	83.186.351,89	10
ÇŞİDİM	53.646	1.073.276.323,97	376
TOPLAM	53.782	1.156.462.675,86	386

*2023 yılı verilerinde 07.02.2024 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2023 yılında uygulanan idari yaptırımların konulara göre sayısı ve ceza miktarları Çizelge 34'te verilmektedir. Firmalara uygulanan cezaların büyük bir kısmı atık konusundaki (544.046.395,66 TL) uygunsuzluklara uygulanmıştır.

Çizelge 34 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen çevre denetimleri sonucunda uygulanan idari yaptırımların sayısı ve ceza miktarlarının konulara göre dağılımı

Konu	Ceza Miktarı (TL)	Uygulanan İdari Yaptırım Sayısı
Hava*	114.556.663,53	1.204
Su*	160.417.895,00	446
Atık*	544.046.395,66	855
ÇED	142.278.435,31	648
Gürültü	30.179.897,00	590
Toprak	29.171.587,34	106
Egzoz	13.218.643,00	2.411
Diğer*	122.593.159,02	395
TOPLAM	1.156.462.675,86	6.655

*Hava; Hava, Anız Yakma, Koku, Sera Gazı, PGD,

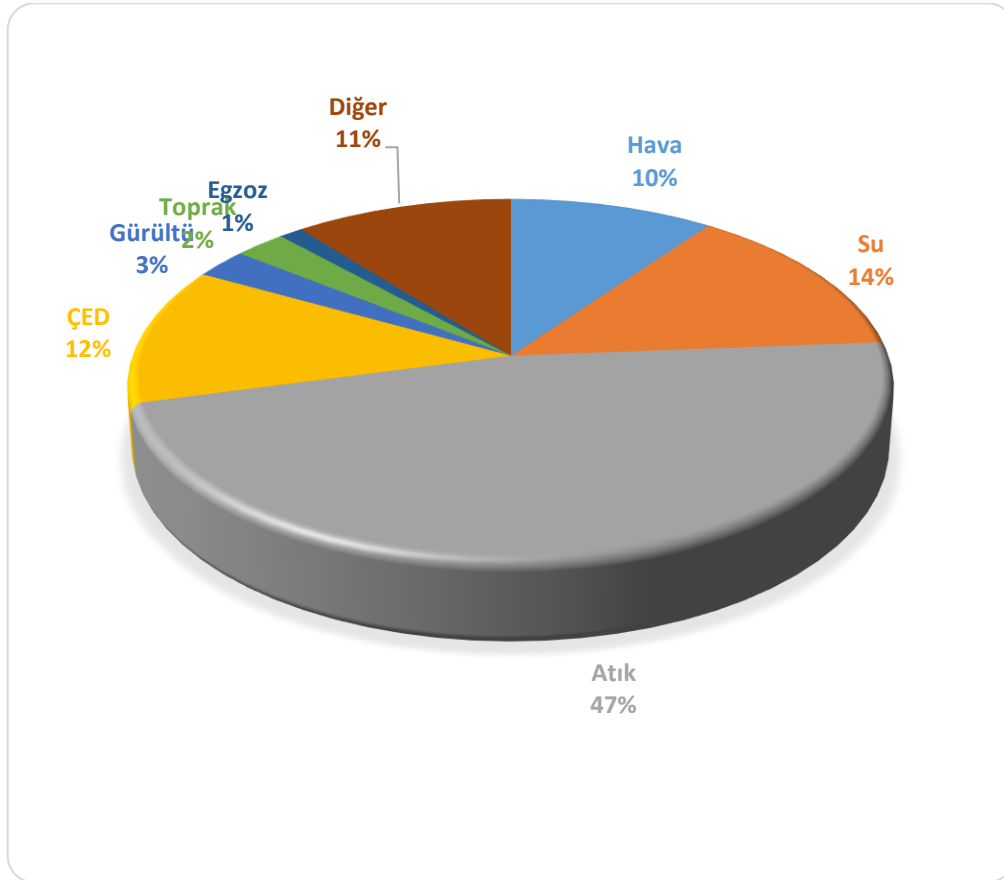
Su; Su, Gemi,

Atık; Atık, MOYDEN, Sıfır Atık/Poşet

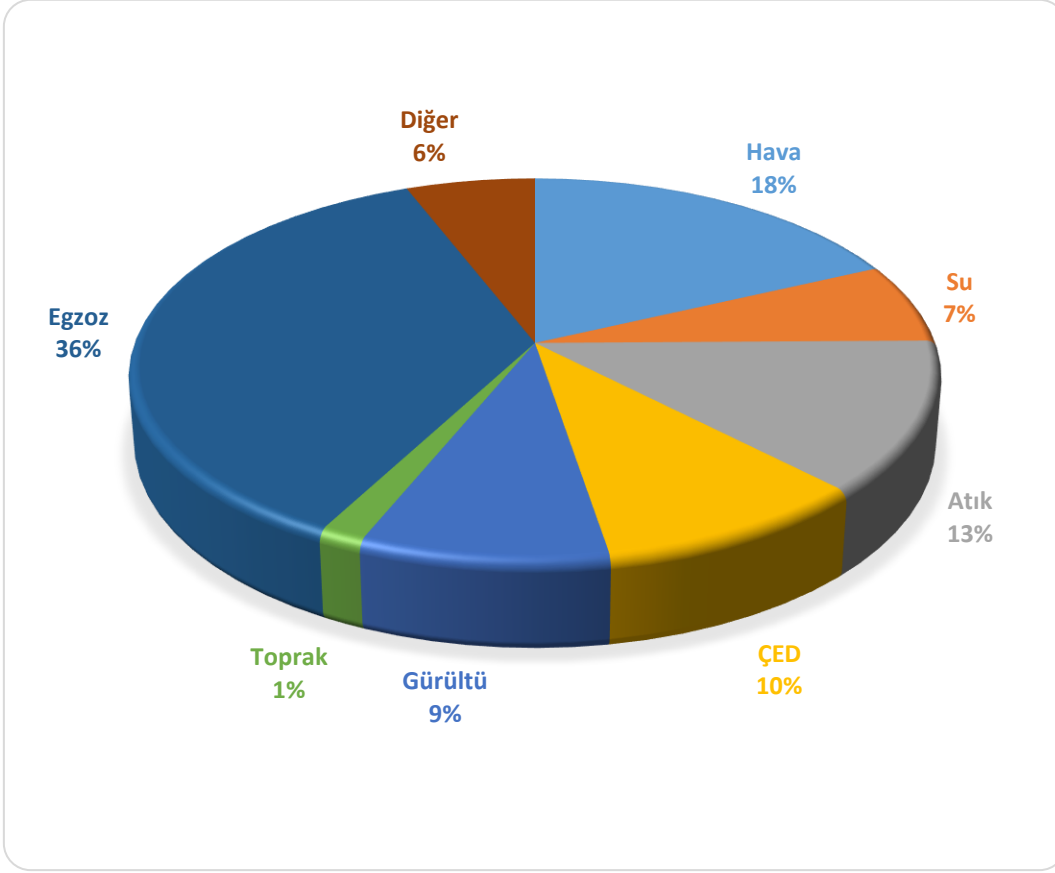
Diğer; Diğer, çevre mühendisi /yetkilendirilmiş kişi /Yönetimi, Kimyasallar, BEKRA, Kıyı Tesisi, cezalarını içermektedir

**2023 yılı ceza verilerinde 07.02.2024 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Grafik 26 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım miktarının konularına göre dağılımı

Grafik 27 - 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın tüm birimleri tarafından Çevre Kanunu gereğince uygulanan idari yaptırım sayılarının konularına göre dağılımı

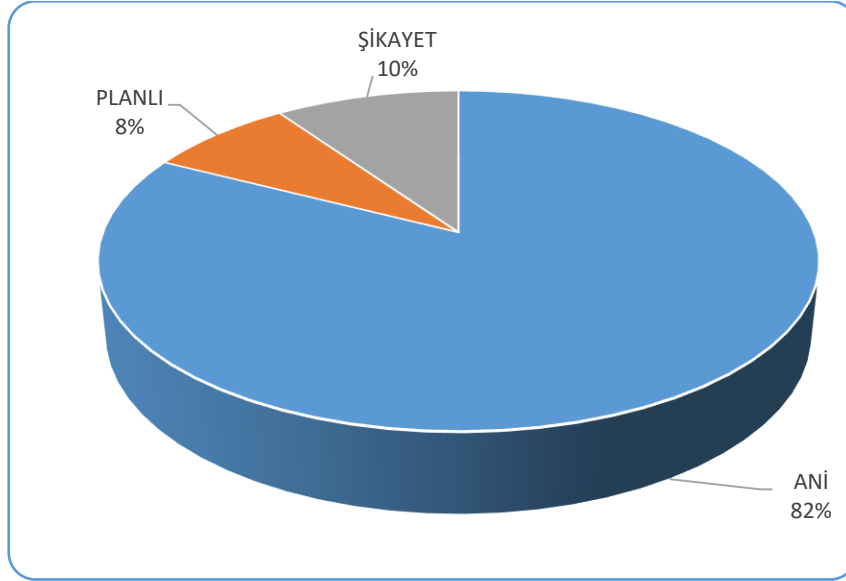

Çizelge 35 - Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2023 yılında gerçekleştirilen denetimlerin türleri

	PLANLI DENETİMLER	ANİ DENETİMLER	ŞİKÂYET DENETİMLERİ	TOPLAM
ÇŞİDİM	4.121	44.308	5.217	53.646
MERKEZ	62	74	0	136
GENEL TOPLAM	4.183	44.382	5.217	53.782

*2023 yılı ceza verilerinde 07.02.2024 tarihi itibarı ile e-denetim sistemine kayıt edilen denetim tutanakları temel alınmıştır.

Grafik 28 – 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından uygulanan denetimleri türlere göre dağılımı

2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin, Jandarma Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile birlikte veya ayrı ayrı ya da İl Müdürlüğü'nün tek olarak yaptığı egzoz denetimlerinde tespit edilen 2.411 uygunsuzluk sonucunda 13.218.643 TL idari yaptırım uygulanmıştır. İller bazında egzoz denetimlerinde uygulanan cezalar Ek-12'de verilmektedir.

Çizelge 36 – 2023 yılı egzoz denetimi verileri

	Denetim sayısı	Kesilen ceza sayısı (adet)	Ceza miktarları (TL)
2023	2.394	2.411	13.218.643,00

2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ile yetki devri yapılan belediyeler tarafından gerçekleştirilen 15.553 adet piyasa gözetimi ve denetimi sonucunda 1.536.088 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

EKLER

EK- 1. 2023 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesi	Kanundaki ceza miktarı	1/1/2023-31/12/2023 tarihleri arasında uygulanacak ceza
(a) bendindeki ceza miktarı	1.250 TL	6.275 TL
	2.500 TL	12.557 TL
	1.250 TL	6.275 TL
	5.000 TL	25.115 TL
	10.000 TL	50.241 TL
(b) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	293.188 TL
	48.000 TL	586.415 TL
	24.000 TL	293.188 TL
(c) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	73.243 TL
	2.000 TL	24.379 TL
	300 TL	3.618 TL
	Terminaller veya dolun adalarına: 60.000 TL	Terminaller veya dolun adalarına: 182.178 TL
	Akaryakıt istasyonlarına: 30.000 TL	Akaryakıt istasyonlarına: 91.089 TL
	Tankerlere: 3.000 TL	Tankerlere: 9.108 TL
	(b) bendi için: 48.000 TL 96.000 TL	(b) bendi için: 586.415 TL 1.172.881 TL
(c) bendi için: 12.000 TL 4.000 TL 600 TL	(c) bendi için: 146.576 TL 48.828 TL 7.283 TL	
(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 10.000 TL 15.000 TL	(d) bendinin ikinci paragrafındaki katı yakıtlarla ilgili olarak: 50.241 TL 75.363 TL	
(e) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	122.127 TL

Ek-1. 2023 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(f) bendindeki ceza miktarı	60.000 TL	733.036 TL
(g) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL	73.243 TL
(h) bendindeki ceza miktarı	400 TL	4.839 TL
	1.200 TL	14.613 TL
	4.000 TL	48.828 TL
	12.000 TL	146.576 TL
(i) bendinin: 1 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*:	Groston başına*:
	400 TL	2.009,85 TL
	100 TL	502,48 TL
(i) bendinin: 2 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*:	Groston başına*:
	30 TL	366,18 TL
	6 TL	73,05 TL
(i) bendinin: 3 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	Groston başına*:	Groston başına*:
	200 TL	1.004,92 TL
	40 TL	200,99 TL
(i) bendinin: 4 no’lu alt bendindeki ceza miktarı	0-18 (dahil) Groston arası	0-18 (dahil) Groston arası
	5.000 TL	11.146 TL
	18-50 (dahil) Groston arası	18-50 (dahil) Groston arası
	10000 TL	22.293 TL
	50-100 (dahil) Groston arası	50-100 (dahil) Groston arası
	20.000 TL	44.586 TL
	100-150 (dahil) Groston arası	100-150 (dahil) Groston arası
	30.000 TL	66.879 TL
	Groston başına*:	Groston başına*:
	100 TL	502,48 TL
20 TL	100,50 TL	
10 TL	50,23 TL	
(i) bendinin altıncı paragrafındaki ceza miktarı	24.000 TL	293.188 TL
	600 TL	7.283 TL

EK - 1. 2023 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(i) bendinin yedinci paragrafındaki ceza miktarı	100.000 TL	303.630 TL
(i) bendindeki ceza miktarı	1.000 TL	12.165 TL
(j) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL 600 TL	293.188 TL 7.283 TL
(k) bendindeki özel çevre koruma bölgelerine ilişkin ceza miktarı	20.000 TL 100.000 TL	244.315 TL 1.221.763 TL
(l) bendindeki ceza miktarı	Dekar başına*: 20 TL 100.000 TL den 300.000 TL'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 300.000 TL Metreküp başına*: 450 TL	Dekar başına*: 244,09 TL 303.630 TL den 910.891 TL'ye kadar Sanat yapılarına zarar vermesi veya akarsuyun akış rejimini bozması halinde: 910.891 TL Metreküp başına*: 1.366,34 TL
(m) bendindeki ceza miktarı	6.000 TL 4.000 TL	73.243 TL 48.828 TL
(n) bendindeki ceza miktarı	48.000 TL 1.200 TL	586.415 TL 14.613 TL
(o) bendindeki ceza miktarı	12.000 TL	146.576 TL
(p) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	293.188 TL
(r) bendindeki ceza miktarı	90.000 TL den 360.000 TL'ye kadar 300.000 TL	273.267 TL den 1.093.070 TL'ye kadar 910.891 TL
(s) bendindeki ceza miktarı	1.000 TL	3.036 TL
(t) bendindeki ceza miktarı	2.000.000 TL	24.436.150 TL

EK - 1. 2023 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(u) bendindeki ceza miktarı	2.000.000 TL	24.436.150 TL
(v) bendindeki ceza miktarı	100.000 TL den	1.221.763 TL'den
	1.000.000 TL'ye kadar	12.218.044 TL'ye kadar
(y) bendindeki ceza miktarı	100.000 TL den	1.221.763 TL'den
	1.000.000 TL'ye kadar	12.218.044 TL'ye kadar
(aa) bendindeki ceza miktarı	Ton başına*:	Ton başına*:
	100 TL	502,48 TL
(bb) bendinin: 1 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	Metrekare başına*:	Metrekare başına*:
	15,16 TL	50,23 TL
	Elektronik ortamda satış yapanlara	Elektronik ortamda satış yapanlara
	3.000 TL den	9.108 TL den
	30.000 TL'ye kadar	91.089 TL'ye kadar
(bb) bendinin: 2 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	15.000 TL	45.544 TL
(bb) bendinin: 3 no'lu alt bendindeki ceza miktarı	1.500 TL	4.554 TL
(cc) bendindeki ceza miktarı	20.000 TL	60.726 TL
(çç) bendindeki ceza miktarı	24.000 TL	72.871 TL
	36.000 TL	109.307 TL
(dd) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	30.363 TL
(ee) bendindeki ceza miktarı	20.000 TL	60.726 TL
	Metrekare başına*:	Metrekare başına*:
	15,16 TL	46,04 TL
	Metrekare başına*:	Metrekare başına*:
	100 TL	303,63 TL
(ff) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL	30.363 TL
	5.000 TL	15.181 TL
(gg) bendindeki ceza miktarı	300.000 TL	910.891 TL

EK - 1. 2023 yılında “2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2023/1)” gereğince uygulanan idari para cezası miktarları (devam)

(ğğ) bendindeki ceza miktarı	25.000 TL 25.000 TL den 100.000 TL'ye kadar	55.732 TL 55.732 TL den 222.930 TL'ye kadar
(hh) bendindeki ceza miktarı	Groston başına*: 200 TL 25 TL 5 TL	Groston başına*: 445,86 TL 55,73 TL 11,15 TL
(ıı) bendindeki ceza miktarı	10.000 TL'ye kadar	22.293 TL'ye kadar

*= Bu bentlerdeki cezalar uygulanırken nihai ceza miktarı hesaplandıktan sonra küsurat kısmı dikkate alınmayacak.

EK - 2. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının sektörel bazda yıllara göre dağılımı

YIL	SEKTÖRLER																											
	SANAYİİ				ENERJİ				PETROL-MADEN				ATIK-KİMYA				TARIM GIDA				ULAŞIM KİİYİ				TURİZM KONUT			
	A ¹	B ²	C ³	D ⁴	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
03.12.1993-1998	69	2	312	15	14	1	25	0	159	7	1.903	113	37	0	188	9	23	0	292	14	26	2	98	5	54	1	171	4
1999	15	0	32	0	13	0	4	0	7	1	336	10	4	0	26	1	4	0	87	0	7	0	13	0	7	1	26	0
2000	13	0	42	1	23	0	4	0	32	1	516	12	6	0	38	2	5	0	101	1	6	0	18	0	22	0	45	2
2001	22	1	58	1	23	0	9	1	22	1	513	10	24	3	77	0	6	0	112	0	4	0	21	0	18	0	69	0
2002	24	0	66	0	17	0	20	0	24	0	600	5	23	0	136	0	5	0	146	1	6	0	21	0	18	0	79	0
2003	5	0	215	0	14	0	28	1	18	0	877	1	24	0	196	0	6	1	223	0	12	0	37	0	1	0	139	1
2004	3	0	248	0	18	0	68	0	17	0	1.155	7	23	0	230	0	8	1	238	0	12	0	49	0	5	0	134	0
2005	9	0	204	0	17	0	117	0	14	0	1.305	8	27	0	338	1	8	0	237	1	15	0	57	0	12	0	200	1
2006	13	1	210	0	17	0	180	0	21	2	1.806	25	42	1	526	2	4	0	400	2	16	0	72	0	10	0	247	0
2007	34	1	426	0	41	0	233	2	38	0	2.068	81	34	0	436	3	14	0	573	0	29	0	75	0	19	0	403	0
2008	22	0	454	1	59	0	248	3	46	0	1.734	30	33	1	347	0	15	0	562	1	25	0	74	0	17	0	238	0
2009	17	0	413	0	58	0	648	34	48	1	1.717	8	35	0	200	0	24	0	345	0	17	0	29	1	2	0	197	0
2010	39	0	655	0	87	0	285	34	56	1	1.754	3	25	0	241	0	22	0	662	0	25	1	45	2	0	0	290	0
2011	31	0	770	0	80	0	300	15	74	0	2.136	18	33	0	305	0	60	0	737	7	24	0	87	1	6	0	257	0
2012	41	0	569	1	125	0	296	16	144	0	1.745	17	32	0	326	0	57	0	562	2	21	0	38	1	6	0	223	0

¹ ÇED Olumlu Kararı

² ÇED Olumsuz Kararı

³ ÇED Gerekli Değildir Kararı

⁴ ÇED Gereklidir Kararı

Ek - 2. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının sektörel bazda yıllara göre dağılımı (devam)

YIL	SEKTÖRLER																											
	SANAYİ				ENERJİ				PETROL - MADEN				ATIK-KİMYA				TARIM GIDA				ULAŞIM KİYİ				TURİZM KONUT			
	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
2013	38	0	578	0	150	0	273	5	123	0	1.561	22	60	0	267	6	84	0	617	0	18	1	37	0	4	0	280	1
2014	60	0	497	3	137	0	210	6	133	0	1.679	87	36	1	280	0	59	0	925	14	26	0	40	0	20	0	427	4
2015	33	0	458	4	84	1	370	3	79	4	1.766	65	35	1	269	5	64	4	803	6	11	0	52	3	9	0	168	1
2016	38	0	396	3	83	0	161	2	127	3	1.529	78	41	0	270	7	87	0	517	3	19	0	77	0	10	0	207	2
2017	56	0	501	0	96	1	165	2	121	2	1.589	47	58	0	337	3	66	0	357	4	22	0	93	0	12	0	259	1
2018	35	0	465	3	96	0	163	4	133	3	1.460	63	69	0	355	4	51	0	353	1	16	0	68	1	1	0	172	0
2019	29	0	350	1	90	1	127	2	152	0	1.179	59	67	0	337	2	64	0	246	5	30	0	68	0	8	0	111	2
2020	42	0	456	2	68	0	162	3	139	7	1.175	51	82	0	338	1	34	0	404	0	24	0	47	1	1	0	240	0
2021	48	0	535	5	47	1	176	2	123	2	1.420	73	71	0	410	4	58	0	411	3	21	0	63	0	3	0	209	0
2022	59	0	573	7	89	0	1.047	0	135	4	1.239	65	65	0	416	5	64	0	456	3	19	0	80	1	6	0	241	1
2023	42	0	621	1	237	0	1.013	0	84	10	1.265	46	61	0	359	6	48	0	589	2	29		94	0	10	0	283	0

EK - 3. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen ÇED Kararlarının yıllara göre dağılımı

	EK-1		EK-2		GENEL TOPLAM
	ÇED Olumlu	ÇED Olumsuz	ÇGD	ÇG	ÇED Olumlu + ÇGD
03.12.1993-1998	382	13	2.989	160	3.371
1999	57	2	524	11	581
2000	107	1	764	18	871
2001	119	5	859	12	978
2002	117	0	1.068	6	1.185
2003	80	1	1.715	3	1.795
2004	86	1	2.122	7	2.208
2005	102	0	2.458	11	2.560
2006	123	4	3.441	29	3.564
2007	209	1	4.214	86	4.423
2008	217	1	3.657	35	3.874
2009	201	1	3.549	43	3.750
2010	254	2	3.932	39	4.186
2011	308	0	4.592	41	4.900
2012	426	0	3.759	37	4.185
2013	477	1	3.613	34	4.090
2014	471	1	4.058	118	4.529
2015	315	10	3.886	87	4.201
2016	405	3	3.157	95	3.562
2017	431	3	3.301	57	3.732
2018	401	3	3.036	76	3.437
2019	440	1	2.418	71	2.858
2020	390	6	2.822	58	3.212
2021	371	3	3.224	87	3.595
2022	437	4	4.052	82	4.489
2023	511	10	4.224	55	4.735
TOPLAM	7.437	77	77.434	1.358	84.871

EK - 4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993–2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	380	60	108	119	115	79	86	103	122	212	217	203	250	296	445	540	528	329	440	490	432	496	426	387	458	548*
ADANA	4	1	4	1	3	0	1	2	4	10	5	9	9	9	18	30	33	7	17	7	12	6	14	12	14	10
ADIYAMAN	1	1	0	1	0	1	1	0	0	2	0	1	1	0	3	5	5	1	3	3	1	3	5	1	3	0
AFYONKARAHİSAR	9	2	1	1	1	0	1	0	1	3	3	1	1	19	7	10	10	8	17	7	11	10	7	13	3	4
AĞRI	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	2	1	1	0	3	3	1	5	1	1	1	3
AMASYA	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	2	0	2	1	2	4	1	2	7	0	6	3	1	1	3
ANKARA	8	1	4	7	3	6	5	5	12	18	21	12	11	15	34	32	42	15	21	17	17	28	17	9	17	31
ANTALYA	21	4	11	12	16	4	5	12	2	5	2	1	4	3	6	7	16	11	8	13	12	13	8	11	7	10
ARTVİN	1	0	0	1	0	2	4	0	0	1	2	2	5	5	24	12	10	6	2	2	7	3	2	1	8	4
AYDIN	9	0	0	1	1	2	1	1	3	2	3	2	4	4	9	8	8	4	11	9	12	6	13	7	9	11
BALIKESİR	9	1	3	2	1	3	3	0	1	5	10	8	6	9	11	10	13	12	15	13	12	7	8	8	13	18
BİLECİK	14	1	3	4	0	0	2	1	0	3	1	0	3	2	8	7	3	5	6	7	7	4	5	8	10	9
BİNGÖL	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2	2	7	6	6	1	2	0	2	2	1	1	3	5
BİTLİS	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	2	1	3	0	1	3	2	2	3	2	2	4	6	0	4	0
BOLU	5	0	0	2	0	0	1	1	0	2	5	1	6	3	5	5	8	10	4	8	3	5	2	3	8	4
BURDUR	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	1	1	1	4	3	5	4	2	7	4	6
BURSA	19	0	0	4	3	3	1	6	3	4	2	6	5	2	11	16	18	19	21	31	24	18	20	16	14	11
ÇANAKKALE	27	2	3	1	3	2	1	4	1	8	3	3	6	5	11	16	10	11	10	7	12	16	10	8	8	11
ÇANKIRI	0	2	0	0	2	0	0	2	2	4	4	0	2	3	1	2	8	2	3	3	2	4	3	0	4	4
ÇORUM	1	0	0	3	1	0	1	1	0	2	0	1	0	1	1	3	2	0	10	16	1	5	4	2	1	2
DENİZLİ	4	2	2	1	1	0	0	0	2	3	3	0	2	3	5	2	2	3	7	3	12	11	5	3	6	8

EK-4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993-2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
DİYARBAKIR	1	0	1	0	2	0	0	0	1	2	0	2	0	0	4	3	4	2	2	3	3	2	1	0	7	7
EDİRNE	6	1	1	2	0	0	1	0	1	0	0	2	0	2	0	4	5	1	2	3	4	2	5	1	3	4
ELAZIĞ	2	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	2	1	1	1	7	3	1	2	3	4	6	4	5	5	4
ERZİNCAN	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	3	1	1	1	3	8	5	6	6	1	3	4	2	1	1	6
ERZURUM	0	0	3	0	1	1	1	4	0	2	4	4	3	6	5	15	6	5	9	11	2	3	7	2	5	1
ESKİŞEHİR	3	2	2	2	1	0	0	0	0	3	1	2	4	4	11	8	8	6	7	7	4	11	6	6	5	8
GAZİANTEP	0	1	0	2	3	0	0	0	0	1	2	1	2	12	4	8	4	5	8	13	6	7	5	7	6	8
GİRESUN	1	0	0	0	1	2	0	2	0	3	5	3	3	3	7	5	4	3	3	11	2	2	1	1	9	1
GÜMÜŞHANE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	1	1	2	5	2	3	1	3	7	3	1	0	2	2	3
HAKKARİ	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	3	2	2	3	0	0	0	1	3	1	2	1
HATAY	8	0	0	3	2	1	3	0	3	7	7	3	8	8	9	11	4	2	2	8	5	9	4	11	9	12
ISPARTA	4	1	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3	2	3	1	5	9	12	7	7	1	5	4
MERSİN	9	1	2	3	5	1	5	2	6	2	4	5	4	2	9	9	8	5	11	8	6	31	12	13	15	10
İSTANBUL	28	4	6	5	8	3	4	6	8	10	13	3	4	9	8	10	9	9	15	14	20	32	22	7	10	10
İZMİR	35	4	5	7	5	9	8	11	6	13	14	34	19	18	23	38	24	14	16	28	23	19	21	12	17	28
KARS	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	3	1	1	1	2	3	2	2	0	3	2	2	0
KASTAMONU	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	4	4	3	5	7	8	3	2	2	4	6	3	5	0	2	1
KAYSERİ	2	3	10	4	3	1	2	0	3	2	3	1	3	5	6	5	10	5	9	9	12	5	11	8	8	14
KIRKLARELİ	3	0	0	1	3	1	3	2	0	2	1	4	2	1	5	4	5	9	3	18	13	12	8	8	9	9
KIRŞEHİR	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	3	4	3	1	3	5	2	4	2	3	2	5
KOCAELİ	28	2	2	8	3	6	6	5	1	9	7	7	11	13	13	14	12	12	9	5	2	9	7	12	7	11
KONYA	8	2	4	3	3	5	1	1	2	6	5	6	4	14	18	16	18	11	17	11	13	13	17	18	25	16

EK-4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993-2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KÜTAHYA	5	1	1	3	1	1	0	0	2	0	1	1	6	4	7	7	8	7	6	2	9	7	7	6	8	1
MALATYA	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	2	2	2	1	9	9	7	7	3	3	3	16	7	5	15	6
MANİSA	12	1	2	2	1	1	1	0	3	2	3	6	9	7	13	14	11	6	7	14	18	9	9	6	8	14
KAHRAMANMARAŞ	1	1	0	1	2	1	0	2	3	7	3	1	7	9	3	7	10	8	7	10	4	6	15	7	13	6
MARDİN	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	3	0	3	3	5	2	3	1	6	4	1	2	6
MUĞLA	25	2	9	1	1	2	8	4	3	4	4	1	7	10	5	8	8	0	4	3	2	6	5	7	7	9
MUŞ	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	1	1	1	1	3	1	0	0	0	3	0	1	1	2
NEVŞEHİR	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	2	0	1	2	0	4	7	1	4	6	5	3	8
NİĞDE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	3	4	3	3	2	5	4	6	4	5	5	17	7
ORDU	4	0	1	2	0	1	1	2	3	3	3	2	1	3	3	8	5	3	2	2	1	6	4	4	0	5
RİZE	2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	4	2	8	3	3	2	3	1	1	1	3	2	0	0	0	0
SAKARYA	11	4	2	2	3	0	2	0	1	4	3	2	1	6	7	8	12	3	5	5	7	8	9	4	7	4
SAMSUN	3	1	1	1	2	3	1	0	3	4	10	7	9	6	15	8	3	4	4	2	1	3	2	7	4	6
SİRT	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	3	2	6	1	3	3	4	4	2	1	2	4	1	2	1	8
SİNOP	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	6	8	5	5
SİVAS	0	1	2	1	3	0	0	1	0	1	2	2	2	2	9	11	11	2	6	4	10	6	8	7	5	19
TEKİRDAĞ	11	2	5	8	10	1	1	5	4	7	5	5	8	6	9	24	17	11	23	21	12	11	12	21	20	17
TOKAT	2	0	1	0	0	0	0	1	3	1	3	2	2	3	6	4	6	1	3	6	2	2	2	1	3	4
TRABZON	2	0	0	1	1	0	1	2	3	6	2	0	3	4	5	3	3	3	3	2	3	2	0	2	0	5
TUNCELİ	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	1	2	2	1	0	1	1	1	0	4
ŞANLIURFA	1	1	3	1	0	0	1	2	3	0	2	1	1	2	7	2	1	2	4	4	0	2	3	4	3	23
UŞAK	1	0	1	1	1	1	1	0	1	2	0	2	0	3	4	1	6	1	0	7	5	2	2	3	2	9

EK – 4. ÇED Olumlu Kararı sayılarının 1993–2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
VAN	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	4	2	2	0	1	4	0	4	3	2	1	5	1	3	2	8
YOZGAT	0	1	0	0	0	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	6	6	1	2	7	3	5	5	3	3	9
ZONGULDAK	4	1	2	1	3	0	0	1	5	5	1	3	1	1	3	1	3	8	5	4	7	1	1	5	3	1
AKSARAY	1	0	0	1	0	2	0	1	0	1	3	2	2	1	1	5	4	1	4	3	4	3	2	5	2	5
BAYBURT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	2	2	3	0	1	2	2
KARAMAN	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3	4	1	1	4	7	3	6	2	6	4	6	10	13	10
KIRIKKALE	3	0	0	2	3	2	0	0	1	1	0	1	3	3	0	5	6	1	2	8	2	0	1	2	2	4
BATMAN	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	2	5	0	1	0	1	2	0	1	0	2
ŞIRNAK	1	1	0	1	1	0	0	2	1	1	2	2	1	1	0	2	4	1	2	0	0	7	0	0	4	2
BARTIN	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	1	0	5	1	1	2	2	3	0	0	1	1	1
ARDAHAN	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	2	1	2	3	1	0	1	0	0	0
İĞDIR	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1
YALOVA	3	1	1	1	1	0	0	4	4	2	3	3	7	1	1	1	4	2	1	2	1	5	5	5	5	7
KARABÜK	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	6	2	2	3	2	1	3	0	2	1	1
KİLİS	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	3	2	2	1	1	1	3
OSMANİYE	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3	0	2	2	3	3	1	1	3	2	1	4	5	3	6
DÜZCE	0	1	0	1	1	1	0	1	3	3	0	1	3	2	3	3	4	1	2	3	4	1	1	3	3	1

NOT-1: *Bazı projeler birden fazla ili kapsadığı için EK-1 ve EK-2 kapsamında karar verilen toplam proje sayısı ile; illere göre dağılım yapıldıktan sonra toplanan proje sayısı farklı olabilir.

NOT-2: ÇED Yönetmeliği kapsamında belirtilen süre içerisinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması veya Mahkeme Kararı ile ÇED kararının iptal edilmesi ya da geçersiz sayılması konularına istinaden ÇED İstatistiklerine konu olan ÇED kararları geçmişe dönük revize edilmemektedir.

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	2.989	524	764	859	1.068	1.715	2.119	2.441	3.441	4.214	3.657	3.550	3.932	4.592	3.789	3.463	4.058	3.898	3.165	3.323	3.062	2.429	2.840	3.237	4.066	4.236*
ADANA	148	19	18	17	27	38	44	67	95	107	109	90	96	105	86	48	78	57	57	62	52	55	74	84	85	71
ADİYAMAN	19	7	0	4	4	7	11	20	11	23	7	45	45	47	28	29	45	31	18	38	25	19	23	35	26	40
AFYONKARAHİSAR	11	4	8	17	8	24	29	39	51	83	34	44	45	103	35	86	79	92	89	90	59	82	60	99	124	96
AĞRI	0	0	0	6	3	3	5	3	6	2	10	20	18	27	21	18	23	15	14	10	8	8	11	11	13	11
AMASYA	15	3	4	1	0	15	11	8	21	26	14	16	25	22	13	19	18	16	29	15	13	8	12	11	23	25
ANKARA	39	2	7	21	31	34	98	77	141	175	98	107	128	147	122	158	240	125	143	130	136	119	112	128	186	179
ANTALYA	194	30	45	82	82	118	97	157	210	165	188	82	127	121	91	72	172	103	91	91	93	63	77	69	148	131
ARTVİN	2	1	6	3	11	9	5	4	13	17	25	18	32	17	27	27	27	25	26	21	19	7	11	7	10	14
AYDIN	81	12	20	17	21	44	51	61	70	101	76	64	55	43	66	61	98	97	59	66	44	37	37	50	64	52
BALIKESİR	90	15	21	37	39	38	43	61	93	65	81	137	104	129	132	122	109	145	108	101	104	68	111	81	107	97
BİLECİK	22	15	15	11	9	27	38	27	51	56	55	61	61	47	49	36	49	69	40	38	35	20	31	40	28	45
BİNGÖL	0	1	0	3	2	14	7	0	7	11	9	13	15	43	12	14	22	22	7	13	13	7	17	19	21	25
BİTLİS	0	0	0	3	0	11	7	6	4	22	16	14	22	29	10	20	12	15	5	8	18	7	10	11	10	9
BOLU	11	0	5	7	5	16	7	10	19	52	33	29	45	81	58	50	39	96	14	16	19	17	18	22	23	33
BURDUR	43	22	24	22	8	8	18	18	57	52	59	50	44	69	61	68	56	57	42	43	38	23	25	37	72	16
BURSA	119	23	28	26	42	65	74	81	152	174	126	115	130	164	105	126	166	103	94	119	109	93	86	115	147	147
ÇANAKKALE	86	9	21	28	27	55	47	29	58	68	72	72	32	61	51	45	58	47	34	33	51	53	32	31	47	41
ÇANKIRI	1	0	1	2	2	1	4	7	16	31	38	21	28	40	32	30	40	20	19	16	26	11	9	12	31	37
ÇORUM	6	3	2	1	0	13	23	34	52	58	34	39	51	33	36	26	33	26	22	29	28	25	18	14	30	52
DENİZLİ	101	8	26	18	26	26	34	31	43	70	72	52	64	89	54	55	92	71	69	61	75	45	51	74	102	97
DIYARBAKIR	26	9	18	12	15	31	36	70	55	71	52	31	67	71	31	38	57	33	32	38	41	28	32	48	95	93

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EDİRNE	63	0	10	13	7	10	32	23	24	30	25	42	23	28	39	30	29	19	27	22	18	6	16	20	19	18
ELAZIĞ	2	0	0	10	17	20	16	10	54	57	68	38	94	72	45	57	79	142	65	41	20	27	43	56	58	76
ERZİNCAN	4	0	2	5	3	7	10	26	19	33	48	61	28	44	31	29	28	28	27	22	48	23	17	19	24	25
ERZURUM	8	4	6	8	14	14	24	38	34	37	42	59	53	67	79	57	38	54	32	50	49	21	48	48	46	61
ESKİŞEHİR	65	12	21	18	18	16	45	34	56	96	70	62	67	76	68	63	51	74	57	68	33	43	56	61	87	91
GAZİANTEP	44	9	7	30	16	29	23	34	40	70	30	59	57	78	49	52	47	50	48	64	46	27	54	62	88	72
GİRESUN	3	1	6	5	12	14	6	7	19	33	14	21	39	52	32	21	19	23	8	17	16	14	17	25	21	32
GÜMÜŞHANE	1	2	4	6	3	18	10	17	19	29	10	22	32	43	37	32	17	24	13	24	15	4	19	19	14	21
HAKKARİ	0	0	0	0	3	4	4	1	6	7	12	15	13	23	8	3	4	8	2	10	20	9	12	12	8	10
HATAY	141	12	10	2	10	10	22	40	39	81	106	98	62	82	46	50	40	16	46	43	33	27	58	43	23	83
ISPARTA	50	4	13	1	13	10	16	15	35	26	33	34	37	48	41	21	58	42	31	35	52	41	45	49	82	46
MERSİN	115	23	21	21	25	26	21	34	59	85	103	69	62	86	83	69	89	59	62	57	53	58	62	57	61	93
İSTANBUL	20	7	8	27	49	61	143	123	211	209	206	188	193	248	260	201	253	184	202	257	177	167	153	191	227	247
İZMİR	185	20	41	35	47	100	124	122	122	173	153	163	138	163	190	159	143	161	123	193	129	82	91	113	122	173
KARS	0	0	0	0	0	10	12	17	15	23	17	27	27	41	28	17	6	11	13	25	11	9	20	19	10	17
KASTAMONU	37	18	22	12	18	6	12	18	21	27	31	34	31	46	36	35	41	32	48	40	25	18	21	18	30	14
KAYSERİ	67	13	14	15	17	45	43	68	77	134	78	72	121	126	70	74	76	77	69	67	59	35	58	58	101	114
KIRKLARELİ	53	6	4	0	4	17	21	13	31	23	12	23	12	28	40	41	33	35	18	14	20	24	17	40	28	38
KIRŞEHİR	1	0	0	2	9	5	12	11	21	15	15	22	22	25	32	15	26	17	15	28	36	17	18	18	27	26
KOCAELİ	103	12	17	31	32	42	45	55	85	102	71	71	80	104	78	63	73	83	48	68	64	42	61	63	66	65
KONYA	185	37	34	27	19	51	67	89	135	120	125	126	124	113	131	121	148	121	98	102	118	132	112	144	150	149
KÜTAHYA	20	14	4	6	9	21	60	47	26	58	59	57	53	73	70	73	79	68	68	55	63	54	43	55	65	64

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
MALATYA	5	2	9	7	7	23	24	10	27	48	27	34	75	75	57	40	60	50	46	40	23	9	26	14	19	49
MANİSA	117	18	24	26	27	28	44	62	82	88	81	93	93	73	76	129	127	178	132	99	103	80	113	78	163	129
KAHRAMANMARAŞ	16	2	10	8	13	26	17	26	48	62	53	53	78	73	48	53	41	55	39	51	71	42	63	59	112	42
MARDİN	1	0	0	2	4	6	10	20	19	27	32	25	41	31	14	16	16	13	4	13	17	15	8	22	23	37
MUĞLA	111	23	45	46	81	121	131	120	120	209	92	46	46	55	46	63	70	69	76	75	66	82	97	98	112	88
MUŞ	1	0	0	0	3	5	8	3	6	6	4	4	24	25	8	2	22	7	8	5	21	9	8	6	8	4
NEVŞEHİR	17	3	1	8	3	17	10	8	18	31	24	21	27	30	19	29	26	27	17	26	13	15	15	19	43	62
NİĞDE	31	0	4	0	6	14	9	9	20	34	43	35	39	45	27	45	49	52	25	34	22	25	31	38	55	58
ORDU	28	8	13	3	7	10	14	18	42	42	31	42	55	62	45	46	43	45	40	35	19	15	10	23	24	18
RİZE	1	0	6	4	2	7	12	12	24	13	13	20	10	23	12	10	11	15	15	15	21	6	17	16	3	14
SAKARYA	55	8	16	17	47	46	37	38	38	53	71	28	67	80	85	70	55	27	28	39	39	35	35	56	46	39
SAMSUN	25	7	6	4	9	21	36	49	62	40	31	32	37	40	32	48	72	39	33	23	24	19	22	36	38	46
SİİRT	0	0	2	4	1	9	4	4	9	4	9	10	24	15	31	5	14	9	6	11	8	8	12	18	17	26
SİNOP	17	6	4	14	2	5	6	14	14	8	13	17	22	19	14	18	14	21	12	19	18	12	5	16	12	21
SİVAS	3	1	1	3	11	20	35	20	86	81	75	75	90	114	68	70	64	97	70	57	59	40	42	66	69	49
TEKİRDAĞ	82	6	7	17	16	40	55	74	67	100	87	59	51	52	81	79	62	69	74	48	63	52	53	74	89	69
TOKAT	3	1	2	4	11	8	11	27	28	28	12	18	26	36	22	17	36	35	23	31	27	26	24	17	18	27
TRABZON	87	15	18	8	8	8	22	27	34	37	43	50	48	76	43	34	25	15	36	25	22	9	21	27	21	20
TUNCELİ	3	1	0	0	3	8	5	8	4	14	13	8	16	8	6	11	14	8	5	11	5	3	5	1	9	37
ŞANLIURFA	12	11	10	7	5	6	26	39	57	38	44	45	40	72	42	52	41	48	30	29	21	34	30	23	36	40
UŞAK	39	4	10	6	5	6	12	19	28	32	47	47	64	88	73	55	59	64	57	23	32	16	40	40	61	98

EK – 5. ÇED Gerekli Değildir Kararı sayılarının 1993 – 2023 döneminde illere ve yıllara göre dağılımı (devam)

	1993-1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
VAN	9	4	13	11	14	10	20	11	16	27	36	47	71	37	50	30	19	23	24	24	46	19	23	25	29	37
YOZGAT	0	2	1	6	7	10	12	15	23	33	28	30	34	38	31	44	26	49	30	28	13	17	31	34	48	53
ZONGULDAK	44	4	6	8	10	19	13	25	28	30	35	18	17	23	24	26	18	38	12	23	12	16	16	17	18	8
AKSARAY	7	0	2	5	3	4	6	8	9	19	15	9	34	24	13	19	20	48	29	14	30	20	29	27	37	39
BAYBURT	1	0	0	0	0	3	4	8	8	8	10	7	14	36	20	11	11	7	7	11	12	8	3	9	10	8
KARAMAN	8	5	4	0	1	6	10	10	16	31	16	32	38	21	21	25	38	47	36	31	29	41	45	52	35	54
KIRIKKALE	1	0	0	3	10	17	8	12	14	36	29	12	25	21	24	22	17	15	10	21	17	9	12	15	41	31
BATMAN	0	0	0	6	11	15	6	12	17	10	18	24	16	12	15	10	12	8	9	8	14	12	16	22	16	26
ŞIRNAK	1	0	0	3	5	21	8	12	8	17	0	27	0	7	12	5	7	17	13	30	13	15	26	22	22	37
BARTIN	8	8	0	1	6	7	11	7	7	7	4	7	5	10	21	15	3	5	9	4	8	2	3	7	5	9
ARDAHAN	0	0	0	0	2	3	5	1	5	12	4	12	25	22	15	15	14	4	12	10	1	1	2	2	7	11
İĞDIR	0	0	0	0	0	3	0	3	5	4	11	9	15	6	3	3	2	2	1	4	6	6	7	10	5	13
YALOVA	13	2	3	6	8	9	8	14	23	13	9	14	8	6	14	3	10	9	9	9	9	7	7	13	7	24
KARABÜK	29	1	15	2	3	5	5	7	12	11	16	6	8	25	11	18	18	31	17	13	11	9	15	13	7	18
KİLİS	5	1	3	3	3	4	2	5	5	6	5	9	4	7	4	3	2	4	13	2	3	5	5	6	16	15
OSMANİYE	19	3	10	2	2	4	9	19	25	28	24	30	28	26	29	25	15	44	13	28	19	8	8	16	18	20
DÜZCE	9	1	6	3	5	8	7	13	14	30	16	12	15	25	23	16	15	11	13	14	14	7	17	12	18	14

NOT-3: *Bazı projeler birden fazla ili kapsadığı için EK-1 ve EK-2 kapsamında karar verilen toplam proje sayısı ile illere göre dağılım yapıldıktan sonra toplanan proje sayısı farklı olabilir.

NOT-4: ÇED Yönetmeliği kapsamında belirtilen süre içerisinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması veya Mahkeme Kararı ile ÇED kararının iptal edilmesi ya da geçersiz sayılması konularına istinaden ÇED İstatistiklerine konu olan ÇED kararları geçmişe dönük revize edilmemektedir.

Ek - 6. 01.01.2014 - 31.12.2023 tarihleri arasında ÇED Olumsuz, ÇED Gereklidir Kararlarının, dosya iptal/iade sayılarının illere göre dağılımı

İL	EK-1		EK-2	
	ÇED OLUMSUZ / İPTAL - İADE	ÇED GEREKLİDİR	İPTAL - İADE	
1 Adana	47	43	40	
2 Adıyaman	8	8	15	
3 Afyonkarahisar	10	1	25	
4 Ağrı	5	0	8	
5 Amasya	6	0	17	
6 Ankara	89	55	257	
7 Antalya	53	6	346	
8 Artvin	19	3	15	
9 Aydın	9	8	77	
10 Balıkesir	36	15	66	
11 Bilecik	16	24	40	
12 Bingöl	5	2	15	
13 Bitlis	16	2	16	
14 Bolu	10	6	37	
15 Burdur	12	8	55	
16 Bursa	48	13	185	
17 Çanakkale	45	14	131	
18 Çankırı	3	2	10	
19 Çorum	17	0	16	
20 Denizli	31	9	60	
21 Diyarbakır	6	4	11	
22 Edirne	10	10	41	
23 Elazığ	8	4	32	
24 Erzincan	10	1	22	
25 Erzurum	18	5	39	
26 Eskişehir	21	10	60	
27 Gaziantep	25	10	56	
28 Giresun	17	10	30	
29 Gümüşhane	10	10	9	
30 Hakkari	4	1	1	
31 Hatay	51	40	56	
32 Isparta	22	24	69	
33 Mersin	35	24	155	
34 İstanbul	52	0	191	
35 İzmir	92	39	365	
36 Kars	4	1	23	
37 Kastamonu	21	35	48	

Ek - 6. 01.01.2014 - 31.12.2023 tarihleri arasında ÇED Olumsuz, ÇED Gereklidir Kararlarının, dosya iptal/iade sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İL	EK-1 ÇED OLUMSUZ / İPTAL - İADE	EK-2 ÇED GEREKLİDİR	İPTAL - İADE
38 Kayseri	24	5	16
39 Kırklareli	31	16	47
40 Kırşehir	13	1	23
41 Kocaeli	37	2	119
42 Konya	29	7	123
43 Kütahya	19	6	36
44 Malatya	19	20	45
45 Manisa	23	7	105
46 Kahramanmaraş	22	4	44
47 Mardin	5	2	16
48 Muğla	30	13	164
49 Muş	4	0	11
50 Nevşehir	4	1	22
51 Niğde	5	3	25
52 Ordu	16	3	13
53 Rize	13	3	25
54 Sakarya	23	12	91
55 Samsun	14	9	30
56 Siirt	5	0	9
57 Sinop	2	3	10
58 Sivas	17	46	36
59 Tekirdağ	58	28	117
60 Tokat	4	12	23
61 Trabzon	24	13	30
62 Tunceli	7	9	15
63 Şanlıurfa	7	5	73
64 Uşak	6	13	36
65 Van	14	5	26
66 Yozgat	11	3	6
67 Zonguldak	14	39	29
68 Aksaray	5	7	22
69 Bayburt	6	1	7
70 Karaman	18	14	37
71 Kırıkkale	5	0	27
72 Batman	7	1	4
73 Şırnak	2	0	3

Ek - 6. 01.01.2014 - 31.12.2023 tarihleri arasında ÇED Olumsuz, ÇED Gereklidir Kararlarının, dosya iptal/iade sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İL	EK-1		EK-2
	ÇED OLUMSUZ / İPTAL - İADE	ÇED GEREKLİDİR	İPTAL - İADE
74 Bartın	3	3	15
75 Ardahan	1	0	11
76 Iğdır	3	0	6
77 Yalova	13	1	14
78 Karabük	7	1	11
79 Kilis	1	0	13
80 Osmaniye	14	2	54
81 Düzce	1	10	15
TOPLAM	1.477*	778*	4.243*

*Bazı projeler birden fazla ili kapsadığından toplamlar fazla çıkmaktadır.

EK - 7. 2023 yılına ait Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Lisansı sayılarının illere göre dağılımı

İl	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzin/Lisans Belgesi
ADANA	113	147
ADIYAMAN	11	12
AFYONKARAHİSAR	46	64
AĞRI	4	10
AKSARAY	27	33
AMASYA	10	21
ANKARA	254	306
ANTALYA	86	153
ARDAHAN	3	1
ARTVİN	9	11
AYDIN	64	108
BALIKESİR	81	147
BARTIN	11	15
BATMAN	15	18
BAYBURT	3	3
BİLECİK	38	59
BİNGÖL	6	9
BİTLİS	8	28
BOLU	35	53
BURDUR	28	43
BURSA	365	539
ÇANAKKALE	34	77
ÇANKIRI	10	14
ÇORUM	19	54
DENİZLİ	62	76
DİYARBAKIR	34	48
DÜZCE	36	42
EDİRNE	34	45
ELAZIĞ	23	24
ERZİNCAN	11	15
ERZURUM	26	29
ESKİŞEHİR	73	125
GAZİANTEP	130	158
GİRESUN	24	33
GÜMÜŞHANE	2	14
HAKKARİ	2	2
HATAY	41	61

EK - 7. 2023 yılına ait Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Lisansı sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İl	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzin/Lisans Belgesi
İĞDIR	2	7
ISPARTA	22	39
İSTANBUL	772	880
İZMİR	344	493
KAHRAMANMARAŞ	29	30
KARABÜK	9	27
KARAMAN	26	34
KARS	5	8
KASTAMONU	27	32
KAYSERİ	96	124
KIRIKKALE	22	23
KIRKLARELİ	32	56
KIRŞEHİR	11	19
KİLİS	3	8
KOCAELİ	240	389
KONYA	149	200
KÜTAHYA	35	56
MALATYA	20	39
MANİSA	82	155
MARDİN	19	21
MERSİN	73	88
MUĞLA	88	230
MUŞ	1	3
NEVŞEHİR	18	12
NİĞDE	51	51
ORDU	19	49
OSMANİYE	26	27
RİZE	15	36
SAKARYA	63	107
SAMSUN	78	108
SİİRT	6	6
SİNOP	13	15
SİVAS	30	42
ŞANLIURFA	13	31
ŞIRNAK	20	13
TEKİRDAĞ	211	286

EK - 7. 2023 yılına ait Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Lisansı sayılarının illere göre dağılımı (devam)

İl	Geçici Faaliyet Belgesi	Çevre İzin/Lisans Belgesi
TOKAT	18	22
TRABZON	20	49
TUNCELİ	1	3
UŞAK	49	67
VAN	13	22
YALOVA	30	37
YOZGAT	22	34
ZONGULDAK	29	40

EK - 8. 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları

	İl Müdürlüğü	Denetim Sayısı (Adet)	Kesilen ceza Miktarı (TL)	Kapatma/ Durdurma
1	Adana	1.811	13.730.775,04	8
2	Adıyaman	274	319.388,66	0
3	Afyonkarahisar	490	5.431.275,62	0
4	Ağrı	68	0,00	0
5	Amasya	485	1.128.269,64	1
6	Ankara	2.915	117.951.602,27	0
7	Antalya	1.642	29.333.654,26	52
8	Artvin	219	3.147.101,00	2
9	Aydın	1.251	12.982.687,68	7
10	Balıkesir	1.168	45.316.707,46	4
11	Bilecik	330	5.170.839,45	5
12	Bingöl	99	1.164.059,30	0
13	Bitlis	175	639.650,17	1
14	Bolu	398	7.049.437,97	3
15	Burdur	348	3.583.111,02	2
16	Bursa	1.413	22.212.667,55	7
17	Çanakkale	710	26.030.423,54	16
18	Çankırı	194	748.680,76	1
19	Çorum	591	4.953.346,00	6
20	Denizli	972	5.698.036,00	2
21	Diyarbakır	249	592.603,91	0
22	Edirne	462	3.874.137,39	5
23	Elazığ	237	1.957.677,99	0
24	Erzincan	186	832.909,98	0
25	Erzurum	430	3.759.977,75	2
26	Eskişehir	1.623	9.723.221,09	5
27	Gaziantep	1.325	3.435.094,00	1
28	Giresun	305	1.920.895,00	3
29	Gümüşhane	290	1.302.040,60	1
30	Hakkari	41	32.855,00	0
31	Hatay	426	14.068.951,78	0
32	Isparta	825	4.654.515,56	0
33	Mersin	848	19.184.188,88	4
34	İstanbul	3.480	80.392.281,92	76
35	İzmir	3.827	76.548.781,85	31
36	Kars	118	352.843,00	1
37	Kastamonu	593	10.481.874,28	9
38	Kayseri	1.729	18.031.370,08	6
39	Kırklareli	281	8.543.179,91	3
40	Kırşehir	118	829.944,73	0
41	Kocaeli	2.774	68.379.199,69	8

EK – 8. 2023 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları

	İl Müdürlüğü	Denetim Sayısı (Adet)	Kesilen ceza Miktarı (TL)	Kapatma/ Durdurma
42	Konya	1.782	109.100.653,15	16
43	Kütahya	715	5.067.741,84	2
44	Malatya	240	1.459.620,00	1
45	Manisa	1.223	60.352.290,03	7
46	Kahramanmaraş	120	2.381.867,00	0
47	Mardin	257	1.343.811,00	0
48	Muğla	534	24.180.718,40	2
49	Muş	15	347.582,00	0
50	Nevşehir	337	4.162.040,38	1
51	Niğde	518	2.190.941,00	1
52	Ordu	623	4.391.698,00	2
53	Rize	353	1.514.481,00	0
54	Sakarya	1.241	43.075.580,38	9
55	Samsun	1.267	8.958.955,26	2
56	Siirt	59	93.583,46	0
57	Sinop	132	1.893.647,00	0
58	Sivas	371	5.592.104,00	0
59	Tekirdağ	1.564	66.264.442,95	44
60	Tokat	222	1.352.993,35	2
61	Trabzon	845	2.402.621,09	0
62	Tunceli	228	779.502,00	0
63	Şanlıurfa	579	2.139.258,82	1
64	Uşak	386	18.398.127,70	0
65	Van	127	884.977,00	0
66	Yozgat	96	1.165.294,11	0
67	Zonguldak	508	11.910.233,35	1
68	Aksaray	381	91.498,30	2
69	Bayburt	81	420.315,00	0
70	Karaman	284	1.231.934,00	2
71	Kırıkkale	467	3.252.909,76	1
72	Batman	297	3.197.180,00	0
73	Şırnak	195	2.536.758,00	0
74	Bartın	255	816.554,77	0
75	Ardahan	111	3.405.314,00	1
76	İğdır	116	4.889,37	0
77	Yalova	299	19.429.600,86	4
78	Karabük	201	110.893,00	0
79	Kilis	196	281.153,91	0
80	Osmaniye	333	19.400.262,95	3
81	Düzce	368	2.202.038,00	0
	TOPLAM	53.646	1.073.276.323,97	376

EK - 9. 2023 yılında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetimlerin türlere göre dağılımı

ÇŞİDİM	PLANLI DENETİMLER	ANİ DENETİMLER	ŞİKÂYET DENETİMLERİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
Adana	210	1.560	41	1.811
Adıyaman	50	216	8	274
Afyonkarahisar	7	479	4	490
Ağrı	16	52	0	68
Amasya	19	342	124	485
Ankara	169	2.531	215	2.915
Antalya	59	1.100	483	1.642
Artvin	31	165	23	219
Aydın	52	1132	67	1.251
Balıkesir	100	895	173	1.168
Bilecik	29	252	49	330
Bingöl	0	98	1	99
Bitlis	32	141	2	175
Bolu	16	322	60	398
Burdur	37	254	57	348
Bursa	188	1.162	63	1.413
Çanakkale	37	528	145	710
Çankırı	102	45	47	194
Çorum	77	444	70	591
Denizli	69	806	97	972
Diyarbakır	18	229	2	249
Edirne	12	434	16	462
Elazığ	15	215	7	237
Erzincan	9	171	6	186
Erzurum	24	345	61	430
Eskişehir	90	1.211	322	1.623
Gaziantep	132	1.084	109	1.325
Giresun	13	266	26	305
Gümüşhane	93	173	24	290
Hakkari	1	40	0	41
Hatay	43	371	12	426
Isparta	60	744	21	825
Mersin	63	748	37	848
İstanbul	213	2.757	510	3.480
İzmir	86	3.466	275	3.827
Kars	5	95	18	118
Kastamonu	60	523	10	593
Kayseri	131	1498	100	1.729
Kırklareli	22	225	34	281
Kırşehir	0	116	2	118
Kocaeli	193	2.263	318	2.774

EK - 9. 2023 yılında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetimlerin türlere göre dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	PLANLI DENETİMLER	ANİ DENETİMLER	ŞİKÂyet DENETİMLERİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
Konya	258	1.454	70	1.782
Kütahya	25	638	52	715
Malatya	21	208	11	240
Manisa	100	1.078	45	1.223
Kahramanmaraş	0	120	0	120
Mardin	9	221	27	257
Muğla	16	460	58	534
Muş	4	3	8	15
Nevşehir	17	318	2	337
Niğde	32	481	5	518
Ordu	145	377	101	623
Rize	12	208	133	353
Sakarya	79	1.116	46	1.241
Samsun	116	1039	112	1.267
Siirt	10	31	18	59
Sinop	42	10	80	132
Sivas	20	328	23	371
Tekirdağ	113	1.391	60	1.564
Tokat	40	168	14	222
Trabzon	131	591	123	845
Tunceli	5	204	19	228
Şanlıurfa	14	553	12	579
Uşak	24	339	23	386
Van	9	100	18	127
Yozgat	27	17	52	96
Zonguldak	25	474	9	508
Aksaray	6	365	10	381
Bayburt	14	46	21	81
Karaman	16	222	46	284
Kırıkkale	37	389	41	467
Batman	17	251	29	297
Şırnak	3	190	2	195
Bartın	12	185	58	255
Ardahan	20	60	31	111
Iğdır	5	111	0	116
Yalova	16	254	29	299
Karabük	44	155	2	201
Kilis	4	185	7	196
Osmaniye	18	226	89	333

EK - 9. 2023 yılında Bakanlık merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yapılan denetimlerin türlere göre dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	PLANLI DENETİMLER	ANİ DENETİMLER	ŞİKÂYET DENETİMLERİ	TOPLAM DENETİM SAYISI
Düzce	32	244	92	368
Toplam	4.121	44.308	5.217	53.646
Bakanlık Merkez	62	74	0	136
GENEL TOPLAM	4.183	44.382	5.217	53.782

EK - 10. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları											
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Adana		1.356	1.833	1.629	1.800	1.638	1.699	1.850	1.513	2.093	1995	1811
Adıyaman		195	530	675	625	654	566	626	541	767	664	274
Afyonkarahisar		128	224	293	223	250	167	198	154	365	416	490
Ağrı		5	23	42	30	36	64	66	23	89	12	68
Amasya		317	253	223	315	313	328	303	271	414	367	485
Ankara		1214	1830	2443	2916	3272	5053	3166	2562	1571	2900	2915
Antalya		960	929	1.400	1.426	1.901	1.610	2.045	1.284	1.479	1639	1642
Artvin		121	156	157	166	113	86	89	46	138	158	219
Aydın		708	777	1.053	1.240	792	826	1.207	1.049	1.071	1231	1251
Balıkesir		734	604	511	537	781	553	601	484	1568	2732	1168
Bilecik		347	467	525	523	558	510	482	335	267	219	330
Bingöl		22	44	50	32	17	12	49	61	117	159	99
Bitlis		21	95	69	115	89	74	79	109	203	333	175
Bolu		464	420	539	473	548	472	434	456	352	404	398
Burdur		234	235	244	260	231	201	192	223	248	336	348
Bursa		1041	1057	1275	1379	1255	1180	1285	724	2083	3068	1413
Çanakkale		401	469	472	495	495	304	543	413	949	1189	710
Çankırı		137	109	156	185	143	130	171	121	250	165	194
Çorum		337	305	298	271	213	315	363	251	693	687	591
Denizli		506	798	590	686	654	692	653	461	571	948	972
Diyarbakır		353	295	281	608	285	407	483	361	424	464	249

EK - 10. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları (devam)

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları											
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Edirne		742	826	888	1025	497	257	272	146	231	421	462
Elazığ		119	441	548	419	258	225	230	126	152	512	237
Erzincan		62	75	46	32	112	89	105	73	172	197	186
Erzurum		372	351	386	265	322	351	345	352	584	483	430
Eskişehir		844	792	1146	1368	1463	1359	1600	1175	1412	2051	1623
Gaziantep		1.099	890	1.338	1.411	1.545	1.569	1.846	2.812	2.608	2158	1325
Giresun		420	332	329	214	261	256	246	116	251	250	305
Gümüşhane		47	50	43	70	142	134	122	147	220	327	290
Hakkâri		88	89	48	40	60	46	49	38	74	30	41
Hatay		651	510	563	485	483	459	677	409	352	294	426
Isparta		259	385	378	393	433	670	863	510	721	651	825
Mersin		424	628	869	932	628	569	1.051	590	808	978	848
İstanbul		5403	5849	6040	6676	6011	4133	5970	3234	4802	5598	3480
İzmir		1.185	2.922	3.443	4.178	4.847	4.652	4.645	2.825	3.193	4411	3827
Kars		75	65	73	77	102	129	146	117	124	115	118
Kastamonu		160	206	332	345	325	381	301	192	265	612	593
Kayseri		337	593	858	973	1048	1100	1212	943	1070	1431	1729
Kırklareli		409	378	346	432	261	218	224	151	243	228	281
Kırşehir		214	182	124	119	153	156	172	142	124	137	118
Kocaeli		1.995	2.131	2.099	2.298	2.436	2.552	2.754	1.982	3.525	5099	2774
Konya		286	435	313	638	1007	1403	1631	1150	1443	1989	1782

EK - 10. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları (devam)

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları										
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kütahya	84	99	321	310	495	532	510	521	684	643	715
Malatya	203	371	484	491	552	524	527	486	922	887	240
Manisa	1.104	1.455	1.459	1.446	1.657	1.688	1.377	895	1.967	1723	1223
Kahramanmaraş	367	548	384	576	555	549	628	670	720	890	120
Mardin	176	163	257	199	152	95	124	122	149	215	257
Muğla	662	811	1248	1151	774	564	617	602	558	551	534
Muş	100	126	70	102	81	58	41	37	77	27	15
Nevşehir	168	190	326	274	176	246	264	468	389	435	337
Niğde	251	197	210	288	324	272	397	286	385	554	518
Ordu	250	380	544	505	489	418	558	423	426	723	623
Rize	306	453	426	400	367	355	365	298	416	351	353
Sakarya	145	692	755	1007	1017	1081	1144	886	1479	1223	1241
Samsun	722	664	689	807	839	764	676	510	1.076	1128	1267
Siirt	14	73	96	63	49	27	22	25	69	39	59
Sinop	98	126	124	151	187	133	71	54	84	90	132
Sivas	227	228	259	279	444	325	267	195	281	250	371
Tekirdağ	1.809	1.657	1.886	2.039	1.665	1.493	1.641	1.320	2.163	3041	1564
Tokat	258	301	249	261	279	325	229	196	244	212	222
Trabzon	385	452	481	518	616	717	1.043	524	716	1106	845
Tunceli	37	63	79	71	81	85	97	104	272	324	228
Şanlıurfa	624	440	288	412	394	370	239	405	472	751	579
Uşak	127	111	118	118	124	151	231	82	260	312	386

EK - 10. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin denetim sayıları (devam)

ÇŞİDİM	Denetim Sayıları											
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Van		32	126	55	53	49	30	28	10	94	115	127
Yozgat		64	106	132	98	105	253	183	134	138	227	96
Zonguldak		260	180	146	97	110	101	433	475	765	699	508
Aksaray		130	121	185	257	194	229	240	209	271	287	381
Bayburt		90	90	62	40	46	47	64	119	180	99	81
Karaman		124	162	201	196	182	151	161	89	188	306	284
Kırıkkale		376	359	283	313	307	211	311	298	388	486	467
Batman		356	293	315	617	585	429	463	278	357	270	297
Şırnak		384	508	444	0	8	19	7	7	53	65	195
Bartın		302	257	320	209	217	201	252	194	277	308	255
Ardahan		43	60	57	94	87	66	80	38	68	135	111
İğdır		69	100	96	68	71	43	40	65	64	69	116
Yalova		539	498	368	412	453	321	366	314	829	1094	299
Karabük		263	216	268	268	156	205	219	151	222	193	201
Kilis		318	320	336	276	253	200	166	153	76	183	196
Osmaniye		516	591	722	593	497	371	491	333	566	495	333
Düzce		421	504	480	502	497	633	552	287	302	432	368
TOPLAM		37.196	43.674	48.358	52.256	51.766	50.239	54.470	40.935	56.733	68.996	53.646
Bakanlık Merkez		271	295	323	353	275	217	378	201	289	416	136
GENEL TOPLAM		37.467	43.969	48.681	52.609	52.041	50.456	54.848	41.136	57.022	69.412	53.782

EK - 11. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Adana	583.692,61	819.308,00	979.646,00	754.353,00	1.914.326,00	1.393.737,50	1.485.679,80	2.333.839,32	11.352.566,30	6.764.418,89	13.730.775,04
Adıyaman	458.839,00	333.681,00	28.541,00	316.548,00	223.977,00	458.449,66	138.634,14	229.765,95	196.054,16	769.194,44	319.388,66
Afyonkarahisar	450.381,00	368.335,00	341.143,00	494.723,00	886.329,00	188.307,42	207.299,17	175.834,04	83.589,94	932.418,14	5.431.275,62
Ağrı	18.691,64	43.418,00	8.930,00	0,00	233.397,00	649.684,20	18.037,00	18.037,00	0,00	0,00	0,00
Amasya	300.597,00	190.043,00	499.180,00	352.672,00	312.280,00	1.055.232,40	408.836,74	282.236,85	448.584,73	212.186,35	1.128.269,64
Ankara	3.799.726,96	5.571.079,00	10.294.456,00	8.025.519,00	9.638.045,00	14.112.369,00	25.896.995,45	38.446.721,00	44.184.032,80	42.956.574,17	117.951.602,27
Antalya	1.310.702,00	1.940.019,00	4.553.896,00	2.002.965,00	4.382.068,00	2.069.119,00	4.065.525,82	10.274.953,81	11.960.051,54	20.715.498,82	29.333.654,26
Artvin	0,00	87.970,00	154.496,00	902.423,00	575.773,00	303.275,00	294.769,00	187.046,00	721.883,00	567.770,00	3.147.101,00
Aydın	330.489,00	857.985,00	159.054,00	1.079.687,00	749.371,00	3.901.020,00	3.977.328,00	2.608.443,22	3.236.527,17	6.693.042,85	12.982.687,68
Balıkesir	841.255,00	589.362,00	282.331,00	1.174.778,00	591.829,00	981.902,83	1.801.022,83	3.059.716,48	12.893.867,07	11.181.192,23	45.316.707,46
Bilecik	267.628,00	1.057.069,00	3.119.014,00	2.346.854,00	1.686.569,00	2.180.063,91	6.185.063,93	1.364.938,00	575.065,76	829.162,00	5.170.839,45
Bingöl	51.276,00	75.472,00	282.019,00	94.663,00	8.003,00	0,00	95.482,60	66.514,30	104.569,00	381.815,00	1.164.059,30
Bitlis	50.787,00	17.594,00	38.744,00	49.095,00	93.445,00	97.228,00	38.995,00	207.623,00	0,00	56.978,00	639.650,17
Bolu	283.787,77	265.355,00	457.677,00	182.184,00	1.250.924,00	570.374,00	1.152.191,36	930.641,00	686.759,67	2.733.049,80	7.049.437,97
Burdur	429.858,00	211.160,00	323.641,00	496.341,00	312.209,00	1.012.777,00	654.017,00	874.842,32	486.089,75	1.217.392,96	3.583.111,02
Bursa	2.992.752,00	6.993.058,00	11.936.902,00	11.975.543,00	12.084.044,00	7.324.401,00	4.722.084,28	9.842.258,38	7.344.703,33	15.522.076,10	22.212.667,55
Çanakkale	753.559,00	911.474,00	725.823,00	1.253.770,00	1.560.655,00	909.805,34	2.127.267,08	2.235.616,98	6.590.631,38	13.180.220,00	26.030.423,54
Çankırı	174.793,00	112.608,00	6.656,00	38.689,00	94.582,00	10.782,01	86.281,01	347.390,48	352.106,00	577.366,49	748.680,76
Çorum	219.977,26	400.133,00	665.240,00	446.197,00	480.476,00	547.875,00	1.756.647,00	805.388,00	2.169.121,00	7.123.985,00	4.953.346,00
Denizli	456.070,30	500.460,00	197.120,00	370.232,00	365.085,00	635.019,60	184.738,00	122.088,00	3.486.760,00	5.117.869,47	5.698.036,00
Diyarbakır	125.337,00	80.935,00	205.376,00	763.986,00	191.100,00	410.710,90	567.369,36	1.053.946,47	2.187.786,39	974.173,15	592.603,91
Edirne	221.956,00	49.436,00	139.497,00	34.610,00	537.951,00	162.702,44	7.679,00	548.184,00	201.996,28	4.709.441,02	3.874.137,39

EK - 11. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları (devam)

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elazığ	57.565,00	193.113,00	93.002,00	381.295,00	278.793,00	316.107,00	351.582,84	324.100,74	11.352.566,30	964.751,84	1.957.677,99
Erzincan	36.092,00	51.778,00	186.130,00	695,00	253.920,00	66.703,00	74.247,00	472.594,00	196.054,16	194.470,00	832.909,98
Erzurum	419.583,00	172.475,00	472.966,00	167.831,00	196.457,00	901.867,94	966.621,00	625.327,00	83.589,94	837.499,00	3.759.977,75
Eskişehir	709.441,42	375.086,00	557.173,00	1.301.953,00	524.540,00	341.764,78	859.341,10	1.046.304,28	0,00	7.336.670,49	9.723.221,09
Gaziantep	536.156,00	205.072,00	2.664.664,00	938.508,00	155.702,00	1.045.270,64	413.605,15	1.851.941,08	448.584,73	1.357.594,78	3.435.094,00
Giresun	149.890,00	535.529,00	452.654,00	205.572,00	179.764,00	14.578,00	1.171.234,00	354.507,00	44.184.032,80	1.222.876,00	1.920.895,00
Gümüşhane	301.381,00	128.876,00	131.746,00	0,00	0,00	42.365,00	216.860,00	700.990,00	11.960.051,54	675.551,00	1.302.040,60
Hakkâri	16.929,00	241.317,00	339.570,00	626.019,00	20.452,00	43.954,00	126.114,00	82.090,00	721.883,00	54.783,00	32.855,00
Hatay	164.661,00	156.665,00	197.602,00	913.121,00	434.224,00	2.172.137,68	721.258,45	2.969.664,81	3.236.527,17	2.870.011,58	14.068.951,78
Isparta	484.177,00	739.446,00	918.234,00	2.950.461,00	1.083.743,00	940.575,00	482.293,00	1.252.441,00	12.893.867,07	1.815.202,00	4.654.515,56
Mersin	627.632,00	557.451,00	1.023.022,00	978.629,00	797.525,00	781.113,54	956.740,00	256.986,83	575.065,76	12.969.412,00	19.184.188,88
İstanbul	2.094.909,32	6.281.623,00	2.138.483,00	13.887.970,00	10.315.647,00	12.128.860,70	12.179.689,64	56.881.887,45	104.569,00	31.554.504,70	80.392.281,92
İzmir	8.713.713,27	17.685.136,00	38.124.120,00	12.837.420,00	10.393.553,00	4.293.120,06	10.260.435,11	9.083.619,68	0,00	32.359.840,07	76.548.781,85
Kars	0,00	309.637,00	166.967,00	114.658,00	560.986,00	507.707,00	441.582,66	532.151,36	686.759,67	3.013.135,00	352.843,00
Kastamonu	59.254,00	882.271,00	51.129,00	837.408,00	486.198,00	512.856,50	824.334,61	1.285.616,80	486.089,75	3.661.483,64	10.481.874,28
Kayseri	303.227,56	822.446,00	1.105.598,00	1.973.864,00	1.347.651,00	979.864,72	1.532.911,24	1.812.944,83	7.344.703,33	12.999.462,09	18.031.370,08
Kırklareli	1.082.133,00	255.928,00	513.796,00	633.259,00	1.280.858,00	700.634,00	1.006.120,00	2.338.499,10	6.590.631,38	4.671.624,87	8.543.179,91
Kırşehir	41.790,95	145.866,00	51.959,00	28.809,00	62.891,00	57.973,68	149.925,07	32.077,88	352.106,00	104.789,75	829.944,73
Kocaeli	9.179.090,72	9.581.420,00	3.619.650,00	8.177.829,00	6.250.483,00	4.008.862,38	4.864.968,78	5.899.879,79	2.169.121,00	23.137.817,26	68.379.199,69
Konya	367.501,00	1.663.315,00	1.046.136,00	585.074,00	5.912.723,00	3.911.515,58	1.731.745,77	4.292.499,12	3.486.760,00	43.984.561,55	109.100.653,15
Kütahya	742.607,00	441.650,00	592.667,00	264.876,00	1.050.228,00	1.237.559,00	248.069,00	1.212.010,96	2.187.786,39	1.912.120,00	5.067.741,84
Malatya	262.587,00	59.826,00	161.118,00	137.412,00	220.861,00	685.716,00	1.035.113,72	2.161.106,71	201.996,28	1.151.668,56	1.459.620,00

EK - 11. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları (devam)

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Manisa	1.315.963,00	1.143.773,00	1.072.466,00	1.505.561,00	2.963.722,00	3.584.415,18	1.968.269,68	3.965.199,04	7.902.992,58	9.865.982,49	60.352.290,03
Kahramanmaraş	572.270,00	501.595,00	252.281,00	877.743,00	284.855,00	1.821.020,00	3.341.768,00	1.761.033,00	6.410.259,00	5.947.597,78	2.381.867,00
Mardin	0,00	239.251,00	696.610,00	78.680,00	76.943,00	226.942,00	52.100,00	4.637,00	80.431,00	497.236,03	1.343.811,00
Muğla	3.844.336,40	500.618,00	918.124,00	835.171,00	398.292,00	1.162.363,00	3.683.436,00	4.974.710,87	38.979.245,60	16.923.272,20	24.180.718,40
Muş	57.559,00	42.223,00	22.575,00	223.520,00	675.411,00	464,00	361.559,00	207.330,00	650.486,90	1.183.261,00	347.582,00
Nevşehir	98.553,73	204.992,00	623.731,00	333.280,00	171.136,00	469.748,90	185.334,86	1.101.370,10	1.531.797,16	2.218.727,37	4.162.040,38
Niğde	118.848,00	606.943,00	32.091,00	2.602.070,00	422.592,00	805.465,00	610.417,87	740.958,00	75.398,00	1.571.129,00	2.190.941,00
Ordu	662.123,00	529.395,00	666.031,00	474.541,00	704.512,00	267.086,90	410.507,26	1.537.334,17	939.066,50	1.514.525,00	4.391.698,00
Rize	172.992,00	345.350,00	917.692,00	773.157,00	1.043.999,00	1.124.833,38	848.366,79	829.421,29	687.243,80	495.493,00	1.514.481,00
Sakarya	66.391,00	1.795.163,00	4.179.628,00	3.555.974,00	3.064.670,00	7.182.075,40	5.286.062,52	8.157.210,65	3.223.578,30	13.964.665,29	43.075.580,38
Samsun	355.223,00	96.774,00	400.115,00	679.715,00	632.535,00	425.073,30	1.011.888,77	1.234.040,39	2.751.235,68	6.261.300,89	8.958.955,26
Siirt	0,00	163.208,00	0,00	7.111,00	1.697,00	0,00	0,00	177.711,30	1.321,00	63.994,60	93.583,46
Sinop	0,00	0,00	508.710,00	163.212,00	263.768,00	58.583,00	30.075,00	125.364,00	48.824,31	395.958,00	1.893.647,00
Sivas	729.083,49	867.744,00	766.787,00	388.290,00	581.766,00	312.062,84	281.366,00	725.470,00	442.844,00	1.142.424,20	5.592.104,00
Tekirdağ	5.170.975,19	6.393.525,00	5.414.652,00	5.152.950,00	9.318.643,00	6.058.522,58	7.809.493,25	10.283.854,65	26.689.196,04	36.272.040,79	66.264.442,95
Tokat	605.074,92	323.821,00	21.040,00	59.703,00	639.984,00	502.125,57	163.778,30	404.885,35	373.489,00	1.460.639,60	1.352.993,35
Trabzon	1.739.816,00	1.832.626,00	1.595.739,00	1.696.851,00	1.267.246,00	1.466.565,09	790.430,31	1.458.953,00	1.043.259,78	3.436.259,00	2.402.621,09
Tunceli	54.495,00	59.826,00	42.744,00	57.273,00	104.374,00	69.810,00	24.500,00	81.433,85	72.044,00	349.092,00	779.502,00
Şanlıurfa	1.301.408,00	724.386,00	34.864,00	497.229,00	309.329,00	369.633,04	457.166,00	1.564.451,52	1.814.470,13	1.232.857,90	2.139.258,82
Uşak	1.386.582,50	722.892,00	1.058.459,00	908.808,00	1.424.169,00	1.151.909,00	4.781.027,00	4.074.310,20	5.216.658,57	19.581.119,00	18.398.127,70
Van	67.879,00	3.674,00	162.722,00	0,00	110.392,00	66.777,00	220.971,02	89.049,00	0,00	736.373,60	884.977,00
Yozgat	0,00	0,00	98.123,00	120.982,00	31.394,00	153.685,00	151.296,05	104.028,62	95.375,36	268.419,70	1.165.294,11

EK - 11. 2013-2023 yılları arasında Bakanlık Merkez ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin ceza miktarları (devam)

ÇŞİDİM	Ceza Miktarları (TL)										
	Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Zonguldak	947.314,00	139.198,00	47.901,00	1.282.598,00	48.391.125,00	519.747,00	1.390.014,00	1.830.139,28	1.778.999,00	2.576.962,00	11.910.233,35
Aksaray	16.929,00	316.710,00	685.336,00	692.589,00	1.470.253,00	1.569.737,32	2.168.259,42	3.600.566,91	498.390,25	835.278,35	91.498,30
Bayburt	30.881,00	19.284,00	19.558,00	432,00	110.441,00	0,00	126.595,00	39.322,00	164.907,00	59.789,00	420.315,00
Karaman	464.557,64	467.324,00	429.337,00	111.653,00	160.716,00	244.996,00	1.731.507,58	1.512.911,00	698.048,58	487.780,00	1.231.934,00
Kırıkkale	141.052,00	0,00	203.773,00	458.859,00	327.157,00	777.227,34	930.430,19	713.670,36	335.382,68	2.514.282,02	3.252.909,76
Batman	338.705,00	270.990,00	286.533,00	496.931,00	229.130,00	182.138,20	144.440,43	180.717,00	328.947,93	443.872,10	3.197.180,00
Şırnak	16.729,00	214.674,00	0,00	0,00	116.005,00	128.265,98	30.075,00	279.863,00	0,00	1.755.080,00	2.536.758,00
Bartın	282.133,00	91.258,00	72.157,00	49.095,00	93.690,00	45.201,00	57.791,57	165.030,28	104.667,98	497.660,28	816.554,77
Ardahan	43.203,82	70.376,00	77.436,00	429.883,00	368.564,00	80.921,00	151.599,00	60.852,00	84.446,00	546.240,89	3.405.314,00
İğdır	52.091,00	17.594,00	3.348,00	0,00	203,00	25.683,12	23.274,00	28.192,60	160,78	65.000,00	4.889,37
Yalova	352.168,00	1.119.698,00	1.057.890,00	172.024,00	1.475.929,00	139.670,00	1.799.248,00	2.035.877,02	3.354.577,32	5.068.798,00	19.429.600,86
Karabük	844.551,64	75.993,00	105.001,00	468.825,00	661.675,00	355.816,00	306.191,00	241.202,83	47.035,20	1.097.304,30	110.893,00
Kilis	4.489,20	0,00	0,00	59.581,00	0,00	16.218,00	58.351,00	19.974,82	140.457,87	113.548,96	281.153,91
Osmaniye	226.845,00	335.970,00	736.422,00	474.177,00	217.271,00	634.642,35	230.408,22	128.037,38	1.056.096,64	1.849.714,23	19.400.262,95
Düzce	176.771,44	695.441,00	1.628.012,00	569.286,00	404.542,00	327.512,00	699.683,00	52.100,00	638.596,00	2.183.899,00	2.202.038,00
TOPLAM	62.730.470,75	83.894.169,00	114.845.656,00	107.356.249,00	158.497.767,00	106.992.877,90	138.804.416,80	225.976.477,50	326.785.420,48	477.543.231,63	1.073.276.323,97
Bakanlık Merkez	14.315.119,00	14.755.057,00	4.031.453,00	1.067.277,00	6.600.421,00	2.039.415,90	9.230.405,74	14.298.181,77	25.837.497,81	53.789.947,27	83.186.351,89
GENEL TOPLAM	77.045.589,75	98.649.226,00	118.877.109,00	108.423.526,00	165.098.188,00	109.032.293,80	148.034.822,54	240.274.659,27	352.622.918,29	531.333.178,90	1.156.462.675,86

EK - 12. 2023 yılında illerde yapılan egzoz denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları

İLLER	DENETİM SAYISI	KESİLEN CEZA SAYISI (ADET)	UYGULANAN CEZA MİKTARLARI (TL)
ADANA	1.440	81	480.595,00
ADYAMAN	124	11	51.725,00
AFYONKARAHİSAR	589	49	307.475,00
AMASYA	713	21	131.775,00
ANKARA	14.584	773	4.632.830,00
ANTALYA	870	86	383.950,00
ARTVİN	340	15	73.365,00
AYDIN	3	1	2.815,00
BALIKESİR	789	190	652.490,00
BİTLİS	345	18	112.950,00
BOLU	215	12	75.300,00
BURDUR	512	15	94.125,00
BURSA	1.126	66	393.390,00
ÇANAKKALE	27	17	106.675,00
ÇORUM	33	31	166.845,00
DENİZLİ	436	54	203.910,00
EDİRNE	421	30	184.790,00
ELAZIĞ	1	1	2.815,00
ERZİNCAN	151	4	21.640,00
ERZURUM	21	21	59.115,00
ESKİŞEHİR	264	21	116.006,00
GAZİANTEP	42	42	127.320,00
GİRESUN	814	25	156.875,00
GÜMÜŞHANE	450	15	94.125,00
HATAY	509	19	98.465,00
ISPARTA	295	9	56.475,00
İSTANBUL	71	71	285.596,00
İZMİR	976	45	199.335,00
KARS	1.032	24	150.600,00
KASTAMONU	79	2	12.550,00
KAYSERİ	385	12	301.380,00
KIRKLARELİ	468	33	144.795,00
KOCAELİ	476	17	106.675,00
KONYA	17	17	115.463,00
KÜTAHYA	37	37	126.455,00
MALATYA	4	1	2.815,00
MANİSA	66	66	185.790,00

EK - 12. 2023 yılında illerde yapılan egzoz denetim sayıları ve uygulanan ceza miktarları (devam)

İLLER	DENETİM SAYISI	KESİLEN CEZA SAYISI (ADET)	UYGULANAN CEZA MİKTARLARI (TL)
KAHRAMANMARAŞ	208	0	0,00
MUĞLA	1.128	41	257.275,00
MUŞ	545	2	12.550,00
NİĞDE	17	17	47.855,00
ORDU	13	2	50.230,00
SAKARYA	39	8	226.046,00
SAMSUN	1.316	44	276.100,00
SİİRT	71	11	44.805,00
SİNOP	171	6	23.810,00
SİVAS	808	37	190.655,00
TEKİRDAĞ	9	1	25.115,00
TRABZON	218	14	87.850,00
TUNCELİ	303	8	46.740,00
UŞAK	1.177	69	432.975,00
VAN	3	6	20.350,00
ZONGULDAK	550	40	188.720,00
AKSARAY	10	1	25.115,00
KARAMAN	143	3	18.825,00
KIRIKKALE	953	41	263.550,00
BATMAN	138	5	31.375,00
ŞIRNAK	39	39	223.965,00
BARTIN	242	9	56.475,00
KARABÜK	123	6	37.650,00
KİLİS	33	33	115.415,00
OSMANİYE	1	1	22.537,00
DÜZCE	218	15	73.365,00
TOPLAM	37.201	2.411	13.218.643,00

*Denetim verileri e-denetim sistemi ve egzoz.csb.gov.tr (EGEDES) adresinden alınmıştır.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

EK - 13. 2023 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı

ÇŞİDİM	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZOZ		DİĞERLERİ		TOPLAM	
	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Adana	97	915.789,84	1	586.376,00	6	10.707.127,00	18	1.040.887,20	0	0,00	0	0,00	81	480.595,00	0	0,00	203	13.730.775,04
Adıyaman	21	81.619,66	0	0,00	12	36.432,00	0	0,00	1	146.576,00	0	0,00	11	51.725,00	1	3.036,00	46	319.388,66
Afyonkarahisar	8	253.681,71	2	586.376,00	4	3.687.890,00	3	302.664,91	0	0,00	1	293.188,00	49	307.475,00	0	0,00	67	5.431.275,62
Ağrı	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Amasya	60	109.123,64	0	0,00	5	317.365,00	3	276.854,00	2	293.152,00	0	0,00	21	131.775,00	0	0,00	91	1.128.269,64
Ankara	57	7.924.628,00	8	3.444.929,00	105	30.392.040,18	35	3.910.619,09	413	8.124.798,00	3	879.564,00	773	4.632.830,00	98	58.642.194,00	1492	117.951.602,27
Antalya	9	1.303.987,00	13	4.544.480,00	31	6.252.310,00	52	2.753.002,26	50	7.206.547,00	18	6.156.948,00	86	383.950,00	9	732.430,00	268	29.333.654,26
Artvin	2	586.376,00	0	0,00	6	2.145.504,00	1	122.127,00	0	0,00	0	0,00	15	73.365,00	2	219.729,00	26	3.147.101,00
Aydın	6	1.379.631,00	29	5.802.400,00	8	3.948.429,00	8	838.440,68	6	879.456,00	1	131.516,00	1	2.815,00	0	0,00	59	12.982.687,68
Balıkesir	79	6.526.372,86	35	17.797.285,00	20	13.261.396,00	12	1.914.509,60	0	0,00	4	687.736,00	190	652.490,00	13	4.476.918,00	353	45.316.707,46
Bilecik	5	880.784,45	3	717.892,00	5	2.534.920,00	6	695.263,00	2	341.980,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	21	5.170.839,45
Bingöl	0	0,00	1	586.415,00	0	0,00	2	138.186,30	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	439.458,00	9	1.164.059,30
Bitlis	2	100.482,00	0	0,00	1	7.283,00	3	418.935,17	0	0,00	0	0,00	18	112.950,00	0	0,00	24	639.650,17
Bolu	4	106.830,27	18	5.773.350,00	3	299.260,00	10	794.697,70	0	0,00	0	0,00	12	75.300,00	0	0,00	47	7.049.437,97
Burdur	5	735.043,02	1	73.243,00	2	2.192.192,00	4	488.508,00	0	0,00	0	0,00	15	94.125,00	0	0,00	27	3.583.111,02
Bursa	17	3.299.623,30	9	3.446.549,00	19	12.860.590,00	9	641.086,25	0	0,00	0	0,00	66	393.390,00	13	1.571.429,00	133	22.212.667,55
Çanakkale	19	2.005.657,84	15	6.044.778,00	27	11.129.250,00	17	2.718.450,64	22	3.133.751,00	3	879.564,00	17	106.675,00	2	12.297,06	122	26.030.423,54
Çankırı	4	133.468,72	1	293.188,00	5	313.826,00	0	0,00	0	0,00	3	8.198,04	0	0,00	0	0,00	13	748.680,76
Çorum	24	1.759.625,00	1	293.188,00	22	1.185.359,00	2	244.254,00	1	4.839,00	0	0,00	31	166.845,00	8	1.299.236,00	89	4.953.346,00
Denizli	3	1.560,00	8	1.830.332,00	1	1.644.144,00	5	1.472.318,00	0	0,00	1	293.188,00	54	203.910,00	4	252.584,00	76	5.698.036,00

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

EK - 13. 2023 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZOZ		DİĞERLERİ		TOPLAM	
	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Diyarbakır	21	197.126,91	0	0,00	4	322.234,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	73.243,00	26	592.603,91
Edirne	16	960.500,15	0	0,00	3	1.788.218,00	4	354.253,24	0	0,00	0	0,00	30	184.790,00	2	586.376,00	55	3.874.137,39
Elazığ	2	293.920,27	0	0,00	2	1.495.030,00	2	133.057,72	0	0,00	0	0,00	1	2.815,00	1	32.855,00	8	1.957.677,99
Erzincan	4	592.581,98	1	96.561,00	0	0,00	1	122.127,00	0	0,00	0	0,00	4	21.640,00	0	0,00	10	832.909,98
Erzurum	2	349.531,00	12	87.396,00	17	152.944,75	27	3.004.893,00	0	0,00	0	0,00	21	59.115,00	2	106.098,00	81	3.759.977,75
Eskişehir	9	648.275,09	0	0,00	9	5.815.734,00	3	724.747,00	16	2.345.216,00	0	0,00	21	116.006,00	1	73.243,00	59	9.723.221,09
Gaziantep	5	881.424,00	0	0,00	1	293.188,00	6	1.587.390,00	0	0,00	0	0,00	42	127.320,00	4	545.772,00	58	3.435.094,00
Giresun	2	586.376,00	2	586.376,00	1	273.267,00	2	163.327,00	0	0,00	0	0,00	25	156.875,00	8	154.674,00	40	1.920.895,00
Gümüşhane	3	399.236,00	1	73.243,00	6	18.216,00	2	702.040,60	0	0,00	0	0,00	15	94.125,00	5	15.180,00	32	1.302.040,60
Hakkari	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	32.855,00	1	32.855,00
Hatay	20	749.046,84	3	1.157.740,00	10	1.842.752,00	0	0,00	0	0,00	1	44.128,80	19	98.465,00	34	10.176.819,14	87	14.068.951,78
Isparta	1	73.243,00	3	1.729.067,00	6	2.124.069,00	7	525.085,56	1	146.576,00	0	0,00	9	56.475,00	0	0,00	27	4.654.515,56
Mersin	17	1.260.356,45	7	2.345.504,00	17	4.212.370,00	12	10.477.286,43	0	0,00	2	586.376,00	0	0,00	2	302.296,00	57	19.184.188,88
İstanbul	81	18.345.593,00	11	4.087.407,00	58	16.380.073,85	83	31.058.969,27	2	293.152,00	2	293.188,00	71	285.596,00	78	9.648.302,80	386	80.392.281,92
İzmir	19	3.990.912,00	44	17.925.474,00	81	43.423.398,60	42	7.422.471,25	1	146.576,00	6	1.568.599,00	45	199.335,00	9	1.872.016,00	247	76.548.781,85
Kars	1	193.135,00	0	0,00	3	9.108,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	24	150.600,00	0	0,00	28	352.843,00
Kastamonu	7	1.762.374,00	6	2.052.316,00	13	1.587.405,00	13	2.240.656,28	7	1.026.032,00	13	1.252.865,00	2	12.550,00	8	547.676,00	69	10.481.874,28
Kayseri	15	2.302.641,56	8	3.518.256,00	31	7.845.054,00	22	1.915.744,52	23	1.144.777,00	1	783.788,00	12	301.380,00	2	219.729,00	114	18.031.370,08
Kırklareli	10	1.895.868,01	4	849.408,00	30	4.060.755,14	7	442.078,76	2	179.431,00	3	879.564,00	33	144.795,00	2	91.280,00	91	8.543.179,91
Kırşehir	9	33.609,73	0	0,00	2	741.552,00	1	54.783,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	12	829.944,73
Kocaeli	21	6.621.977,36	13	3.986.047,00	23	55.377.403,00	12	1.668.082,33	0	0,00	1	293.188,00	17	106.675,00	4	325.827,00	91	68.379.199,69
Konya	29	1.873.266,86	9	5.424.044,00	15	98.543.323,00	17	1.556.144,29	0	0,00	3	1.172.752,00	17	115.463,00	8	415.660,00	98	109.100.653,15

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

EK - 13. 2023 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZOZ		DİĞERLERİ		TOPLAM	
	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Kütahya	10	604.513,84	8	3.958.182,00	0	0,00	4	378.591,00	0	0,00	0	0,00	37	126.455,00	0	0,00	59	5.067.741,84
Malatya	3	72.864,00	0	0,00	3	52.439,00	8	757.066,00	0	0,00	2	263.032,00	1	2.815,00	3	311.404,00	20	1.459.620,00
Manisa	37	219.116,00	5	2.168.820,00	10	53.766.241,00	22	2.621.968,03	1	146.576,00	2	879.564,00	66	185.790,00	4	364.215,00	147	60.352.290,03
Kahramanmaraş	22	1.422.168,00	1	733.036,00	0	0,00	1	22.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	204.663,00	29	2.381.867,00
Mardin	3	610.931,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	732.880,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	1.343.811,00
Muğla	3	879.564,00	8	2.125.517,00	15	9.698.660,00	18	2.875.754,40	1	60.000,00	15	6.156.948,00	41	257.275,00	3	2.127.000,00	104	24.180.718,40
Muş	6	331.996,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	12.550,00	1	3.036,00	9	347.582,00
Nevşehir	8	13.631,38	1	96.561,00	3	3.787.869,00	2	44.160,00	1	146.576,00	0	0,00	0	0,00	1	73.243,00	16	4.162.040,38
Niğde	2	879.564,00	1	293.188,00	2	98.565,00	3	439.624,00	2	358.902,00	0	0,00	17	47.855,00	1	73.243,00	28	2.190.941,00
Ordu	0	0,00	4	2.076.439,00	7	1.275.986,00	2	256.127,00	2	439.728,00	0	0,00	2	50.230,00	1	293.188,00	18	4.391.698,00
Rize	4	1.172.752,00	3	94.495,00	1	3.036,00	1	122.127,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	122.071,00	11	1.514.481,00
Sakarya	5	1.012.300,45	13	4.494.381,00	9	8.335.837,00	10	6.986.211,16	0	0,00	0	0,00	8	226.046,00	11	22.020.804,77	56	43.075.580,38
Samsun	13	1.543.918,26	9	2.770.208,00	15	1.937.850,00	5	598.508,00	0	0,00	5	1.759.128,00	44	276.100,00	1	73.243,00	92	8.958.955,26
Siirt	17	45.742,46	0	0,00	1	3.036,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	11	44.805,00	0	0,00	29	93.583,46
Sinop	1	50.241,00	2	439.674,00	3	1.086.950,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	23.810,00	4	292.972,00	16	1.893.647,00
Sivas	6	1.209.829,00	8	356.944,00	7	1.581.246,00	7	1.251.831,00	3	341.980,00	1	293.188,00	37	190.655,00	2	366.431,00	71	5.592.104,00
Tekirdağ	63	13.642.444,00	69	32.614.904,00	45	15.904.971,00	26	1.409.445,95	0	0,00	8	2.325.583,00	1	25.115,00	2	341.980,00	214	66.264.442,95
Tokat	19	68.078,85	2	176.998,00	1	88.499,00	6	388.832,50	3	337.397,00	1	293.188,00	0	0,00	0	0,00	32	1.352.993,35
Trabzon	0	0,00	4	1.172.752,00	1	5.525,30	8	711.431,04	5	292.968,00	1	102.475,50	14	87.850,00	1	29.619,25	34	2.402.621,09
Tunceli	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	732.762,00	0	0,00	0	0,00	8	46.740,00	0	0,00	12	779.502,00
Şanlıurfa	16	328.102,44	0	0,00	3	298.596,00	3	159.608,38	9	1.221.436,00	0	0,00	0	0,00	1	131.516,00	32	2.139.258,82
Uşak	25	5.771.334,84	2	586.376,00	15	10.097.183,00	8	924.314,86	0	0,00	0	0,00	69	432.975,00	8	585.944,00	127	18.398.127,70

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEKNİK FAALİYET RAPORU: 2023

EK - 13. 2023 yılında tespit edilen uygunsuzluk sayılarının ve uygulanan ceza miktarlarının dağılımı (devam)

ÇŞİDİM	HAVA		SU		ATIK		ÇED		TOPRAK		GÜRÜLTÜ		EGZOZ		DİĞERLERİ		TOPLAM	
	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM	US	CM
Van	0	0,00	1	328.819,00	1	293.188,00	2	176.910,00	0	0,00	0	0,00	6	20.350,00	2	65.710,00	12	884.977,00
Yozgat	32	183.532,43	2	586.376,00	3	322.142,68	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	73.243,00	38	1.165.294,11
Zonguldak	3	257.120,00	7	2.183.832,00	8	8.033.161,00	6	661.024,35	0	0,00	0	0,00	40	188.720,00	1	586.376,00	65	11.910.233,35
Aksaray	4	19.583,30	0	0,00	0	0,00	1	46.800,00	0	0,00	0	0,00	1	25.115,00	0	0,00	6	91.498,30
Bayburt	1	122.127,00	0	0,00	1	293.188,00	1	5.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	420.315,00
Karaman	14	712.713,00	0	0,00	0	0,00	4	353.820,00	1	146.576,00	0	0,00	3	18.825,00	0	0,00	22	1.231.934,00
Kırıkkale	9	641.719,76	2	586.376,00	18	1.177.960,00	4	334.437,00	8	248.867,00	0	0,00	41	263.550,00	0	0,00	82	3.252.909,76
Batman	81	1.269.070,00	1	263.049,00	2	6.072,00	5	543.291,00	0	0,00	3	879.564,00	5	31.375,00	2	204.759,00	99	3.197.180,00
Şırnak	1	131.516,00	1	586.376,00	0	0,00	6	583.821,00	0	0,00	0	0,00	39	223.965,00	4	1.011.080,00	51	2.536.758,00
Bartın	16	104.397,77	2	366.431,00	4	152.558,00	1	122.127,00	0	0,00	2	14.566,00	9	56.475,00	0	0,00	34	816.554,77
Ardahan	1	131.516,00	14	1.379.616,00	14	1.166.946,00	3	727.236,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	32	3.405.314,00
İğdır	1	4.889,37	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4.889,37
Yalova	3	2.931.880,00	2	2.052.316,00	15	13.376.341,00	7	1.069.063,86	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	27	19.429.600,86
Karabük	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	37.650,00	1	73.243,00	7	110.893,00
Kilis	30	165.738,91	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	33	115.415,00	0	0,00	63	281.153,91
Osmaniye	12	831.088,95	1	32.855,00	15	18.077.476,00	2	140.118,00	2	293.152,00	0	0,00	1	22.537,00	1	3.036,00	34	19.400.262,95
Düzce	0	0,00	2	1.172.830,00	3	882.600,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	15	73.365,00	1	73.243,00	21	2.202.038,00
TOPLAM	1.187	109.501.263,53	444	159.436.971,00	839	501.025.534,50	633	108.367.951,58	590	30.179.897,00	106	29.171.587,34	2.411	13.218.643,00	392	122.374.476,02	6.602	1.073.276.323,97
Bakanlık Merkez	17	5.055.400,00	2	980.924,00	16	43.020.861,16	15	33.910.483,73	0	0,00	1	72.197,00	0	0,00	2	146.486,00	53	83.186.351,89
GENEL TOPLAM	1204	114.556.663,53	446	160.417.895,00	855	544.046.395,66	648	142.278.435,31	590	30.179.897,00	107	29.243.784,34	2411	13.218.643,00	394	122.520.962,02	6.655	1.156.462.675,86

EK - 14. Gemilerden kaynaklanan kirliliğin denetimi ve yaptırım uygulanması konusunda yetki devri yapılan kuruluşlar tarafından yıllara göre uygulanan ceza miktarı (TL)

Yıllar	Türkiye Çevre Ajansı **	Sahil Güvenlik Komutanlığı	Denizcilik Genel Müdürlüğü	Antalya Büyükşehir Belediyesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi	İstanbul Büyükşehir Belediyesi*	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi*	TOPLAM
2006		71.143	166.539	18.490	0	2.472.437	1.479.651	4.208.260
2007		261.007	650.028	25.468	31.055	9.763.834	2.067.043	12.798.435
2008		144.822	663.749	242.295	48.478	14.258.350	1.983.635	17.341.329
2009		456.882	647.000	560.187	0	5.276.051	940.037	7.880.157
2010		727.364	78.967	191.443	0	4.963.780	822.581	6.784.135
2011		448.660	217.671	309.013	413.745	3.124.818	1.156.983	5.670.890
2012		477.682	303.128	187.905	450.944	3.200.568	868.554	5.488.781
2013		1.144.843	0	162.592	304.913	1.948.765	954.226	4.515.339
2014		1.331.913	0	212.435	1.598.218	1.452.844	981.109	5.576.519
2015		2.500.022	0	138.536	1.642.565	2.681.020	892.036	7.854.179
2016		2.238.870	0	267.593	1.539.554	1.225.588	884.520	6.156.125
2017		1.759.407	0	104.770	1.351.464	2.207.514	928.428	6.351.583
2018		3.634.366	0	1.787.149	1.133.708	5.710.125	2.282.491	14.547.839
2019		7.856.652	0	2.449.982	14.730.119	12.524.455	15.265.477	52.826.685
2020		7.043.732	0	2.987.025	5.381.589	6.310.641	5.819.824	27.542.811
2021		19.402.383	4.703.139	3.693.009	6.500.379	24.405.235	16.917.529	75.621.674
2022		17.577.607	0	258.243	2.025.942	98.307.161	70.112.782	188.281.735
2023	475.994.691	63.117.852	0	30.870.421	25.015.119	-	-	594.998.083

*2023 yılında İstanbul ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlıklarının yetki devirleri iptal edilmiştir.

** 2023 yılında Türkiye Çevre Ajansı'na yetki devri yapılmıştır.

YAYIN LİSTESİ

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 1	: Ankara İli Çevre Durum Raporu	1994
Yayın No 2	: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	1996
Yayın No 3	: Çevreyi Öncelikle Etkileyen Bazı Sanayiler ve Temel Sektör Faaliyetleri	1996
Yayın No 4	: Türkiye Çevre Atlası 96	1997
Yayın No 5	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2007
Yayın No 6	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2005- 2006)	2008
Yayın No 7	: Çevresel Göstergeler 2008	2009
Yayın No 7	: Environmental Indicators 2008	2009
Yayın No 8	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2009	2010
Yayın No 8	: Environmental Indicators 2009	2010
Yayın No 9	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu 2007-2008	2010
Yayın No 10	: Çevresel Göstergeler 2010	2011
Yayın No 10	: Environmental Indicators 2010	2011
Yayın No 11	: 2011 Yılı Türkiye Çevre Durum Raporu	2012
Yayın No 12	: Çevresel Göstergeler 2011	2012
Yayın No 12	: Environmental Indicators 2011	2012
Yayın No 13-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2011 Yılı	2012
Yayın No 13-2	: Environmental Inspection Report of Türkiye in 2011	2012
Yayın No 14	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	2012
Yayın No 15	: Çevre Durum Raporu: 2012 Yılı Özeti - İller	2013
Yayın No 16	: Çevre Denetimi Raporu: 2012 Yılı	2013
Yayın No 16-2	: Environmental Inspection Report: 2012	2013
Yayın No 17	: Çevresel Göstergeler 2012	2013
Yayın No 17	: Environmental Indicators 2012	2013
Yayın No 18	: Çevresel Etki Değerlendirmesi: Etkiler - Önlemler	2013
Yayın No 19	: Çevre İzin ve Lisansları	2013
Yayın No 20	: Çevre Denetiminin Temelleri ve Türkiye’de Çevre Denetimi	2013
Yayın No 21	: Uluslararası ÇED Kongresi Bildiri Kitabı	2013
Yayın No 22-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2013 Yılı	2014
Yayın No 22-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2013	2014
Yayın No 23	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu	2014
Yayın No 24	: Çevresel Göstergeler 2013	2014
Yayın No 24	: Environmental Indicators 2013	2014
Yayın No 25-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2014 Yılı	2015
Yayın No 25-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2014	2015
Yayın No 26	: Çevre Durum Raporu: 2013 Yılı Özeti - İller	2015
Yayın No 27	: Çevresel Göstergeler 2014	2016
Yayın No 27	: Environmental Indicators 2014	2016
Yayın No 28-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2015 Yılı	2016
Yayın No 28-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2015	2016
Yayın No 29	: Çevre Durum Raporu: 2014 Yılı Özeti - İller	2016
Yayın No 30-1	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2016
Yayın No 30-2	: State of the Environment Report for Republic of Turkey	2016

YAYIN LİSTESİ (devam)

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 31	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2013	2015
Yayın No 32	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2014	2016
Yayın No 33-1	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2015	2017
Yayın No 33-2	: Environmental Indicators 2015	2017
Yayın No 34	: Çevre Durum Raporu: 2015 Yılı Özeti - İller	2017
Yayın No 35	: Çevre Denetimi Raporu: 2016 Yılı	2017
Yayın No 36	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2015	2017
Yayın No 37	: Çevre Durum Raporu: 2016 Yılı Özeti - İller	2017
Yayın No 38-1	: Çevresel Göstergeler 2016	2018
Yayın No 38-2	: Environmental Indicators 2016	2018
Yayın No 39	: Çevre Denetimi Raporu: 2017 Yılı	2018
Yayın No 40	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2016	2018
Yayın No 40	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2016	2018
Yayın No 41-1	: Çevresel Göstergeler 2017	2019
Yayın No 41-2	: Environmental Indicators 2017	2019
Yayın No 42	: Çevre Durum Raporu: 2017 Yılı Özeti - İller	2019
Yayın No 43	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2017	2019
Yayın No 44	: Çevre Denetimi Raporu: 2018 Yılı	2019
Yayın No 45	: Çevre Durum Raporu: 2018 Yılı Özeti - İller	2020
Yayın No 46	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2019	2020
Yayın No 47	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2019	2020
Yayın No 48	: 6. Türkiye Çevre Durum Raporu	2020
Yayın No 48-2	: 6 th State of the Environment Report for Republic of Turkey	2020
Yayın No 49-1	: Çevresel Göstergeler 2018	2020
Yayın No 49-2	: Environmental Indicators 2018	2020
Yayın No 50	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2020	2021
Yayın No 51	: Çevre Durum Raporu: 2019 Yılı Özeti – İller	2021
Yayın No 52-1	: Çevresel Göstergeler (2020 Yılı verileriyle)	2022
Yayın No 53	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2021	2022
Yayın No 54-1	: Çevresel Göstergeler 2022 (2021 Yılı verileriyle)	2023
Yayın No 55	: Marmara Deniz Havzası Çevresel Göstergeler 2022	2023
Yayın No 56	: Çevresel Etki Değerlendirmesi, izin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2022	2023
Yayın No 57	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2022 Yılı Verileriyle)	2023
Yayın No 58	: Çevresel Göstergeler 2023 (2022 Yılı verileriyle)	2024